
**PlanMER bestemmingsplan
Buitengebied Urk**

Eindconcept, 28 oktober 2015

Verantwoording

Titel	PlanMER bestemmingsplan Buitengebied Urk
Opdrachtgever	Gemeente Urk
Projectleider	Martijn Geritsen
Auteur(s)	Mark Huuskens en Lex Bekker
Projectnummer	1221070
Aantal pagina's	96 (exclusief bijlagen)
Datum	28 oktober 2015
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
BU Water & Ruimtelijke Kwaliteit
Handelskade 37
Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon +31 57 06 99 91 1
Fax +31 57 06 99 66 6

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom.

De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Inhoud

Verantwoording en colofon	3
Samenvatting	9
1 Inleiding.....	17
1.1 Een nieuw bestemmingplan Buitengebied Urk.....	17
1.2 Doel van het bestemmingsplan	17
1.3 Waarom dit MER?	18
1.4 Stappen in de m.e.r.-procedure.....	19
1.5 Initiatiefnemer en bevoegd gezag	20
1.6 Opbouw van dit milieueffectrapport.....	21
2 Kader van dit MER.....	22
2.1 Kenmerken van het plangebied en omgeving	22
2.2 Plan- en studiegebied.....	23
2.3 Kenschets veehouderij Urk in de huidige situatie.....	25
2.4 Beleids- en wettelijke kaders.....	26
2.4.1 Beleid rondom stikstofdepositie.....	26
2.4.2 Overige relevante wet- en regelgeving en beleidskaders	28
3 Het bestemmingsplan Buitengebied	33
3.1 Oorspronkelijke ambities aan de start van het planproces.....	33
3.2 Alternatieven	35
3.3 Beoordelingsmethodiek effecten	35
4 Onderzoeksaanpak stikstof.....	36
4.1 Gebiedsgerichte benadering	36
4.1.1 Toelichting op de methodiek	36
4.1.2 Gebruikte emissiekentallen	37
4.1.3 Kenmerken van de bouwvlakken	37
4.2 Te onderzoeken alternatieven.....	39
4.3 Referentiesituatie	40
4.3.1 Referentie vanuit de Natuurbeschermingswet (Nbw).....	40
4.3.2 Referentie vanuit de Wet milieubeheer (Wm)	41
4.4 Worstcase alternatief: maximale ontwikkelmogelijkheden landbouwsector	42
4.5 Planalternatief	43

4.5.1	Planologisch slot op de muur	43
4.5.2	Mogelijkheden voor omschakelaars vanuit interne saldering op gebiedsniveau.....	45
4.6	De resultaten van de emissieberekeningen samengevat.....	45
5	Effecten op de natuur	47
5.1	Beoordelingskader	47
5.2	Te verwachten effecten	48
5.3	Huidige natuurwaarden en autonome ontwikkeling.....	49
5.3.1	Algemeen	49
5.3.2	Autonome ontwikkeling biodiversiteit	49
5.3.3	Natura 2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten	50
5.3.4	Provinciale natuurbescherming Flevoland	52
5.4	Ecologische effectbeoordeling	57
5.4.1	Effecten Natura 2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten (Passende Beoordeling)	57
5.4.2	Effecten op de Ecologische hoofdstructuur en Ecologische Verbindingszone.....	59
5.4.3	Effecten beschermde soorten Flora- en faunawet	61
5.5	Resultaten van de gebiedsgerichte modelleringen (tweede deel Passende Beoordeling)	65
5.6	Samenvatting	66
6	Milieueffecten overige thema's	68
6.1	Methodiek effectenonderzoek	68
6.2	Beoordelingskader	68
6.3	Landschap	69
6.3.1	Inleiding	69
6.3.2	Huidige situatie.....	69
6.3.3	Autonome ontwikkeling	69
6.3.4	Effecten	69
6.4	Cultuurhistorie, archeologie en aardkunde.....	70
6.4.1	Cultuurhistorie (historische geografie en historische stedenbouw)	70
6.4.2	Archeologie	70
6.4.3	Aardkundige waarden	71
6.4.4	Effecten op cultuurhistorie, archeologie en aardkunde	71
6.5	Bodem en water	72
6.5.1	Bodem	72
6.5.2	Effecten / resultaten	75
6.6	Verkeer.....	76
6.6.1	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	76

6.6.2	Effecten op verkeer Buitengebied	76
6.7	Geluid	77
6.8	Geur	78
6.8.1	Toetsingskader	78
6.8.2	Effecten / resultaten	79
6.9	Luchtkwaliteit	80
6.9.1	Toetsingskader voor fijn stof	80
6.9.2	Effecten	81
6.10	Externe veiligheid	83
6.10.1	Toetsingskader	83
6.10.2	Effecten	84
6.11	Gezondheid	85
6.11.1	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	85
6.11.2	Effecten / resultaten	85
6.12	Recreatieve ontwikkelingen	86
6.12.1	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	86
6.12.2	Effecten / resultaten	87
7	De effecten op een rij	88
7.1	Conclusies	88
7.2	Natuur	89
7.2.1	Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten	89
7.2.2	Flora- en faunawet	90
7.2.3	Ecologische Hoofdstructuur	90
7.3	Landschap, cultuurhistorie, archeologie en aardkunde	90
7.3.1	Landschap	90
7.3.2	Cultuurhistorie	90
7.3.3	Archeologie	90
7.3.4	Aardkunde	91
7.4	Bodem en water	91
7.4.1	Bodem	91
7.4.2	Water	91
7.5	Verkeer	91
7.6	Woon- en leefmilieu	92
7.6.1	Geluid	92
7.6.2	Luchtkwaliteit	92
7.6.3	Geur	92
7.7	Externe veiligheid	92
7.8	Gezondheid	93

7.9	Uitvoerbaarheid bestemmingsplan	93
7.10	Vervolgproces	94
8	Leemten in kennis en evaluatie	95
8.1	Leemten in kennis en informatie	95

Bijlage(n)

- 1 Stappen in de uitgebreide m.e.r.-procedure en koppeling m.e.r.-procedure met besluit
- 2 Begrippen- en afkortingenlijst
- 3 Wettelijke kaders & beleidsdocumenten
- 4 Literatuurlijst
- 5 Beschrijving methodiek berekening ammoniakemissie
- 6 Beschrijving natuurgebieden

Samenvatting

De gemeente Urk is gestart met het maken van het bestemmingsplan Buitengebied Urk. Het geldende bestemmingsplan Buitengebied is verouderd en aan herziening toe. Met het nieuwe bestemmingsplan wordt de landbouw ontwikkelingsmogelijkheden geboden, maar wordt tegelijkertijd aandacht besteed aan het behoud en versterking van het landschappelijke karakter en de daarbij horende landschapswaarden van het Buitengebied. Voor het nieuwe bestemmingsplan is dit milieueffectrapport opgesteld.

Aanleiding en voornemen

De gemeente Urk actualiseert het bestemmingsplan Buitengebied om de volgende redenen:

- Het vigerend bestemmingsplan Buitengebied zal op 16 maart 2016 ouder zijn dan 10 jaar. Vanaf die datum is het niet meer mogelijk bestemmingsplan gerelateerde leges te heffen bij (bouw) in het Buitengebied
- Er hebben zich de afgelopen jaren verschillende veranderingen voorgedaan ten aanzien van het beleid vanuit het rijk, de provincie en de gemeente
- De ontwikkelingen binnen de agrarische sector
- De veranderingen op het gebied van natuur- en milieubeleid
- Ontwikkelingen in recreatie, windenergie, verkeer, wonen, et cetera

Waarom dit planMER

Voor het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied moet een milieueffectrapport worden gemaakt, een zogenaamd planMER (als planMER met hoofdletters wordt geschreven wordt het milieueffectrapport bedoeld, met kleine letters (planm.e.r.) de procedure). Dit is nodig omdat het nieuwe bestemmingsplan het mogelijk maakt om bestaande agrarische bouwvlakken te vergroten. Daarmee vormt het bestemmingsplan het kader voor eventuele Besluitm.e.r. (beoordelings)plichtige activiteiten (kaderstelling: uitbreidingen van veehouderijen). In dat geval geldt vanuit het Besluitm.e.r. onderdeel D, categorie 14 dat voor het kaderstellende plan (het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Urk) een planMER opgesteld dient te worden. Het milieueffectrapport vormt een bijlage bij het bestemmingsplan. Als in een later stadium over vergunningverlening voor bijvoorbeeld uitbreiding van veehouderijbedrijven wordt besloten, is daarvoor een aparte milieueffectprocedure nodig, de Besluitm.e.r.-procedure.

Doel van het MER?

Het hoofddoel van dit planMER is het in beeld brengen van de milieugevolgen van de (met name agrarische) ontwikkelruimte die het bestemmingsplan biedt op het milieu en de benoemde kernkwaliteiten van het Buitengebied.

Plangebied en studiegebied

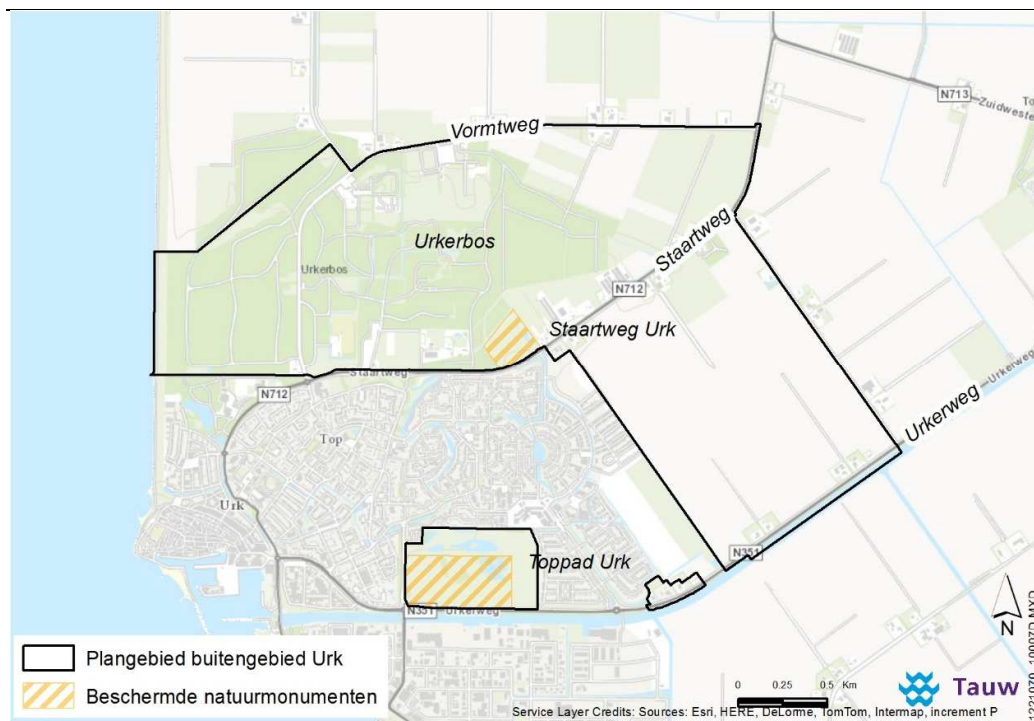
De geografische reikwijdte van het planMER wordt gevormd door de grenzen van het bestemmingsplan.

De effecten van de voorgestelde activiteiten kunnen echter verder reiken dan de grenzen van het bestemmingsplan. Gedurende de planm.e.r. wordt daar rekening mee gehouden, dit noemen we het studiegebied. Zowel binnen het plangebied als in de directe nabijheid liggen verschillende Natura2000-gebieden. Het gaat onder andere om de Natura2000-gebieden 'Ijsselmeer' en 'Ketelmeer & Vossemeer'. Deze gebieden maken onderdeel uit van het studiegebied. De omvang van het plangebied kan daardoor per milieuaspect verschillen.

Ontwikkelingsmogelijkheden

De belangrijkste ontwikkelingsmogelijkheden uit het bestemmingsplan Buitengebied 2015 die van belang zijn voor het planMER betreffen de volgende:

- Geen onderscheid tussen akkerbouw- en veeteeltbedrijven. Omschakeling van bijvoorbeeld akkerbouw naar veeteelt is derhalve mogelijk
- Middels een afwijking bestaat de mogelijkheid de ontwikkelingsmogelijkheden voor grondgebonden agrarische bedrijven te vergroten tot maximaal 2 hectare
- Onder voorwaarden is het mogelijk functiewijziging en nevenactiviteiten te realiseren
- Kleinschalige ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatie

Figuur 0.1 Plan gebied bestemmingsplan Buitengebied

Op figuur 0.2 is te zien waar de genoemde Natura 2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten liggen in relatie tot het plangebied.

Figuur 0.2 Plangebied en nabijgelegen Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten

Opzet van het onderzoek

Op basis van het bestemmingsplan Buitengebied 2015 kunnen milieueffecten op verschillende milieuthema's worden verwacht. De gevolgen van de uitstoot van stikstof (met name landbouw) zijn in het bijzonder in beeld gebracht omdat het bestemmingsplan alleen uitvoerbaar is wanneer is aangetoond dat er binnen de nabijgelegen Natura 2000-gebieden, waar voor verzuring gevoelige natuur ligt, geen toename van de neerslag van stikstof plaatsvindt. Het onderzoek voor dit MER is daarom vooral gericht op de milieuthema's natuur, geur, landschap en cultuurhistorie. Daarnaast zijn ook de overige ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt beschouwd. Dat is kwalitatief, beschrijvend gedaan. Het gaat dan om de aspecten bodem en water, verkeer, luchtkwaliteit, geluid en gezondheid.

Alternatieven

Volgens de natuurbeschermingswet moet voor plannen welke een significant effect kunnen hebben op Natura 2000-gebieden een toetsing plaatsvinden zoals bedoeld in artikel 19J van de Natuurbeschermingswet. Dit significante effect wordt in het kader van dit bestemmingsplan vooral gevormd door de depositie van stikstof op nabijgelegen Natura 2000-gebieden en natuurbeschermingsgebieden.

In dit MER zijn voor de veehouderijbedrijven de volgende alternatieven onderscheiden:

- Referentiesituatie Natuurbeschermingswet: huidige situatie
- Referentiesituatie Wet milieubeheer: huidige situatie + autonome ontwikkeling (inclusief handhaving van de via de AmvB Huisvesting opgelegde maatregelen)
- Worstcase alternatief: in beeld zijn gebracht de effecten die optreden als de ontwikkelmogelijkheden die er in het Buitengebied worden geboden binnen de agrarische bouwvlakken maximaal worden benut, zonder de inzet van techniek
- Planalternatief waartoe een aantal scenario's zijn uitgewerkt:
 - Scenario 1: geen omschakelaars van akkerbouw naar grondgebonden melkveehouderij
 - Scenario 2: omschakelaars van akkerbouwer naar grondgebonden melkveehouderij

Conclusies effectonderzoeken

De te verwachten effecten op de verschillende milieuthema's van de onderzochte alternatieven kunnen als volgt worden samengevat:

Milieuaspecten	Criterium	Alternatief worstcase	Planalternatief
		Ten opzichte van referentiesituatie	Ten opzichte van referentiesituatie Nbwet Huidig Wet Milieubeheer
Natuur	Natura 2000-gebieden	- -	0
	Beschermde natuurmonumenten	0	n.v.t.
	EHS	0	n.v.t.
	Soorten	0	n.v.t.
	Landschap	Landschappelijke karakteristiek	0
Cultuurhistorie / archeologie	Archeologie	0	n.v.t.
	Cultuurhistorie	0	n.v.t.
	Aardkunde	0	n.v.t.
Verkeer	Knelpunten verkeersveiligheid	0	n.v.t.
Bodem	Bodem	0	n.v.t.
Water	Water	0	n.v.t.
Leefomgeving	Geur	0	n.v.t.
	Fijn stof	0	n.v.t.
	Geluid	0	n.v.t.
	Externe veiligheid	0	n.v.t.
	Gezondheid	0	n.v.t.

De toetsing van effecten op Natura2000-gebieden betreft een passende beoordeling zoals bedoeld in artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998. Daarbij is onder meer ruime aandacht besteed aan uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bouwvlakken in relatie tot de milieukwaliteit binnen het Natura2000-areaal (met name ammoniakdepositie).

De huidige achtergronddepositie is vrijwel in alle Natura 2000-gebieden in Nederland hoger dan de kritische depositiewaarde. Dit betekent dat alleen een bestemmingsplan dat de huidige gebiedsemissie borgt ook uitvoerbaar is. Als alle ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan zouden worden ingezet, zijn negatieve effecten namelijk niet uit te sluiten. Zo is gebleken uit voorliggende planMER bij beoordeling van het planalternatief waarbij omschakeling mogelijk is van akkerbouw naar grondgebonden veehouderij.

Het stikstofonderzoek heeft aangetoond dat er redelijkerwijs geen technische maatregelen beschikbaar zijn op basis waarvan de akkerbouwers in het plangebied om zouden kunnen schakelen naar het houden van melkvee zonder effect op Natura2000 instandhoudingsdoelstellingen. Binnen de bestaande twee melkveehouderijen bestaan die technische mogelijkheden wel, zelfs als beiden zouden opschalen tot een bouwvlak van 2 hectare.

Daarom wordt middels dit concept planMER geadviseerd in het bestemmingsplan planregels op te nemen die een toename van de emissies kunnen voorkomen.

Opgemerkt wordt dat in het definitief MER aanvullend aandacht zal worden besteed aan de mogelijkheden die er voor de agrarische percelen bestaan binnen het PAS. In de Regeling PAS wordt de “autonome ontwikkeling van veehouderijen in Flevoland” namelijk aangemerkt als een prioritair project waarvoor ontwikkelruimte is gereserveerd. Op dit moment is het provinciaal beleid dat hier op toe ziet nog niet voldoende uitgekristalliseerd om de mogelijkheden op planniveau te kunnen vaststellen.

Kenmerk R002-1221070HUU-evp-V02-NL

1 Inleiding

Voor u ligt het milieueffectrapport (MER) over het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Urk. Dit hoofdstuk beschrijft de aanleiding voor de m.e.r.-procedure, de belangrijkste betrokken partijen en de stappen die in de m.e.r.-procedure worden gezet.

1.1 Een nieuw bestemmingplan Buitengebied Urk

De gemeente Urk is gestart met het maken van het bestemmingsplan Buitengebied Urk. Het geldende bestemmingsplan Buitengebied is verouderd en aan herziening toe. Op grond van de Wet ruimtelijke ordening mogen bestemmingsplannen Buitengebied niet ouder zijn dan tien jaar. Het vigerende bestemmingsplan voor het Buitengebied van Urk is het bestemmingsplan Buitengebied 2005.

Het college van de gemeente Urk heeft in zijn beleidsprogramma opgenomen dat alle bestemmingsplannen binnen de gemeente moeten worden geactualiseerd. Voor de kern is al een aantal bestemmingsplannen geactualiseerd, nu is het Buitengebied aan de beurt.

Belangrijkste redenen om het bestemmingsplan Buitengebied te actualiseren zijn de volgende:

- Het vigerend bestemmingsplan Buitengebied zal op 16 maart 2016 ouder zijn dan 10 jaar. Vanaf die datum is het niet meer mogelijk bestemmingsplan gerelateerde leges te heffen bij (bouw) in het Buitengebied
- Er hebben zich de afgelopen jaren verschillende veranderingen voorgedaan ten aanzien van het beleid vanuit het rijk, de provincie en de gemeente
- De ontwikkelingen binnen de agrarische sector
- De veranderingen op het gebied van natuur- en milieubeleid
- Ontwikkelingen in recreatie, windenergie, verkeer, wonen, et cetera

1.2 Doel van het bestemmingsplan

Het beleid in het bestemmingsplan Buitengebied Urk is gericht op het behouden van de identiteit van de Noordoostpolder, met het assenkruis dat gevormd wordt door structuurbepalende elementen als het verkavelingspatroon, de openheid, de Urkervaart, de hoofdwegen en de boerderijen met clusters landarbeiderswoningen ter hoogte van de ontsluitings- en erftoegangswegen.

Bij het opstellen van het bestemmingsplan is als uitgangspunt gehanteerd dat (legale) bestaande functies in beginsel worden gerespecteerd en een positieve bestemming krijgen. Naast het afwegen en vormgeven van beleidsruimte voor bestaande functies, wordt het wenselijk gevonden in het bestemmingsplan (beheerslaag) ook richting te geven aan nieuwe ontwikkelingen.

Met het nieuwe bestemmingsplan wordt de landbouw ontwikkelingsmogelijkheden geboden, maar wordt tegelijkertijd aandacht besteed aan het behoud en versterking van het landschappelijke karakter en de daarbij horende landschapswaarden van het Buitengebied.

Het bestemmingsplan is overwegend conserverend van aard. Het betekent dat de bestaande vergunde situatie een positieve bestemming krijgt. Het wordt bij recht in het bestemmingsplan toegestaan om ongebruikte ruimte te benutten op bestaande bouwvlakken tot maximaal 2 hectare. Verdere uitbreiding van bouwvlakken is alleen mogelijk middels een afwijkingsbesluit of een partiële herziening, waarover meer in hoofdstuk 3.

1.3 Waarom dit MER?

Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied is planm.e.r.-plichtig omdat het bestemmingsplan Buitengebied het kader vormt voor eventuele Besluitm.e.r. (beoordelings)plichtige activiteiten (bijvoorbeeld uitbreidingen van veehouderijen). In dat geval geldt vanuit het Besluitm.e.r., onderdeel D, categorie 14 dat voor het kaderstellende plan (het bestemmingsplan Buitengebied Urk) een planMER opgesteld dient te worden.

De m.e.r.¹ heeft als doel het milieu een volwaardige plaats te geven in de bestuurlijke besluitvorming. De gemeente Urk kan bovendien met de uitkomsten van m.e.r. een solide onderbouwing geven vanuit de milieuaspecten voor het vast te stellen bestemmingsplan Buitengebied.

Wettelijke m.e.r.-plicht

M.e.r. is wettelijk vastgelegd in de Wet Milieubeheer. In de Wet Milieubeheer (Wm) is in hoofdstuk 7 geregeld dat bij bepaalde plannen en/of besluiten met mogelijke grote milieugevolgen het verplicht is informatie te verzamelen over de als gevolg van de ingreep optredende milieugevolgen. Het doel is het milieubelang volwaardig te laten meewegen bij dergelijke plannen en/of besluiten. Voor deze plannen en/of besluiten wordt een milieueffectrapportage (m.e.r.) procedure doorlopen. In de bijlage bij het Besluit m.e.r. is bepaald voor welke ingrepen een m.e.r.-procedure doorlopen moet worden. Dit is mede afhankelijk van de aard en omvang van de activiteit en het soort besluit.

¹ Binnen de m.e.r.-procedure worden de volgende afkortingen gebruikt: de m.e.r. en het MER. De m.e.r. duidt de procedure van milieueffectrapportage aan, zoals het onderzoek, de inspraak en alle bijkomende adviezen en dergelijke. De afkorting MER staat voor het eindproduct, het milieueffectrapport

Onderscheid planm.e.r.-projectm.e.r.

Daarnaast is er een onderscheid tussen planm.e.r. (voor (globale) kaderstellende plannen en besluiten) en besluitm.e.r. (voor (concrete) besluiten op basis waarvan realisatie mogelijk is). Uitgangspunt is dat het MER aan moet sluiten bij het detailniveau van het plan of besluit waaraan het gekoppeld is. In casu is sprake van een planMER. Hierna worden echter steeds alleen de termen m.e.r. en MER gebruikt.

1.4 Stappen in de m.e.r.-procedure

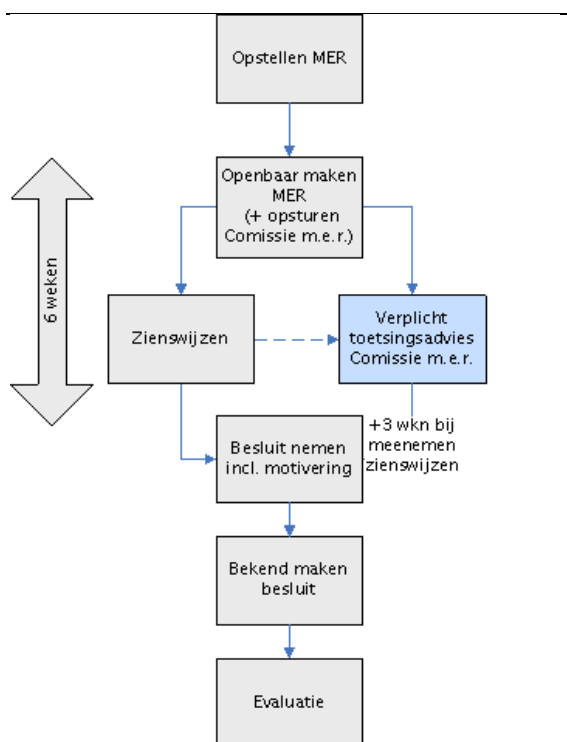
Op deze milieueffectprocedure is de uitgebreide m.e.r.-procedure van toepassing (art. 7.9 Wet Milieubeheer). Deze uitgebreide procedure is in acht genomen.

Het MER is voorafgegaan door de notitie reikwijdte en detailniveau (vanaf hier: het startdocument). Dit document lag vanaf 09 januari 2015 gedurende 4 weken ter inzage bij de gemeenteportal van de gemeente Urk en was in die periode te raadplegen via de website www.urb.nl. Een ieder heeft de gelegenheid gekregen om zienswijzen in te dienen. Er zijn 5 zienswijzen binnengekomen. Het gemeentebestuur heeft ervoor gekozen de Commissie voor de m.e.r. geen advies uit te laten brengen over het startdocument. Dit vanwege de relatief geringe complexiteit van het gebied en het vraagstuk.

De m.e.r.-procedure is gekoppeld aan de procedure van het bestemmingsplan Buitengebied 2015. Het MER wordt samen met het voorontwerpbestemmingsplan ter visie gelegd. De reacties op het MER worden verwerkt waarna het MER opnieuw met het ontwerp bestemmingsplan ter inzage ligt.

Vervolgens geeft de Commissie voor de m.e.r. een (verplicht) toetsingsadvies (binnen de inspraaktermijn). De gemeenteraad neemt vervolgens een besluit op basis van het MER, de inspraakreacties en overige adviezen. Het besluit wordt bekend gemaakt. De procesgang wordt in figuur 1.1 geïllustreerd.

Na afronding van deze plan-m.e.r.-procedure ten behoeve van het bestemmingsplan kan sprake zijn van Besluitm.e.r.-plicht voor activiteiten die dit bestemmingsplan Buitengebied mogelijk maakt zoals uitbreidingen van veehouderijbedrijven. Dit is afhankelijk van de omvang van de bedrijven. De Besluitm.e.r. dient uitgevoerd te worden op individueel bedrijfsniveau in het kader van de vergunningverlening. Deze uitbreidingen zullen ook steeds getoetst moeten worden aan de Natuurbeschermingswet en Flora- en faunawet. Niet uitgesloten is dat voor dergelijke uitbreidingen passende beoordelingen (op vergunningsniveau, artikel 19d Nbw) opgesteld moeten worden.

Figuur 1.1 Milieueffectprocedure (m.e.r.) vanaf ter inzage ligging met het ontwerp bestemmingsplan.

Bron: Commissie voor de m.e.r.

1.5 Initiatiefnemer en bevoegd gezag

Het MER doorloopt zijn eigen procedure, parallel aan die van het bestemmingsplan. In de m.e.r.-procedure is het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Urk initiatiefnemer en daarmee de opsteller van het MER. De gemeenteraad van Urk is het bevoegd gezag en heeft de formele, procedurele verantwoordelijkheid.

1.6 Opbouw van dit milieueffectrapport

Eisen waaraan dit MER moet voldoen

Een MER moet aan een aantal eisen voldoen. Deze eisen zijn wettelijk bepaald (conform Wet milieubeheer).

- Een beschrijving van de voorgenomen activiteit en de wijze van uitvoering, met de (reële) alternatieven daarvoor, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven (zie hoofdstuk 3)
- Een aanduiding van het te nemen besluit of de besluiten waarvoor het milieueffectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en alternatieven (zie paragraaf paragraaf 1.1)
- Een beschrijving van de huidige situatie en autonome ontwikkeling van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben (zie hoofdstuk 5 en verder)
- Een beschrijving van de gevolgen van voorgenomen activiteit en alternatieven voor het milieu, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven (zie hoofdstuk 6)
- Een vergelijking van de alternatieven op basis van de bepaalde milieueffecten (zie paragraaf 7.1)
- Een beschrijving van de maatregelen om belangrijke nadelige milieueffecten van de activiteit te voorkomen, te beperken of zoveel mogelijk teniet te doen (zie de effecthoofdstukken 4,5 en 6)
- Een overzicht van de leemten in kennis, ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens (zie hoofdstuk 8)
- Een publieksvriendelijke samenvatting (zie voorin dit document)

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 bevat de inleiding (onder andere doel bestemmingsplan, aanleiding m.e.r.). De uitgangspunten en het kader van dit milieueffectrapport worden behandeld in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het plan en de alternatieven. De aanpak van het stikstofonderzoek is beschreven in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 bevat de milieueffecten voor natuur. De overige milieueffecten zijn terug te vinden in hoofdstuk 6 (steeds voorafgegaan door de referentiesituatie). De vergelijking van de scenario's en leemten in kennis staan in hoofdstuk 7 en 8. Onderdeel van de bijlagen is onder meer een verklarende woordenlijst. In de hoofdtekst wordt verder verwezen naar verschillende andere bijlagen.

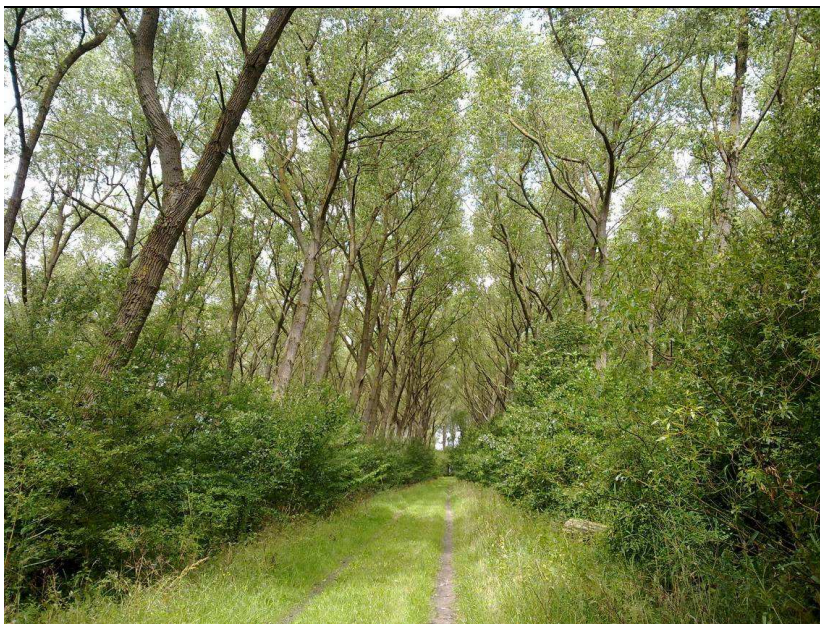
2 Kader van dit MER

Dit hoofdstuk schetst het kader van dit MER: een kenschets van het plangebied en de omgeving, het plan- en studiegebied en het relevante beleid waaruit het bestemmingsplan Buitengebied is voortgekomen. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een paragraaf over besluiten die (nog) genomen moeten worden.

2.1 Kenmerken van het plangebied en omgeving

Urk is een historische vissersplaats gelegen aan het IJsselmeer, in de provincie Flevoland. Tot 1939 was Urk een eiland in de Zuiderzee (en later het IJsselmeer). Ook is het voormalige havenfront van de Zuiderzee nog prominent aanwezig. Mede door de 'eilandhistorie' heeft Urk een heel eigen karakter. Urk kenmerkt zich door de sterke familie- en gemeenschapsbanden van de Urker bevolking, een belangrijke rol voor het christelijke geloof, een innovatieve ondernemersgeest en een betrokken gemeentelijke overheid. Het oude dorp en de haven vormen een toeristische trekpleister.

Na de drooglegging van het IJsselmeer maakt Urk deel uit van de Noordoostpolder. Bij het ontwerp van de Noordoostpolder in de jaren 50 is gestreefd naar een optimaal op de landbouw afgestemde inrichting. Alleen de voor de landbouw minder geschikte gronden zijn gebruikt om bos in te planten. Een voorbeeld hiervan is het Urkerbos (gelegen ten noorden van de kern Urk), dat naast een natuurfunctie ook een recreatieve functie heeft.

Figuur 2.1 Urkerbos

Het voormalige eiland Urk is nog goed herkenbaar, onder meer door de hoogteverschillen. Tussen Urk en Tollebeek ligt één van de laagste punten van de polder. Dit was duidelijk te zien in 1998 toen diverse landbouwpercelen onder water stonden.

Kenmerkend voor het Buitengebied van Urk (het plangebied) is de openheid. Een uitzondering vormen de (voormalige) agrarische bouwpercelen. Deze worden in vrijwel alle gevallen door erfsingels omgeven. Deze erfsingels zijn kenmerkend voor het Buitengebied van de Noordoostpolder.

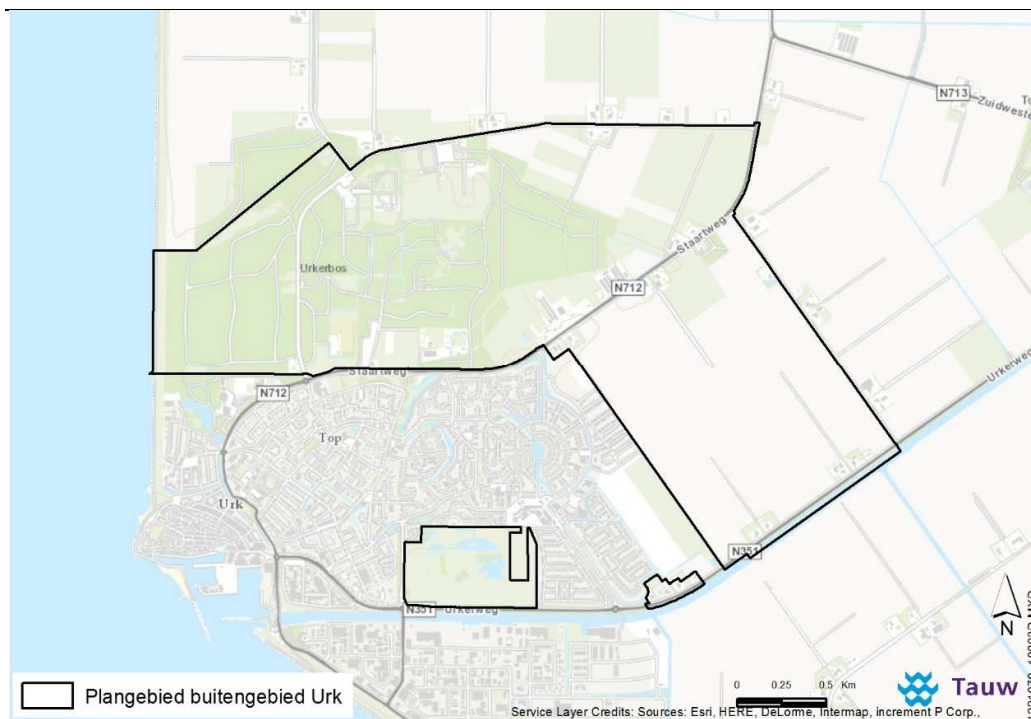
Figuur 2.2 Erfsingel in de Noordoostpolder

2.2 Plan- en studiegebied

De geografische reikwijdte van het planMER wordt gevormd door de grenzen van het bestemmingsplan, zie figuur 2.3.

Op onderstaande afbeelding is het plangebied weergegeven. Het plangebied wordt bepaald door:

- De grenzen van de geldende bestemmingsplannen voor de kern Urk
- De gemeentegrens, exclusief het IJsselmeer

Figuur 2.3 Plangebied bestemmingsplan Buitengebied Urk

Toelichting begrenzing plangebied en verschillen met het vigerende bestemmingsplan

Bijzonder is de ligging van het staatsnatuurmonument Toppad, aan de zuidoostkant van Urk, dat geheel afzijdig ligt van de overige gronden in het plangebied. Ondanks het ontbreken van een directe ruimtelijke relatie met de overige natuurgebieden in het plangebied is ervoor gekozen de bestemmingsplanregeling voor het natuurgebied Toppad af te stemmen op de overige natuurbestemmingen in het bestemmingsplan Buitengebied. De kinderboerderij en de horecavoorziening 'de Rots' aan de Urkerweg behoren eveneens tot het plangebied. Verschil ten opzichte van het vigerend bestemmingsplan is dat het meest zuidelijk gebied niet meer tot het Buitengebied behoort. Voor dit gebied is in 2012 het bestemmingsplan "Waterschapswijk" vastgesteld. Hier wordt de ontwikkeling van een nieuwe woonwijk en bedrijventerrein voorzien. Een ander verschil ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan Buitengebied is de voorziene uitbreidingswijk "Waterwijk" ten noordoosten van Urk. Hiervoor is een gelijknamig bestemmingsplan vastgesteld in 2012.

Studiegebied

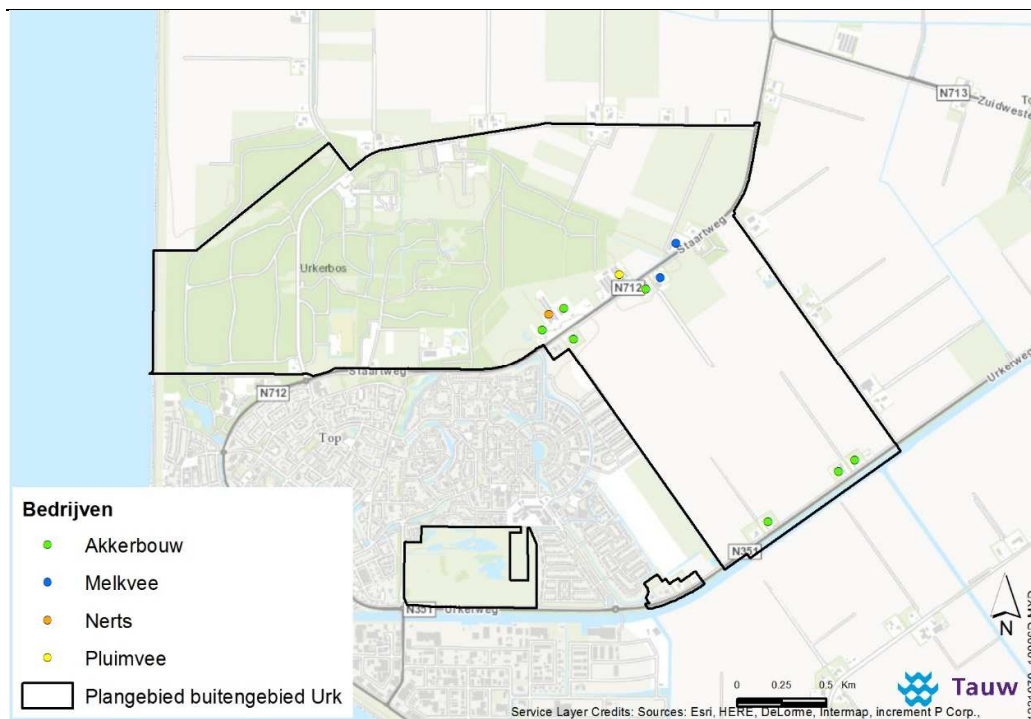
De effecten van de voorgestelde activiteiten kunnen echter verder reiken dan de grenzen van het bestemmingsplan. Gedurende de planm.e.r. wordt daar rekening mee gehouden, dit noemen we het studiegebied. Zowel binnen het plangebied als in de directe nabijheid liggen verschillende Natura2000-gebieden. Deze gebieden maken onderdeel uit van het studiegebied. De omvang van het plangebied kan daardoor per milieuaspect verschillen.

2.3 Kenschets veehouderij Urk in de huidige situatie

Binnen het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied liggen 11 agrarische bedrijven:

- 7 akkerbouwbedrijven
- 2 veeteeltbedrijven (melkrundvee)
- 2 intensieve veehouderijbedrijven (een pelsdierenfokkerij en een pluimveebedrijf)

In figuur 2.4 is weergegeven hoe de agrarische bedrijven geografisch over het plangebied zijn verspreid en wat de dominante diersoort is van de bedrijven.

Figuur 2.4 Ligging veehouderijen plangebied bestemmingsplan Buitengebied Urk²

² Op perceel Staartweg 11 is naast een akkerbouwbedrijf ook outdoor/ activiteitscentrum gevestigd. Staartweg 10 is evenwel een paardenhouderij gevestigd. Op het perceel Staartweg 18 zijn de Orcaruiters gevestigd.

2.4 Beleids- en wettelijke kaders

Het bestemmingsplan staat niet op zichzelf. De voorgenomen ontwikkelingen hebben een relatie met diverse beleidskaders van de overheid. In deze paragraaf worden de belangrijkste beleidsstukken weergegeven. In paragraaf 2.4.1 worden de ontwikkelingen die spelen rondom (het beleid voor) stikstofdepositie uitgelegd (bijvoorbeeld het PAS, de Programmatische Aanpak Stikstof). Het overige beleid komt in paragraaf 2.4.2 aan bod. Bijlage 3 bevat een uitgebreide beschrijving van het beleid.

2.4.1 Beleid rondom stikstofdepositie

Probleemschets stikstofdepositie

Om de voortdurende aantasting van biodiversiteit te keren zijn op Europees niveau natuurdoelen geformuleerd. De verschillende lidstaten moeten deze natuurdoelen realiseren teneinde een Europees natuurnetwerk te creëren, het Natura2000-netwerk. Het blijkt dat de verzuring en eutrofiëring een lastig knelpunt is bij de implementatie van natuurbeschermingswetgeving (Nbw). Het gaat daarbij om de externe werking van stikstof emitterende activiteiten (landbouw, verkeer, industrie) op voor stikstofgevoelige natuur. De Nederlandse agrarische sector levert met 43 % verreweg de grootste bijdrage aan de vermistende depositie in Nederland. Ongeveer 67 % van de depositie is afkomstig uit Nederlandse bronnen (Compendium voor de leefomgeving, 2012).

De ervaring leert dat het invloedsgebied waarbinnen nog een toename van de depositie van verzurende en eutrofiërende stoffen (zoals ammoniak) kan worden vastgesteld, veel groter is dan de invloedsgebieden van de aspecten als geur, fijn stof, geluid, verstoring, verkeersaantrekkende werking en dergelijke. Op basis van deze overwegingen is men tot de conclusie gekomen dat de ordenende werking die uitgaat van de ammoniakemissies bepalend is voor de haalbaarheid van de geboden ontwikkelingsmogelijkheden.

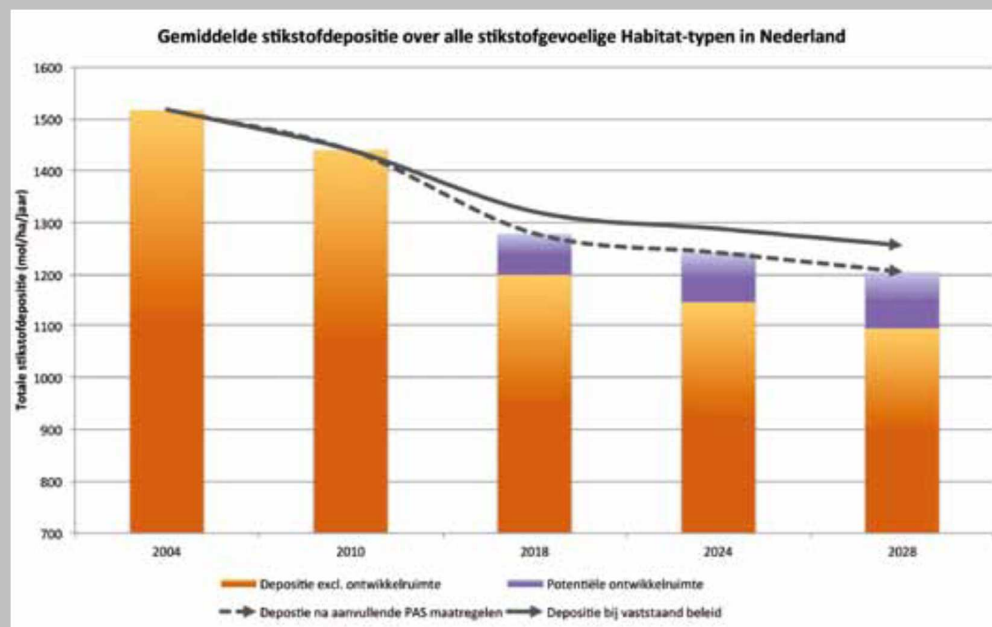
Stand-still voor eutrofiëring en verzuring

In grote delen van Nederland is sprake van een overbelaste situatie: de achtergronddepositie van stikstof overschrijdt de maximaal toelaatbare hoeveelheid stikstof die Natura 2000-gebieden kunnen hebben (kritische depositiewaarde - KDW). Dat betekent dat iedere mol stikstof extra in potentie leidt tot een (mogelijk significante) verslechtering van de natuurlijke kenmerken van omliggende Natura 2000-gebieden. Op basis van jurisprudentie in relatie tot de overbelaste situaties kan er in Nederland wellicht '*geen mol stikstof extra meer bij*', de rek lijkt eruit.

Als deze lijn zou worden doorgezet zijn individuele bedrijfsplannen alleen mogelijk als er sprake is van een dalende totale emissie / depositie vanuit deze bedrijven.

Programmatiese Aanpak Stikstof (PAS)

Het PAS beoogt de achteruitgang van de biodiversiteit (veroorzaakt door stikstofbelasting) te stoppen, zonder de economische ontwikkeling in gevaar te brengen. De aanvullende maatregelen uit het PAS moeten leiden tot een extra daling van stikstof. Een deel van die extra daling wordt benut om incidentele toenames te kunnen salderen, zodat er op gebiedsniveau voldoende zekerheid is dat per saldo sprake is van een afname van de totale depositie. Op deze manier ontstaat er ontwikkelruimte voor individuele projecten (zie de onderstaande figuur). Het programma is (nog) niet ingericht om te worden gebruikt bij een beoordeling van (bestemmings)plannen.

Bronnen: de website over het PAS van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (<http://pas.natura2000.nl/pages/home.aspx>) en de brochure 'Hoe werkt de programmatiese aanpak stikstof?' (eveneens van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie).

Via het toepassen van (BBT³-)maatregelen op bestaande (intensieve) veehouderijen lijkt er nog wel ruimte voor ontwikkelingen, gedacht kan worden aan: saldering, het toepassen van emissiearme stalsystemen en het aanpassen van de voeding⁴ (nutriëntenmanagement). Binnen melkrundveehouderijen is via deze lijnen tussen de 20 en 40 % emissiereductie haalbaar. Dit is het percentage waar de sector van uitgaat in het kader van bijvoorbeeld de besluitvormingsprocessen rondom de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).

Binnen de intensieve veehouderij wordt al uitgegaan van technische maatregelen die een reductie van 70 % tot 85 % bewerkstellingen. In de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) is 70 % reductie vooralsnog de minst vergaande nageschakelde techniek.

De provincie Flevoland kent op dit moment geen provinciale stikstofregelgeving. Wel heeft de provincie vooraf ontwikkelruimte laten reserveren in Natura 2000 gebied voor de bestaande veehouderijen (prioritair project). De implementatie van het PAS in het provinciale beleid (zie verder hieronder) is in volle gang. Ten tijde van dit concept MER is nog niet bekend op welke wijze het PAS doorwerkt in het provinciaal beleid.

Mogelijke ontwikkelingen op nationaal niveau

In Nederland wordt het probleem van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zwaarder gevoeld dan in de ons omringende landen. Dat heeft onder andere te maken met veehouderijen die dicht bij elkaar liggen. In het overgrote deel van de Natura 2000-gebieden liggen stikstofgevoelige habitats en in ruim vijftig gebieden is er sprake van fors overbelaste situaties. De landbouw levert een belangrijke bijdrage aan deze overbelasting (circa 35 %), maar niet de enige (verkeer, industrie).

Het gat tussen de huidige depositie van stikstof en de voor natuur nog te verdragen depositie is nog steeds groot. Binnen het PAS zijn afspraken gemaakt over een daling van de stikstofdepositie, waaraan alle sectoren een bijdrage leveren. Deze afspraken worden juridisch geborgd. Daarnaast wordt ecologisch onderbouwd wat de vereiste daling van de stikstofdepositie is, waarmee de instandhoudingsdoelen worden bereikt. Daar kan op dit moment echter nog niet op vooruit worden gelopen.

2.4.2 Overige relevante wet- en regelgeving en beleidskaders

Natuurbeschermingswetgeving

De huidige natuurbeschermingswetgeving kan worden onderverdeeld in soortenbescherming en gebiedsbescherming.

- Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw). Deze wet beschermt Natura2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Nbw noodzakelijk

³ BBT: Best Beschikbare Techniek

⁴ Deze laatste maatregel staat bekend als 'het voerspoor'

- Soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheidt wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk
- De planologische bescherming van gebieden aangemerkt als Ecologische Hoofdstructuur vindt primair plaats bij ruimtelijke procedures en andere vergunningaanvragen

Om de biodiversiteit binnen de Europese Unie te behouden en te herstellen is het Natura2000-beleid opgesteld. Dit is een samenhangend netwerk van Beschermdenatuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. Het netwerk is nog in ontwikkeling en omvat alle gebieden die beschermd zijn op grond van de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992).

Verordening voor de fysieke leefomgeving

Op 12 juni 2012 hebben Gedeputeerde Staten het ontwerp van de Verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland 2012 (VFL 2012) vastgesteld. Het betreft een actualisatie van de nu geldende Verordening voor de fysieke leefomgeving (VFL).

De verordening is een juridische vertaling van het beleid op provinciaal niveau. In de verordening is een aantal regels opgenomen met betrekking tot belangrijke ruimtelijke elementen die een doorwerking hebben in het bestemmingsplan. Het betreft onder meer aspecten als: bijzondere gebieden, waterhuishouding, waterkeringen, bescherming landschap et cetera.

Overzicht overige relevante beleidsstukken

Tabel 2.4 Overige belangrijkste beleidsstukken en hun relevantie voor dit planMER

Beleidsstuk	Auteur	Relevant omdat,
Wet ruimtelijke ordening (Wro) en Besluit Ruimtelijke Ordening (Bro)	Rijk	De Wet ruimtelijke ordening regelt hoe de ruimtelijke plannen gemaakt en gewijzigd worden. Het Besluit Ruimtelijke Ordening is een uitwerking van de bepalingen in de Wro
Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet 1998	Rijk	De soorten en gebieden in het plan- en studiegebied worden beschermd door de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet
Wet geurhinder en veehouderij	Rijk	Deze wet normen geeft voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning)
Wet ammoniak en veehouderij (Wav) en Regeling ammoniak en veehouderij (Rav)	Rijk	Het MER de gevolgen van de ammoniakdepositie op natuur beschrijft en daarbij toetst aan de Wav. De Rav geeft emissiefactoren voor ammoniak voor verschillende stalsystemen

Beleidsstuk	Auteur	Relevant omdat,
Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij	Rijk	Het de wettelijke ammoniakemissies vastlegt waaraan uiterlijk in 2013 aan moet worden voldaan
Mestwet - mestverwerkingsplicht	Rijk	Ter voorkoming dat het mestoverschot in de landbouw terecht komt en voor milieuproblemen zorgt geldt per 1-1-2014 de Mestverwerkingsplicht. De mestverwerkingsplicht is de verplichting voor landbouwers om een deel van het bedrijfsoverschot (in kg fosfaat) te laten verwerken. Hieronder wordt zowel het exporteren van dierlijke meststoffen verstaan als het verbranden of vergassen van dierlijke meststoffen. Covergisten, scheiden, hygiëniseren, drogen, korrelen of andere bewerkingsmethodes van dierlijke mest vallen niet onder mestverwerking
Afschaffen melkquota (per 2015)	Rijk	Per 1 juni 2015 is het melkquotum afgeschaft. De verwachting is dat de melkveestapel en de melkproductie niet ineens explosief zullen groeien als het melkquotum nadat het is afgeschaft. De strenge mestwetgeving maakt dat onmogelijk. Een wildgroei aan megastallen zal aldus niet aan de orde zijn. Het verwerken van overtollige mest brengt voor de boeren namelijk hoge kosten met zich mee. De melkproductie zal daardoor hooguit met 20 procent stijgen (RUG, D. Strijker, 12-10-2013)
Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)	Rijk	Hierin staat wat knelpunten met betrekking tot de uitstoot van fijn stof van veehouderijen zijn en hoe deze knelpunten moeten worden opgelost
Wet Inrichting Landelijk Gebied	Rijk	Deze wet vormt het kader voor de ruimtelijke ordening van het landelijk gebied
Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz)	Rijk	Deze wet legt vast op welke wijze er rekening moet worden gehouden met de in de grond aanwezige, dan wel te verwachten, monumenten
Nationaal Waterplan	Rijk	Het Nationaal Waterplan is het rijksplan voor het waterbeleid en beschrijft de maatregelen die in de periode 2009-2015 genomen moeten worden om Nederland ook voor toekomstige generaties veilig en leefbaar te houden, en de kansen die water biedt te benutten. Onderdeel van het NWP zijn de volgende punten: <ul style="list-style-type: none"> • De stroomgebied-beheersplannen • Het Noordzeebeleid • Beheerplan van de rijkswateren
Omgevingsplan Flevoland 2006	Provincie	Biedt het kader voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en geeft aan welke waarden gewaardeerd en behouden moeten blijven. In het Omgevingsplan is Urkerbos aangewezen als EHS gebied

Beleidsstuk	Auteur	Relevant omdat,
Ontwerp partiele herziening omgevingsplan Water Flevoland	Provincie	Het plangebied is aangegeven als gebied met de functie stedelijk water en de nevenfunctie water voor behoud archeologisch erfgoed. Daarnaast is het Urkerbos aangegeven als een gebied met een bijzondere waterkwaliteit.
Verordening voor de fysieke leefomgeving	Provincie	De verordening is een juridische vertaling van het beleid op provinciaal niveau. In de verordening is een aantal regels opgenomen met betrekking tot belangrijke ruimtelijke elementen die een doorwerking hebben in het bestemmingsplan. Het betreft onder meer aspecten als: bijzondere gebieden, waterhuishouding, waterkeringen, bescherming landschap et cetera
Beleidsregel kleinschalige ontwikkelingen in het landelijk gebied	Provincie	Kaders voor een vitaal en duurzaam platteland wil de provincie meer ruimte bieden aan nieuwe kleinschalige niet-agrarische en agrarisch aanverwante functies en aan de vergroting van (voormalige) agrarische bouwpercelen
Agenda Vitaal Platteland 2015	Provincie	In de agenda heeft de provincie 17 speerpunten benoemd waarmee zij ruimte biedt voor ontwikkelingen in het Buitengebied waarbij de focus zowel ligt op de ontwikkeling van de agrarische sector, maar ook op het bieden van ruimte aan andere functies
Ontwerpvisie Werklocaties Flevoland 2015	Provincie	Hierin staat beschreven wat nodig is om te komen tot sterke werklocaties met toekomstwaarde in de provincie Flevoland. Voor het plangebied heeft dit beleid geen directe gevolgen.
Structuurvisie 2035+	Gemeente	In de visie is voor het plangebied een aantal gewenste ontwikkelingen voorzien. In het algemeen is het van belang dat de ruimtelijke kwaliteit gehandhaafd blijft. De visie zal daarnaast dienen als één van de toetsingskaders bij concrete initiatieven
Welstandsnota en beeldkwaliteitsplan Urk 2004	Gemeente	De Welstandsnota en het beeldkwaliteitsplan dienen als referentiekader als nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zich voor doen
Verordening geurhinder en veehouderij 2008	Gemeente	De geurverordening is bepaald wat de maximale waarde voor de geurbelasting in het Buitengebied van de gemeente Urk is
Nota Toerisme en Recreatie 2012-2019	Gemeente	Beleidsvisie voor de toeristisch-recreatieve sector voor de komende jaren. Het plangebied wordt mede gebruikt voor recreatie (wandelen, fietsen en waterrecreatie)
Waterbeheerplan 2010-2015 'meer dan water alleen'	Waterschap Zuiderzeeland	Ruimtelijke ontwikkelingen worden getoetst aan volgende doelen van het waterbeheerplan; 'veiligheid', 'voldoende water' en 'schoon water'

Kenmerk R002-1221070HUU-evp-V02-NL

3 Het bestemmingsplan Buitengebied

Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied is de voorgenomen activiteit. In dit hoofdstuk wordt stilgestaan bij de ontwikkelruimte die het bestemmingsplan biedt.

3.1 Oorspronkelijke ambities aan de start van het planproces

De gemeente Urk stelt een nieuw bestemmingsplan voor het Buitengebied op. Naast een actualiseringslag is het doel van het plan het selectief bieden van ontwikkelingskansen voor landbouw, recreatie en plattelandsvernieuwing. De belangrijkste waarden in het plangebied, in casu het agrarisch grondgebruik, het open landschap met de singels en de natuur, worden daarbij geborgd. Het voorgenomen bestemmingsplan Buitengebied Urk geeft uitwerking aan vastgesteld beleid voor het gebied. Het plan faciliteert vooral agrarische ontwikkelingsmogelijkheden, kleinschalige mogelijkheden voor glastuinbouw als nevenactiviteit en kleinschalige recreatie in het gebied.

De ontwikkelingsmogelijkheden uit het bestemmingsplan Buitengebied die van belang zijn voor het planMER worden hieronder samengevat:

Agrarisch

- Geen onderscheid tussen akkerbouw- en veeteeltbedrijven. Omschakeling van bijvoorbeeld akkerbouw naar veeteelt is derhalve mogelijk, mits wordt aangetoond dat de wezenlijke kenmerken of waarden van Natura2000-gebied niet significant worden aangetast vanwege de ammoniakdepositie, gelet op de instandhoudingsdoelstelling van het Natura2000-gebied
- Geen mogelijkheden voor nieuwvestiging van intensieve veehouderijen (geen nieuw bouwvlak, geen functieverandering van grondgebonden naar intensief) en/of een intensieve veehouderij als neventak bij een grondgebonden landbouwbedrijf
- Geen mogelijkheid voor nieuwvestiging grondgebonden landbouwbedrijven (binnen het bestemmingsplan Buitengebied). Middels een afwijking bestaat de mogelijkheid de ontwikkelingsmogelijkheden voor grondgebonden agrarische bedrijven te vergroten tot maximaal 2 hectare. Voorwaarde hierbij is dat wordt aangetoond dat de wezenlijke kenmerken of waarden van Natura 2000-gebied niet significant worden aangetast vanwege de ammoniakdepositie, gelet op de instandhoudingsdoelstelling van het Natura2000-gebied
- Gronden en bouwwerken ten behoeve van de wijziging en/of uitbreiding van de bestaande veestapel en/of ten behoeve van de oprichting en/of wijziging en/of uitbreiding van mestplaten, mestsilo's en mest- en/of organische (bij)productvergistings, waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende inrichting

Duurzame energie

- Het oprichten van biovergistingsinstallaties is onder voorwaarden mogelijk binnen het bestemmingsplan. Voorwaarden onder andere alleen als neventak bij de hoofdtak agrarisch, maximale netto oppervlakte van de installatie is 1000 m² en de installatie moet binnen het agrarisch bouwvlak staan

Glastuinbouw

- Kassenbouw / glastuinbouw is alleen toegestaan als nevenactiviteit, met een maximale oppervlakte van 2500 m² binnen een agrarisch bouwvlak

Recreatie

- Bij de agrarisch bedrijven aan de Urkerweg, de Staartweg en de Vormtweg is het mogelijk om (aansluitend) op het erf kleinschalig kamperen toe te staan. Met dien verstande dat de afwijking mogelijk is voor één agrarisch bedrijf per hiervoor genoemde weg

Functiewijziging en nevenactiviteiten

- Niet-agrarische nevenfuncties binnen het bouwvlak wordt mogelijk gemaakt onder enkele voorwaarden ten aanzien van aard functie en inpassing
- Functiewijziging naar niet-agrarische functies wordt mogelijk gemaakt onder enkele voorwaarden waarbij onderscheid wordt gemaakt naar paardenhouderij, bedrijf, wonen en recreatieve bedrijvigheid

Wonen

- Een tweede bedrijfswoning wordt onder voorwaarden mogelijk gemaakt. Deze dient noodzakelijk te zijn voor de bedrijfsvoering, binnen het bouwvlak gelegen en niet op een grotere afstand dan 25 m gelegen ten opzichte van de bestaande woning
- Een plattelandswoning (geen functionele binding met agrarisch bedrijf) wordt binnen hetzelfde bouwvlak onder voorwaarde van een goede ruimtelijke ordening mogelijk gemaakt

Biogasinstallaties als nevenactiviteit worden niet meegenomen in de stikstofberekeningen

In het planMER zijn de milieueffecten van (kleinschalige) mestbewerking in de vorm van biogasinstallaties niet meegenomen in de modellering van de stikstofeffecten (zie hoofdstuk 4). Hieronder wordt toegelicht waarom.

Bij mestbewerking⁵ is er niet of nauwelijks sprake van een (langdurige) open mestopslag omdat de vrijkomende mest op locatie bewerkt wordt. Op een bedrijf dat een dergelijke kleinschalige mestbewerkingsinstallatie in gebruik neemt mag ervan uit gegaan worden dat de geproduceerde mest binnen een dag wordt bewerkt in de installatie. Daarmee worden de hoogste rendementen gehaald. In tegenstelling tot een mestsilo (die uitgaan van atmosferische opslag⁶) komen er uit een mestvergistingsinstallatie per definitie geen emissies vrij (want daarmee zou het geproduceerde biogas verloren gaan). Op grond daarvan kan de conclusie getrokken worden dat bij de kleinschalige mestbewerkingsinstallatie op locatie waar het hier om gaat, er intrinsiek sprake is van een (mogelijk sterke) emissiereductie ten opzichte van de huidige situatie.

⁵ Onder mestbewerking verstaan we technische handelingen met mest, waaruit mestproducten voortkomen die in de Nederlandse landbouw worden afgezet (voorbeelden: mestscheiding en mestvergisting).

⁶ Bij atmosferische opslag geldt dat de druk in de silo gelijk is aan de druk in de atmosfeer buiten. Om dit te kunnen realiseren is er bij een dergelijk systeem altijd sprake van uitwisseling van de lucht in de silo met de buitenlucht. Alleen als hier een technische voorziening op wordt geplaatst die deze luchtstroom zuivert van ongewenste componenten, kan een atmosferische opslag emissie-vrij gemaakt worden. Omdat een dergelijke voorziening nooit wordt aangebracht op een mest-silo moet er bij een mest-silo rekening gehouden worden met emissies vanuit de mest-opslag

Echter, deskundigen zijn het er niet over eens hoeveel reductie er aan een dergelijk systeem toe te rekenen kan zijn.

In de praktijk worden emissiereducties aangehaald die liggen tussen de 30 en 70 %. Daar komt bij dat er in de Rav (Regeling ammoniak en veehouderij) (nog) geen stalsystemen zijn opgenomen die uitgaan van een dergelijk systeem. De emissiekengetallen voor stallen waar in het MER van uit wordt gegaan zijn allemaal terug te voeren op de wettelijke grondslag die de Rav aanbiedt.

De mogelijkheden die het plan in Urk biedt met betrekking tot mestbewerking zullen zorgen voor een vermindering van de gebiedsemissie. Echter, het uitbreiden van de modellering van het voornemen met de effecten die zijn toe te rekenen aan de mogelijkheden die het plan biedt om de eigen mest te bewerken kan (nog) niet worden uitgevoerd op basis van emissiekengetallen die op onafhankelijke wijze zijn vastgesteld. De emissiereductie die er aan toegekend zou worden staat dus per definitie ter discussie.

Afgezien van het bovenstaande is er jurisprudentie over het betrekken van effecten van mestbewerking (cq mestvergisting) in passende beoordelingen. Zie meer daarover in paragraaf 4.1.

3.2 Alternatieven

Met name voor het onderzoek naar de effecten op de emissie en depositie van verzurende en eutrofiërende stoffen zijn alternatieven en scenario's ontwikkeld. In hoofdstuk 4 wordt hier verder op ingegaan. Voor de andere thema's zijn de effecten beoordeeld op de maximale ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan 2015 biedt. Indien sprake is van negatieve effecten, wordt aangegeven aan welke maatregelen (in het bestemmingsplan) gedacht kan worden om deze effecten te voorkomen of te beperken.

3.3 Beoordelingsmethodiek effecten

De beschrijving en beoordeling van milieueffecten richt zich vooral op de effecten van de veehouderij. Op de volgende thema's ligt de nadruk:

- Natuur: de mogelijke invloed van de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw op de voor stikstofgevoelige habitats in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden
- Fijn stof en geur
- Landschap en Cultuurhistorie: de invloed van de agrarische ontwikkelingsmogelijkheden op de landschappelijke en cultuurhistorische waarden in het Buitengebied

Daarnaast zijn ook de overige ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt beschouwd. Dat is in de navolgende hoofdstukken kwalitatief, beschrijvend gedaan. Het gaat dan om de aspecten bodem en water, verkeer, luchtkwaliteit, geluid en gezondheid.

4 Onderzoeksaanpak stikstof

Het onderzoek naar de verzurende en eutrofiërende werking van stikstof zal zich in het stadium van het voorontwerp bestemmingsplan vooral richten op de emissies vanuit het gebied. Op basis van de uitkomsten van de (ruimtelijke) afwegingen die in het verschiep liggen worden bepaalde keuzes gemaakt, die ook samenhangen met de mogelijkheden die aan de veehouderij geboden worden in het kader van het Programma Aanpak Stikstof (PAS). In het uiteindelijke MER, dat tegelijk met het ontwerp bestemmingsplan ter inzage zal worden gelegd, zullen de effecten van deze, nu nog te maken, keuzes in nog meer detail inzichtelijk worden gemaakt.

4.1 Gebiedsgerichte benadering

Het onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van een ruimtelijk plan. Dit betekent dat de effecten op 'strategisch niveau' duidelijk moeten worden. Dit vraagt om een gebiedsgerichte benadering passend bij het abstractieniveau van het te nemen ruimtelijk besluit. In bijlage 5 is een uitgebreide algemene omschrijving van de gehanteerde stikstofonderzoeksmethodiek opgenomen.

4.1.1 Toelichting op de methodiek

Om een gebiedsgericht onderzoek efficiënt in te kunnen richten, is het noodzakelijk om een zekere standaardisering aan te brengen (zie ook bijlage 5). De bronsterkte voor stikstofemissies vanuit het gebied wordt bepaald door het staltype⁷ en het aantal dierplaatsen. Het aantal dierplaatsen wordt grotendeels bepaald door de beschikbare omvang van het bouwvlak. In tabel 4.1 staan de veesectoren en de bijdrages van die sectoren aan de totale stikstofemissie uit de veehouderijsector in het plangebied weergegeven. Voor een geografische kenschets van de verspreiding van de percelen die bedrijfsmatig in gebruik zijn binnen het plangebied wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

Tabel 4.1 Het emissieprofiel van het plangebied.

Diergroep	Relatieve bijdrage aan de emissies	Opmerkingen
Melkvee	26 %	Afkomstig van 2 bedrijven; inclusief jongvee
Kippen	62 %	Afkomstig van een moderne pluimveehouderij
Overig	12 %	Onder andere afkomstig van nertsen

⁷ De emissies vanuit de verschillende staltypes staan vastgelegd in de Rav, alleen deze kentallen zijn gebruikt

Mestvergisting

Biogasinstallaties als nevenactiviteit zijn bij alle agrarische bedrijven toegestaan indien de installatie is gericht op het verwerken van eigen geproduceerde mest (met eventuele toevoeging van derden afkomstige cosubstraten). Het betreft daarmee het lokaal bewerken van de vrijkomende mest. Jurisprudentie⁸ leert dat het gebruik van dergelijke mestvergistingsinstallaties ten behoeve van het *eigen* agrarische bedrijf niet betrokken hoeven te worden in planMER's en de passende beoordelingen omdat het een ondergeschikt onderdeel van de agrarische bedrijfsvoering is dat niet afzonderlijk behoeft te worden onderzocht.

Ook omdat de inzet van een dergelijke installatie naar verwachting voor een afname van de bedrijfsemissies⁹ zal zorgen is deze ontwikkeling niet meegenomen in de gebiedsgerichte modellering.

Gebruikt verspreidingsmodel

Bijlage 5 beschrijft de gevolgde methodiek waarbij gebruik is gemaakt van de meest recente versie van de computerapplicaties OPS-Pro versie 4.3 (Operationeel Prioritaire Stoffen model¹⁰, ontwikkeld door PRL, RIVM en ARIS) en GIS om de individuele emissiegegevens om te zetten in algemene depositiecontouren.

4.1.2 Gebruikte emissiekentallen

In het tweede deel van bijlage 5 is weergegeven op basis van welke emissiekentallen (gebaseerd op de Rav-systematiek) de berekeningen zijn uitgevoerd. De huidige situatie is daarbij gebaseerd op de uitkomsten van de inventarisatie (beschreven in paragraaf 1.1 van bijlage 5). Daarbij is rekening gehouden met de emissie-kentallen die zijn gaan gelden met het in werking treden van het PAS medio 2015.

De maximaal voorkomende emissie die in de inventarisatie naar voren komt staat weergegeven (bijlage 5). Voor het berekenen van de worstcase is uitgegaan van de emissie-grenswaarden die door het nieuwe Besluit huisvesting worden voorgeschreven, zonder verdere emissie beperkende technieken in acht te nemen.

4.1.3 Kenmerken van de bouwvlakken

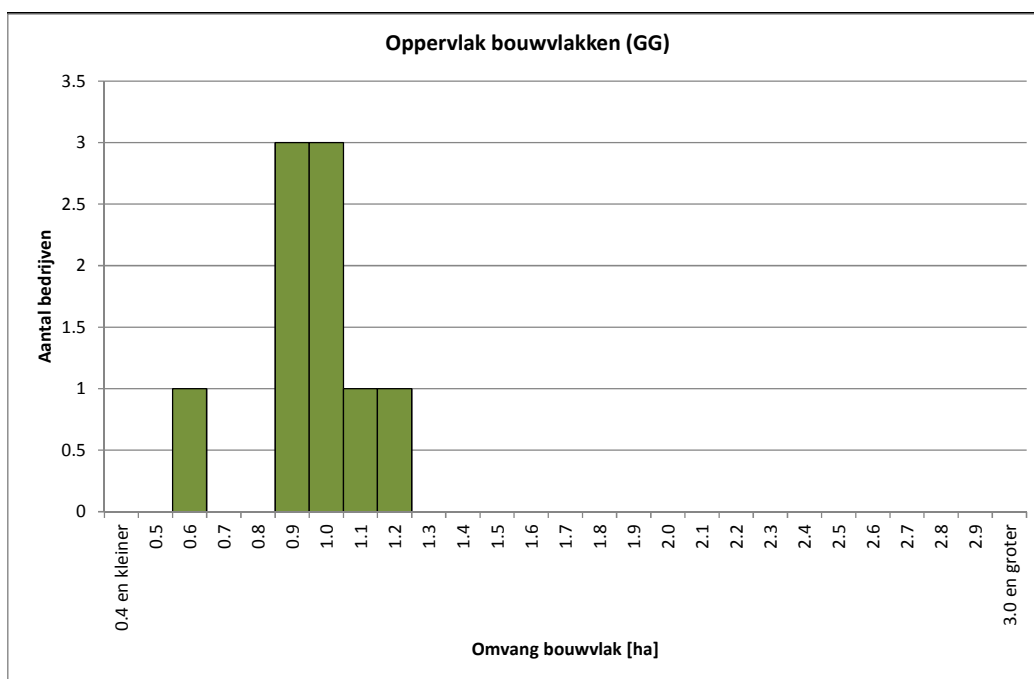
Opgemerkt wordt dat er in de huidige, bij recht toegekende bouwvlakken, nog een inherente groeipotentie aanwezig is omdat niet alle bouwvlakken volledig zijn benut. In de onderstaande figuren wordt inzichtelijk gemaakt hoe groot de bouwvlakken voor de grondgebonden agrarische bedrijven zijn. De figuren geven dus inzicht in de omvang van het bouwvlak van de zeven akkerbouwbedrijven en de huidige twee melkveehouderijen in het plangebied zijn en welke omvang de bedrijfsgebouwen hebben.

⁸ RvS-uitspraak "Buitengebied" van de gemeente Oisterwijk", 14 augustus 2013 / ECLI:NL:RVS:2013:697

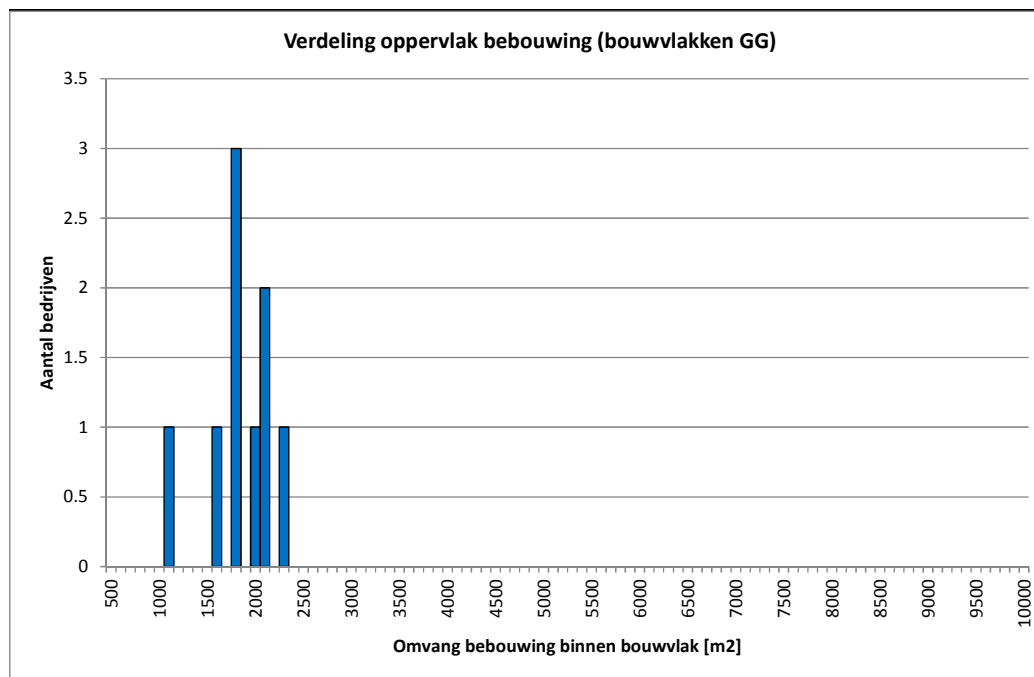
⁹ Door de snelle verwerking van mest in een vergister wordt de emissie verlaagd; deze effecten zijn nog niet in een Rav-emissiefactor verdisconteerd. Dit betekent dat de nu berekende gebiedsemissie een overschatting is van de werkelijke situatie

¹⁰ OPS is een rekenprogramma om de verspreiding van verontreinigende stoffen in de lucht te simuleren. Daarnaast berekent het model hoeveel van die stoffen per hectare op bodem of gewas terecht komt (depositie). Het model wordt sinds 1989 gebruikt om de relatie tussen de uitstoot van stoffen in Europa enerzijds en de concentratie of depositie van die stoffen anderzijds op de schaal van Nederland te bepalen (Bron RIVM, 2013)

Het bouwvlak voor de pluimveehouder is nu 2,8 hectare, voor ongeveer 1/3 bebouwd met dierenverblijfplaatsen. De nertsen worden gehouden op een bouwvlak van 1,25 ha dat voor ongeveer de helft is volgebouwd met dierenverblijfplaatsen

Figuur 4.1 Huidige omvang van de bouwvlakken met grondgebonden agrarische activiteiten

Figuur 4.2 Huidige omvang van de bebouwing op percelen met grondgebonden agrarische activiteiten

4.2 Te onderzoeken alternatieven

Wettelijk onderdeel van een milieueffectrapport is de ontwikkeling van alternatieven, het bepalen van de effecten van die alternatieven en de vergelijking van de effectresultaten. In dit milieueffectrapport worden de effecten van de landbouw aan de hand van verschillende alternatieven in beeld gebracht.

Naast het in beeld brengen van de huidige situatie, wordt als eerste alternatief de worstcase-situatie in beeld gebracht. Het gaat dan om de maximale invulling van de ontwikkelmogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied 2015 mogelijk maakt. Het gaat om het benutten van alle ontwikkelmogelijkheden zonder dat verdergaande (technische) maatregelen worden ingezet door het bevoegd gezag of de ondernemers.

Nog los van de bestemmingsplantechnische maatregelen is eerst vastgesteld of deze worstcase binnen de milieugebruiksruimte past en of deze worstcase voldoende realiteitswaarde heeft. De overige ontwikkelingen, zoals die omtrent verbreding van de landbouw en kwaliteitsslagen binnen de recreatieve sector, zijn niet via alternatieven beschouwd. Van deze ontwikkelingen zal een inschatting van de (milieu)gevolgen worden gegeven als hier maximaal op wordt ingezet (worstcase).

Alternatieven

In deze concept-MER zijn voor de veehouderijbedrijven de volgende alternatieven onderscheiden:

- Huidige situatie; de effecten worden hier mee vergeleken; uiteindelijk zal in het MER onderscheid worden aangebracht tussen de referentie situatie vanuit de Nb-wet, en de referentie situatie vanuit de Wet milieubeheer. In dit stadium is deze nuancering nog niet aan de orde
- Worstcase alternatief: in beeld zijn gebracht de effecten die optreden als de ontwikkelmogelijkheden die er in het Buitengebied worden geboden binnen de agrarische bouwvlakken maximaal worden benut, zonder de inzet van techniek; bij het berekenen van een worst case wordt in eerste instantie uitgegaan van de huidige omvang van de bouwvlakken, in tweede instantie is het effect van de maximale wijzigingsbevoegdheid daar aan toegevoegd
- Planalternatief waarbinnen een aantal scenario's zijn uitgewerkt

4.3 Referentiesituatie

Met het uiteindelijk op te stellen MER wordt invulling gegeven aan de vereisten die voortvloeien uit de Wet milieubeheer en de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw), inclusief de wijzigingen die recent door de Eerste Kamer zijn aangenomen die betrekking hebben op het van kracht worden van het PAS. De referentiesituaties die gehanteerd worden voor de effectbeschouwingen zijn echter voor beide kaders verschillend. Hieronder wordt aangegeven op welke wijze dit onderscheid in het definitieve MER ingevuld zal worden.

4.3.1 Referentie vanuit de Natuurbeschermingswet (Nbw)

Vanuit de directe en indirecte kaders die worden gesteld vanuit de (jurisprudentie met betrekking tot de) Natuurbeschermingswet zijn de uitgevoerde inventarisaties erop gericht om de voorgenomen activiteit te kunnen vergelijken met het 'huidig gebruik'. De basis voor de bepaling van het huidige gebruik in dit MER zijn de vergunningen geweest zoals die staan geregistreerd bij de gemeente. Het betreft een interne gemeentelijke inventarisatie uit 2015. Op basis van de geregistreerde gebruiksgegevens is een eerste gebiedskaart gemaakt. Deze is vervolgens gecorrigeerd naar de feitelijke situatie, gebruik makend van de gebiedskennis zoals die bij de handhavers beschikbaar is. De depositie die uit deze situatie voortkomt, rekening houdend met de emissie kentallen zoals die medio 2015 in de Regeling ammoniak en veehouderij zijn gecorrigeerd, staat in figuur 4.3.

Daarmee is bewerkstelligd dat deze referentiesituatie zo goed als mogelijk overeenkomt met de definitie van 'huidig gebruik' zoals die voortkomt uit de Natuurbeschermingswet.

Het gaat dus om de feitelijke situatie op het moment van publicatie van het ontwerpbestemmingsplan.

Figuur 4.3 Resultaten van de gebiedsgerichte modelleringen van het huidig gebruik met een gebieds emissie van 13.629 kg/jaar (vanuit de melkveehouderij en de intensieve veehouderij)

PM: wordt in het definitieve planMER opgenomen

4.3.2 Referentie vanuit de Wet milieubeheer (Wm)

Vanuit de eisen die de Wet milieubeheer aan een MER stelt wordt de voorgenomen activiteit vergeleken met de referentiesituatie (huidige situatie + de autonome ontwikkeling). Daarvoor geldt dat in eerste instantie de huidige situatie in het referentiejaar 2015 beschreven moet worden en vervolgens de te verwachte autonome ontwikkelingen. Het gaat om de ontwikkelingen die voortkomen uit autonoom (reeds vastgesteld) beleid.

De referentiesituatie¹¹ bestaat uit:

- De huidige feitelijke situatie (vertrekpunt is geweest alle vergunde activiteiten die zijn gerealiseerd, uitgezonderd illegale activiteiten)
- De toekomstige zekere ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied: dit zijn bestemde en vergunde activiteiten die zeker binnenkort ingevuld worden
- Generieke, planoverstijgende ontwikkelingen, zoals normen die voortvloeien uit het strikt handhaven van het nieuwe Besluit Huisvesting (voor veehouderij) of het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit

Figuur 4.4 Referentiesituatie en voornemen schematisch weergegeven (bron Factsheet Referentiesituatie in MER voor bestemmingsplannen, Commissie voor de m.e.r., 29 mei 2012)

Vanuit het ruimtelijk spoor zijn er geen relevante autonome ontwikkelingen waar rekening mee gehouden moet worden. Vanuit de sectorale wetgeving is die er wel. Het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij schrijft namelijk voor dat de ammoniakemissies voor een aantal hoofdcategoryën dieren aan de grenswaarden uit het Besluit moeten voldoen. Voor deze diergroepen zijn daartoe een aantal emissiegrenswaarden vastgesteld, zonder dat is voorgeschreven met welke middelen deze grenswaarden gehaald dienen te worden.

¹¹ Bron van deze opsomming is de Factsheet Referentiesituatie in MER voor bestemmingsplan van de Commissie voor de m.e.r. van 29 mei 2012

Op grond van het Besluit Huisvesting mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden.

Bij het vaststellen van de autonome ontwikkeling is hiermee rekening gehouden in de gebiedsgerichte modellen die zijn gebruikt. De depositie op de omgeving neemt iets af ten opzichte van de huidige situatie. Dit is het resultaat van de emissiebeperkende maatregelen die vanuit het Besluit huisvesting genomen zullen moeten worden.

4.4 Worstcase alternatief: maximale ontwikkelmogelijkheden landbouwsector

Vervolgens wordt vastgesteld wat het maximaal mogelijke effect kan zijn vanuit het Buitengebied van de gemeente Urk ('worstcase'). Dat is gedaan door uit te gaan van de uitgangspunten en randvoorwaarden uit het voorontwerpbestemmingsplan 2015 zoals die staan samengevat in paragraaf 3.1.

De algemene uitgangspunten in het gebiedsgerichte onderzoek naar de effecten van eutrofiëring en verzuring op de Natura 2000-gebieden zijn daarin:

- Uitbreiding tot 2 hectare
- Geen verdergaande inzet van emissiebeperkende maatregelen ten opzichte van autonome ontwikkelingen

Voor het maximaal opvullen van elk bouwvlak is daarbij uitgegaan van de maximale toename die nog past binnen de planologische randvoorwaarden. Zo geldt bijvoorbeeld (op basis van provinciaal beleid) dat binnen gebouwen ten hoogste één bouwlaag mag worden gebruikt voor het houden van dieren. Daarnaast zijn naast de veehouderijen, ook de agrarische percelen van overige bedrijven die het recht hebben op omschakeling naar melkveehouderij, meegenomen in het worstcase alternatief.

Op basis van de ontwikkelingsmogelijkheden in het voorontwerpbestemmingsplan is de maximale groei van de sector vastgesteld die binnen het plan mogelijk wordt gemaakt. Het tweede vertrekpunt is dat er geen verdergaande emissiebeperkende maatregelen zijn ingezet dan zoals die op basis van het Besluit huisvesting al zijn verwerkt. Aannee ten behoeve van de gebiedsgerichte modellering is daarom geweest dat het aantal dieren, en dus de emissies, recht evenredig toenemen met de toename van het bebouwd oppervlak. Het verschil met de referentiesituatie is dus het aantal dieren dat wordt gehouden. De emissie per dier is gelijk gehouden. Bijlage 5 gaat meer detail in op (de onderbouwing en toelichting) van deze methodiek.

Berekend is dat in de een dergelijke worst case de gebiedsemissie zal toenemen van 13.629 kg/jaar tot ruim 51.000 kg/jaar. Van deze worstcasescenario is ook de gebiedsdepositie berekend: de depositie op de Natura 2000-gebieden vanuit het plangebied. Om het effect van de wijzigingsbevoegdheid inzichtelijk te maken is ook berekend welk effect voortkomt uit het maximaal mogelijk gebruik van alle nu bij recht bestaande agrarische bouwvlakken. In dat geval neemt de gebiedsemissie toe tot ruim 27.000 kg/jaar.

Figuur 4.5 en 4.6 laten zien wat de maximale toename van de depositie zou kunnen zijn die op basis van het opvullen van de planologische ruimte zou kunnen worden bereikt, zonder rekening te houden met andere krachten die op de landbouwsector inwerken.

Figuur 4.5 Verschil van de depositie vanuit het worstcase gebruik van de huidige bouwvlakken ten opzichte van de huidige situatie

PM: wordt in het definitieve planMER opgenomen

Figuur 4.6 Verschil van de depositie vanuit het worstcase gebruik van bouwvlakken met een omvang van 2 ha ten opzichte van de huidige situatie

PM: wordt in het definitieve planMER opgenomen

Op voorhand is duidelijk dat een dergelijke toename van de gebiedsemissie niet zonder meer zal kunnen voldoen aan de eisen die aan een plan worden gesteld vanuit Nb-wet artikel 19.j omdat significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen niet zullen zijn uit te sluiten.

4.5 Planalternatief

Omdat er in de worstcase sprake blijkt te zijn van significant negatieve effecten op in (de omgeving van) het plangebied aanwezige Natura 2000-gebieden, worden, als onderdeel van de Passende Beoordeling, maatregelen onderzocht die kunnen voorkomen dat er sprake zal zijn van dergelijke ongewenste effecten.

4.5.1 Planologisch slot op de muur

In eerste instantie is onderzocht wat de effecten zouden kunnen zijn van het aanbrengen van een planologisch slot-op-de-muur. Een dergelijk slot-op-de-muur heeft gevolgen voor de omgeving, maar vooral voor de bedrijfsvoering. Het eindbeeld kan langs drie sporen worden bereikt:

- Fixeren van de harde veestalmuren op de nu geldende situatie
- Fixeren van het aantal dieren dat wordt gehouden
- Fixeren van de emissie / depositie op de nu geldende situatie

Opgemerkt dat in alle drie varianten het depositieprofiel van de huidige situatie, dat is gepresenteerd in figuur 4.3, niet verandert. Deze planregels kunnen dus, na invoering, significante effecten voorkomen ten opzichte van het huidig gebruik.

Fixeren van de harde muren

Het is in principe mogelijk om binnen het plangebied geen uitbreiding toe te staan van de ruimte die nu wordt gebruikt door gebouwen waarin dieren gehouden kunnen worden. In dat geval zou voor elke verbouwing een (uitgebreide) planologische procedure doorlopen moeten worden, of in ieder geval een omgevingsvergunning die het toe staat om, in afwijking van de bestemming, een dergelijke uitbreiding toe te staan.

Een dergelijk planologisch slot op de muur garandeert dat het aantal dierplaatsen niet toe kan nemen op basis van het onderhavige plan. Het zorgt echter ook voor een zware procedurele last voor de ondernemers die, om gezond te kunnen blijven boeren, de mogelijkheid moeten hebben om (kleine) veranderingen/verbeteringen aan te kunnen brengen in de manier waarop de bedrijfsvoering plaats vindt.

Dit handvat biedt te weinig perspectief en zal niet worden aangegrepen.

Fixeren van het aantal dierplaatsen, ook in de melkveehouderij

Als het vanuit ruimtelijke overwegingen noodzakelijk is, kan worden overwogen om in het bestemmingsplan het aantal dierplaatsen vast te leggen in het bestemmingsplan (de uitspraak van 8 mei 2013 - nr. 201208118/1/R1 - bevestigt dat het vastleggen van een maximum aantal dieren in het bestemmingsplan kan). Een dergelijke invulling van een slot-op-de-muur geeft aan de ondernemers in het plangebied in ieder geval de mogelijkheid om verbeteringen aan te brengen in de bedrijfsgebouwen.

Groei van de onderneming, bijna altijd een randvoorwaarde om ontwikkelingen mogelijk te maken, is ook in dit spoor echter alleen mogelijk door (uitgebreide) planologische procedures te doorlopen, of in ieder geval een omgevingsvergunning aan te vragen die het toe staat om, in afwijking van de bestemming, een dergelijke uitbreiding toe te staan. Dit spoor levert wel meer flexibiliteit, maar zorgt toch ook voor extra procedurele verplichtingen met alle nadelen van dien.

Ook dit handvat biedt te weinig perspectief en zal niet worden aangegrepen.

Fixeren van de emissie/depositie

Een slot-op-de-muur kan ook langs een derde spoor worden bereikt, namelijk door in de planregels een voorwaardelijke verplichting¹² op te nemen, ook wel aangeduid als een “verbale regeling” of een “vangnet constructie”. In materiële zin laat een dergelijk regeling alleen ontwikkelingen toe als is aangetoond dat de depositie in de nieuwe situatie niet zal toenemen ten opzichte van de huidige depositie. Het voordeel van een dergelijke regeling is dat er voor bedrijfsontwikkelingen geen aanvullende procedures doorlopen hoeven te worden. In dit kader is in beeld gebracht dat met de inzet van emissie reducerende technieken op nieuwe en bestaande melkveestallen er vanuit de insteek van een interne saldering op gebiedsniveau sprake kan zijn van een daling van de depositie.

¹² AbRvS 6 mei 2015, 201307326/1/R4 en 201307331/1/R4, Delfzijl-Buitengebied Zuid en Delfzijl-Buitengebied Noord

Doel van het onderzoek in dit stadium is aan te tonen of, en zo ja hoeveel, ontwikkelruimte er voor de sector beschikbaar is vanuit een interne saldering in het gebied, zonder dat er negatieve effecten op zullen treden ter plaatse van de kwalificerende habitats in de N2000-gebieden.

4.5.2 Mogelijkheden voor omschakelaars vanuit interne saldering op gebiedsniveau

Om op project niveau een groei op een perceel mogelijk te maken binnen de vigerende natuurwetgeving wordt vaak teruggegrepen op het mechanisme van *externe saldering*. De emissie vanuit een tweede perceel wordt ingezet om de bedrijfsvoering op het eigen perceel uit te kunnen breiden. Als er per saldo sprake is van een afname van de depositie op de kwalificerende habitats staat de Nb-wet een dergelijke uitbreiding niet in de weg.

Een alternatief op externe saldering (waarin gebruik wordt gemaakt van emissies die buiten het eigen perceel plaatsvinden), is het mechanisme van *interne saldering*. Dit mechanisme gaat uit van het principe dat de inzet van techniek op de bestaande dierverblijfplaatsen kan zorgen voor een reductie van de emissies, waardoor uitbreiding van de activiteiten mogelijk wordt, zolang de emissie vanuit het perceel per saldo maar niet toeneemt.

In dit MER is het mechanisme van interne saldering op gebiedsniveau toegepast, met name om te onderzoeken welke ruimte er in het gebied beschikbaar is om de bestaande akkerbouwers de gelegenheid te bieden om te schakelen naar grondgebonden veehouderij.

In het model dat aan de gebiedsgerichte modellering ten grondslag ligt worden in eerste instantie de bestaande emissies teruggebracht. Het model laat toe om de mate van reductie te variëren. Vervolgens wordt in een iteratief proces onderzocht hoe ver de bouwvlakken kunnen groeien zonder dat de totale gebiedsemissie toeneemt. De maximale groei hangt 1 op 1 af van het gekozen reductie percentage. In het tweede deel van bijlage 5 zijn de resultaten van deze stappen gerapporteerd.

4.6 De resultaten van de emissieberekeningen samengevat

In de voorgaande paragraaf is de opzet van het vooronderzoek toegelicht. De uitkomsten ervan zijn weergegeven in het tweede deel van bijlage 5. In deze paragraaf worden de resultaten kort samengevat.

Het tweede deel van bijlage 5 toont aan dat, op basis van gebiedsgerichte interne saldering, de inzet van emissie reducerende maatregelen met een rendement van 61%, beide melkveehouderijen zouden kunnen groeien tot een bouwvlak van 2 hectare, zonder dat de gebiedsemissie toe zal nemen. Een dergelijke reductie van de emissies kan worden bewerkstelligd door bestaande en nieuwe stallen met een gaswasser uit te rusten, en techniek die sinds kort ook in de melkveehouderij voorzichtig wordt toegepast.

In bijlage 5 is ook aangetoond dat als naast de twee bestaande melkveehouderijen er aan één akkerbouwer de gelegenheid geboden zou worden om te schakelen naar melkveehouderij, en deze drie percelen de gelegenheid zouden krijgen het bouwvlak te vergroten tot 1,3 hectare in combinatie met een emissiereductie van 54%, dat dan de gebiedsemissie af zou kunnen nemen.

In bijlage 5 is ook aangetoond dat als alle akkerbouwers om zouden schakelen naar het houden van melkvee en er overal gaswassers ingezet zouden worden, de gebiedsemissie toch substantieel toeneemt waardoor significant negatieve effecten op de dichtstbijzijnde kwalificerende habitats niet op voorhand zijn uit te sluiten.

Daarmee is aangetoond dat er redelijkerwijs geen technische maatregelen beschikbaar zijn op basis waarvan de akkerbouwers in het plangebied om zouden kunnen schakelen naar het houden van melkvee zonder effect op Natura2000 instandhoudingsdoelstellingen. Binnen de bestaande twee melkveehouderijen bestaan die technische mogelijkheden wel, zelfs als beiden zouden opschalen tot een bouwvlak van 2 hectare.

Door in het bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid op te nemen die het mogelijk maakt een agrarisch bouwvlak te vergroten tot 2 hectare kan aan de bestaande melkveehouders binnenplanse flexibiliteit worden geboden. Door in de planregels een gebruiksregel op te nemen op basis waarvan het doen toenemen van de emissies tot strijdig gebruik wordt bestempeld wordt voorkomen dat er vanuit de bestaande agrarische ondernemingen een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen zou kunnen gaan ontstaan.

5 Effecten op de natuur

Belangrijk onderwerp van dit milieueffectrapport is het aspect natuur. Inzichtelijk is gemaakt of door ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan wezenlijke negatieve effecten kunnen optreden op relevante natuurwaarden. Belangrijk is daarbij ook of eventuele effecten een probleem kunnen vormen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan in het licht van natuurwetgeving, zoals de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet 1998. Dit hoofdstuk gaat in op de effecten op natuurwaarden.

De toetsing van effecten op Natura2000-gebieden betreft een passende beoordeling zoals bedoeld in artikel 19J van de Natuurbeschermingswet 1998. Daarbij is ondermeer ruime aandacht besteed aan uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bouwvlakken in relatie tot de milieukwaliteit binnen het Natura2000-areaal (met name ammoniakdepositie).

5.1 Beoordelingskader

De ontwikkelingsruimte van het bestemmingsplan kan op verschillende manieren van invloed zijn op beschermde natuur. In onderstaande tabel is aangegeven welke beoordelingskaders zijn toegepast voor dit onderdeel.

Tabel 5.1 Wijze van beoordeling effecten op natuur

Natuur	
Onderdeel	Criterium
Natura 2000	Redelijke uitvoerbaarheid bestemmingsplan, betreft: Effecten op instandhoudingsdoelen
Beschermde Natuurmonumenten	Redelijke uitvoerbaarheid bestemmingsplan, betreft: Effecten op waarden uit aanwijzingsbesluit
Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en overige provinciaal beschermde gebieden	Redelijke uitvoerbaarheid bestemmingsplan, betreft: Effecten op wezenlijke waarden en kenmerken
Flora- en faunawet	Redelijke uitvoerbaarheid bestemmingsplan, betreft: Effecten op zwaarder beschermde soorten

De bovenstaande beoordelingskaders komen in dit hoofdstuk achtereenvolgens aan bod. Paragraaf 5.2 beschrijft de aanwezige natuurwaarden. In de navolgende paragrafen zijn de effecten per onderdeel (zie tabel 5.1) getoetst. Samen vormt dit een volledig beeld van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan op het gebied van de natuurwetgeving.

Naast effectbeoordeling op basis van gekwantificeerd onderzoek, heeft effectbeoordeling plaatsgevonden op basis van deskundigenoordeel. Achtereenvolgens komen aan bod effecten op beschermde soorten en biodiversiteit, effecten op de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en effecten op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Inzet van het planMER is een zodanige indicatie van te verwachten effecten te verschaffen dat het natuurlijk milieu een volwaardige plek krijgt in het planvormingsproces en dat voldoende zicht wordt geboden op de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

Wijze van effectwaardering

De te verwachte effecten worden in tabellen gewaardeerd (gescoord). Dit gebeurt met behulp van plussen en minnen in een vijfpuntsschaal. De volgende waarderingen worden onderscheiden:

-	negatief effect
0/-	licht negatief effect
0	geen effect (neutraal)
0/+	licht positief effect
+	positief effect

5.2 Te verwachten effecten

De ontwikkelingen die het nieuwe bestemmingsplan mogelijk maakt, en een mogelijk effect op de natuurwaarden hebben zijn:

- Het bestemmingsplan maakt uitbreidingen van agrarische bedrijven mogelijk
- Het bestemmingsplan maakt omschakeling van akkerbouw naar veeteelt mogelijk
- Het oprichten van biovergistingsinstallaties is onder voorwaarden mogelijk binnen het bestemmingsplan
- Het bestemmingsplan maakt activiteiten mogelijk zoals sloop van een gebouw, kleinschalige waterhuishoudkundige ingrepen of het kappen van bomen

Type effecten

Effecten op natuur kunnen op verschillende manieren optreden. De typen effecten zijn te verdelen in directe en indirecte effecten. Hieronder zijn de typen effecten benoemd die kunnen optreden ten gevolge van de eerdergenoemde ontwikkelingsruimte. Op deze onderdelen is in de ecologische effectbeoordeling getoetst.

Directe effecten

- Oppervlakteverlies en versnippering
- Verandering populatiedynamiek en bewuste verandering soortensamenstelling
- Kap of snoei van vegetatie
- Aantasten of verwijderen van verblijfplaatsen

Directe effecten of indirecte effecten (externe werking)

- Verontreiniging
- Verstoring door geluid, licht, trilling of optische verstoring

Indirecte effecten (externe werking)

- Verontreiniging
- Verstoring
- Effecten watersysteem
- Verzuring of vermesting ten gevolg van stikstofuitstoot veehouderijen en verkeersaantrekkende werking

5.3 Huidige natuurwaarden en autonome ontwikkeling

5.3.1 Algemeen

In het plangebied liggen drie natuurgebieden: het Urkerbos, het aaneengesloten Beschermd natuurmonument Staartweg Urk en Beschermd Natuurmonument het Toppad Urk. Zie ook figuur 5.2. Daarnaast zijn er lijnvormige structuren met natuurwaarde, zoals singels en kleine landschapselementen.

5.3.2 Autonome ontwikkeling biodiversiteit

Bij de beschrijvingen van de natuurwaarden is geen nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. De achtergrond daarvan wordt hieronder toegelicht.

Autonome ontwikkeling biodiversiteit

Uit de Balans van de Leefomgeving 2012¹³ blijkt dat de achteruitgang van de biodiversiteit in Nederland gemiddeld gestabiliseerd is. Dit gemiddelde beeld wordt echter sterk gekleurd door de toename van algemene soorten. Voor veel zeldzame soorten is sprake van een aanhoudende teruggang. Met name soorten die hoge eisen stellen aan de kwaliteit van het leefgebied en soorten die kenmerkend zijn voor het agrarisch landschap nemen in veel gevallen nog steeds sterk af. Deze negatieve trend valt onder meer te verklaren doordat milieucondities onvoldoende verbeteren. Door aanhoudende verdroging, vermesting, verzuring en een gebrek aan ruimtelijke samenhang blijft sprake van een 'vervlakking' van de biodiversiteit.

Wetgeving

Er mag van worden uitgegaan dat de gebieds- en soortenbescherming in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en Flora- en faunawet, behoud en ontwikkeling van de EHS en andere ruimtelijke beschermingsregimes een belangrijke bijdrage leveren aan het remmen van de achteruitgang van biodiversiteit. Dat er desondanks toch nog steeds sprake is van een vervlakking van de biodiversiteit hangt, zoals hiervoor omschreven, dus vooral samen met een onvoldoende verbetering van duurzame milieucondities.

¹³ Bron: PBL, 2012

Hoewel de milieucondities de laatste decennia wel verbeterd zijn, is momenteel sprake van een afvlakking van de snelheid van verbetering. Op overzienbare termijn zullen daardoor de gestelde doelen voor duurzame milieucondities voor behoud van biodiversiteit nog niet gehaald worden.

Hoewel er veel onzekerheid is over de doelstellingen in de tijd, geldt wel dat de ambities voor het realiseren van de EHS grotendeels overeind blijven. In het kader van de Habitat- en Vogelrichtlijn heeft Nederland zich verder verplicht om zorg te dragen voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor Natura 2000-gebieden. Ook voor veel op Europese en nationale schaal bedreigde soorten geldt dat sprake blijft van een passende bescherming via de Flora- en faunawet, waar het gaat om bijvoorbeeld ruimtelijke ingrepen zowel binnen als buiten natuurgebieden.

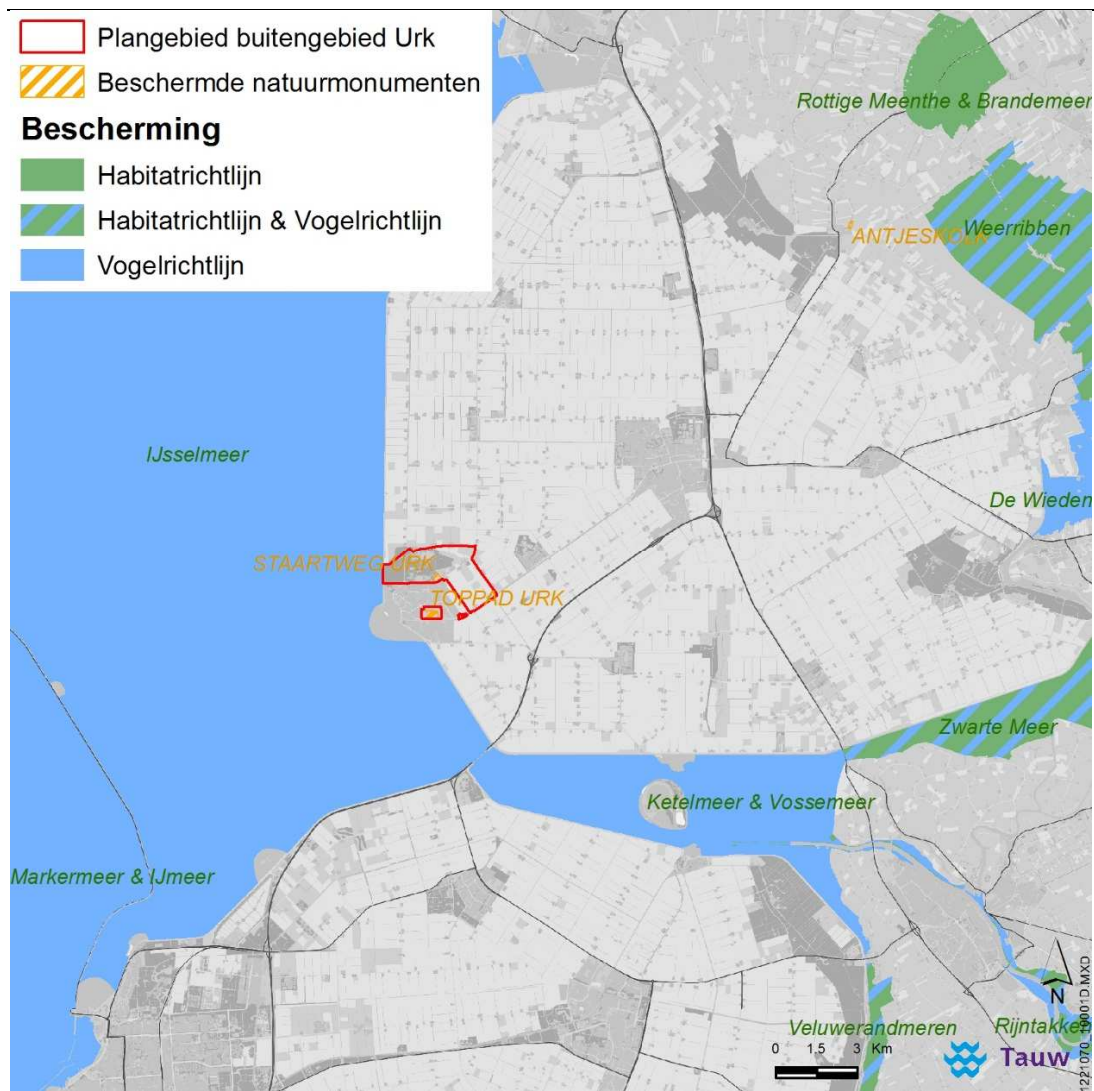
Inpassing in ruimtelijk beleid en toetsing

Beïnvloeding van milieucondities hangt veelal samen met langlopende beleidsambities en ontwikkelingen op landelijke of zelfs internationale schaal. Deze worden niet wezenlijk beïnvloed door het ruimtelijke ordeningsspoor op lokale schaal, en blijven hier verder buiten beschouwing. Vanuit het perspectief van de bestemmingsplannen hanteren wij daarom als uitgangspunt dat de autonome ontwikkeling van natuurwaarden op basis van geldend beleid en geldende wetgeving minimaal neutraal zal (moeten) zijn. Dit betekent concreet dat wij de autonome ontwikkeling gelijk stellen aan de huidige situatie. De toetsing van effecten op natuur vindt daarom plaats op basis van de huidige situatie.

5.3.3 Natura 2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten

In en rondom en in het plangebied liggen diverse gebieden die zijn beschermd onder de Natuurbeschermingswet 1998 (zie figuur 5.1 en tabel 5.2). Al deze gebieden zijn definitief aangewezen als Natura 2000 [Ministerie van EL&I, 2013]. Daarom is het niet nodig te toetsen aan de oude gebiedsbescherming van de Beschermdenatuurmonumenten die hierbinnen liggen. Buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden ligt een aantal Beschermdenatuurmonumenten. Er is in het kader van de Natuurbeschermingswet daarom noodzaak te toetsen aan zowel Natura 2000 als aan Beschermdenatuurmonumenten.

In onderstaande figuur is de ligging van de Natura 2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten daarbuiten weergegeven ten opzichte van het plangebied. In de tabel onder de figuur geeft de tussengelegen afstand weer. De ligging van Beschermdenatuurmonumenten is tevens op kleinere schaal weergegeven in figuur 2.3.

Figuur 5.1 Plangebied en nabijgelegen Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten

Tabel 5.2 Afstanden van het plangebied tot de nabijgelegen Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten

Natura 2000-gebieden	Type gebied	Stikstof-gevoelig	Referentiedatum	Kortste afstand tot plangebied (km)	Opgenomen in effectbeoordeling
IJsselmeer	VR & HR*	Ja	24 maart 2000	Grenst aan plangebied	Ja
Ketelmeer & Vossemeer	VR	Nee	24 maart 2000	5	Nee
Markermeer & IJmeer	VR & HR*	Nee	24 maart 2000	12	Nee
Rijntakken	VR & HR	Ja	24 maart 2000	13	Ja
Zwarte Meer	VR & HR	Ja	18 juni 1995	14	Ja
De Wieden	VR & HR	Ja	24 maart 2000	20	Ja
Veluwerandmeren	VR & HR	Ja	24 maart 2000	20	Ja
Weerribben	VR & HR	Ja	10 juni 1994	21	Ja
Rottige Meenthe & Brandemeer	HR	Ja	7 december 2004	22	Ja

* De delen van het gebied die zijn aangewezen vanuit de Habitatrichtlijn liggen ver (>30km) verwijderd van het plangebied

Beschermde natuurmonumenten (BN)	Aanwijsdatum	Kortste afstand tot plangebied (km)	Opgenomen in effectbeoordeling
Staartweg Urk	21 maart 1980	Binnen plangebied	Ja
Toppad Urk	23 oktober 1989	Binnen plangebied	Ja

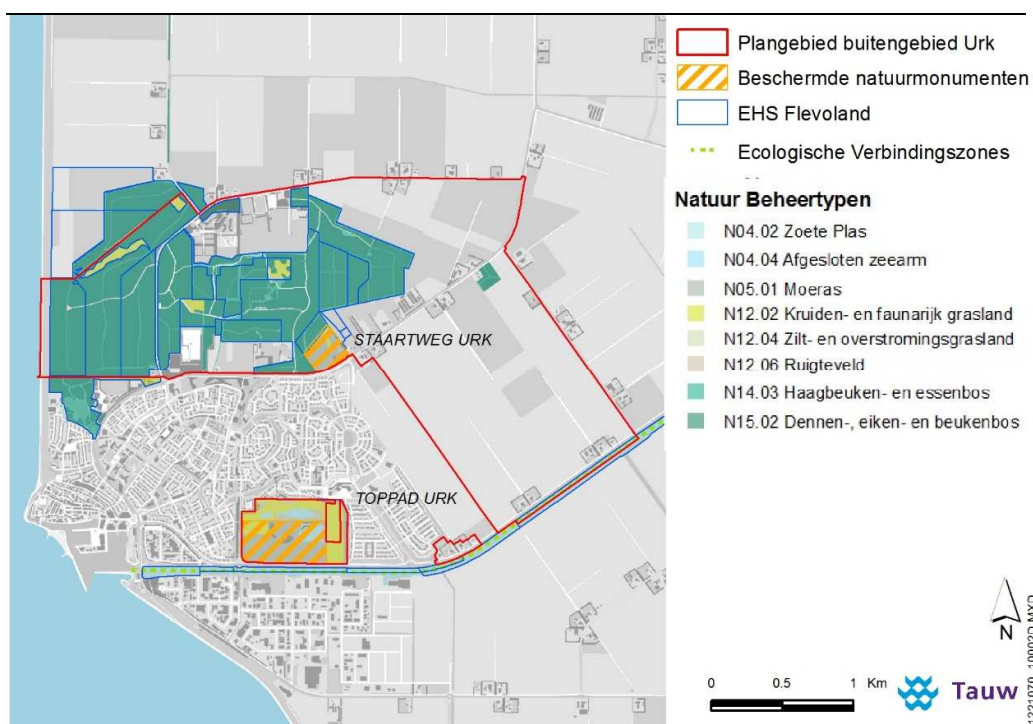
In bijlage 1 zijn de relevante instandhoudingsdoelen per gebied weergegeven die terugkomen in de ecologische effectbeoordeling.

5.3.4 Provinciale natuurbescherming Flevoland

Ecologische Hoofdstructuur

Alle grotere natuurgebieden, ook de gebieden die niet zijn aangemerkt als Natura 2000-gebied of Beschermde natuurmonument, zijn in Nederland planologisch beschermd. Deze gebieden maken veelal deel uit van de *Ecologische Hoofdstructuur* (EHS), het samenhangende netwerk van natuurgebieden in Nederland. De EHS wordt tegenwoordig ook aangeduid met Natuurnetwerk Nederland. Het beleid voor de EHS is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in de EHS het 'nee, tenzij'-regime. Ruimtelijke ingrepen in de EHS met negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied zijn in beginsel niet toegestaan. Een dergelijk project kan alleen doorgaan, als er geen reële alternatieven mogelijk zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Een initiatiefnemer is in dit geval verplicht om de negatieve effecten te mitigeren. Dit houdt in dat het optreden van negatieve effecten wordt voorkomen of beperkt door aanvullende maatregelen te treffen. Bij overblijvende negatieve effecten is compensatie de laatste stap om de optredende schade te herstellen [Ministerie van LNV, 2007].

In Flevoland zijn er vooral opgaven voor het instandhouden en verder ontwikkelen van de natuurwaarden voor moerassen, open water, natte bosgebieden en het open agrarisch gebied. De relatie tussen de binnendijkse en de buitendijkse natuurgebieden kan versterkt worden door binnendijks meer natte leefgebieden te realiseren. (Flevoland, 2006). De wezenlijke waarden en kenmerken is bij provincie Flevoland vormgegeven aan de hand van de natuurbeheertypen uit het Natuurbeheerplan (Flevoland, 2012). De ligging van de natuurbeheertypen en de EHS is weergegeven in figuur 5.2.

Figuur 5.2 Ligging provinciaal beschermde natuurgebieden rond het plangebied De Urkervaart is een Ecologische verbindingszone

Binnen het Toppad Urk liggen de natuurbeheertypen zoete plas, moeras, zilt- en overstromingsgrasland, kruiden- en faunairijk grasland en ruigteveld. Binnen Staartweg Urk liggen natuurbeheertypen moeras en kruiden- en faunairijk grasland. De Urkervaart heeft natuurbeheertype zoete plas, het IJsselmeer heeft natuurbeheertype afgesloten zeearm. De rest van de EHS in het plangebied is haagbeuken- en essenbos, met een klein stukje dennen- eiken- en beukenbos in het noorden en afgewisseld met stukjes kruiden- en faunairijk grasland.

Ecologische Verbindingszone

De Urkervaart is aangewezen als ecologische verbindingzone (zie figuur 5.2). Dit gebied vervult een belangrijke rol in het verbinden van leefgebieden voor verschillende diersoorten, zoals voor vissen.

Weidevogelgebieden en akkerfaunagebied

Naast de Ecologische Hoofdstructuur liggen ten noorden van het plangebied enkele weidevogelgebieden en akkerfaunagebied. Deze gebieden vallen alle buiten de begrenzing van het plangebied. Daarom zijn deze gebieden niet opgenomen in de ecologische effectbeoordeling.

Flora- en faunawet

Diverse dier- en plantsoorten zijn door de Flora- en faunawet zwaarder beschermd. Deze soorten zijn genoemd in tabel 2 en 3 behorende bij de Flora- en faunawet. De bescherming houdt in dat bij werkzaamheden of ruimtelijke ingrepen, schade aan deze soorten moet worden voorkomen. Als dit niet mogelijk is, dan moet er worden gewerkt met een ontheffing. Als vogels een nest in gebruik hebben om te broeden, is dit nest altijd beschermd. De nesten van een aantal vogelsoorten zijn ook buiten de broedperiode beschermd. Dit zijn de vogelnesten uit categorie 1 t/m 4 van de Flora- en faunawet [Ministerie van LNV, 2009]. In categorie 5 zijn meer algemeen voorkomende vogels opgenomen. Van deze soorten is voorafgaand aan ruimtelijke ontwikkelingen met mogelijke effecten op natuur, een inventarisatie gewenst. In sommige gevallen is ook van deze soorten jaarronde instandhouding van het nest noodzakelijk. Omdat deze soorten vrij algemeen voorkomen, zijn zij in deze toetsing verder niet afzonderlijk benoemd.

In onderstaande tabel is weergegeven welke zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3) en jaarrond beschermde vogelnesten (categorie 1 t/m 4) kunnen voorkomen in en in de omgeving van het plangebied. Hierbij is onderscheid gemaakt in soorten waarvoor het agrarisch gebied belangrijk is als leefgebied en soorten die vooral beperkt zijn tot grootschalige natuurgebieden (met grote oppervlaktes moeras, water e.d.). Dit onderscheid is gemaakt omdat het bestemmingsplan vooral ontwikkelingsruimte biedt in het agrarisch gebied. Het belang van het agrarisch leefgebied voor de verwachte soorten is in de navolgende alinea's nader toegelicht.

Tabel 5.2 Zwaarder beschermde soorten (Flora- en faunawet) die in of nabij deelgebied 3 te verwachten zijn
Niet cursief: soorten die voorkomen in natuurgebied, bosgebied en/of het agrarisch Buitengebied

Cursief: soorten die ook kunnen voorkomen in agrarisch gebied

Bronnen: [NDFP; Zoogdierverseniging, 2012; Ravon, 2012; Sovon, 2012; Naturalis 1999-2010].

Soortgroep	Soortnaam	Categorie
Vaatplanten	<i>Brede orchis (incl. rietorchis & veenorchtis)</i>	Tabel 2
	<i>Gele helmbloem</i>	Tabel 2
	Grote keverorchis	Tabel 2
	<i>Steenbreekvaren</i>	Tabel 2
	<i>Tongvaren</i>	Tabel 2
Grondgebonden zoogdieren	<i>Boommarter</i>	Tabel 3
	<i>Eekhoorn</i>	Tabel 2
	Otter	Tabel 3 en Bijlage IV
	<i>Steenmarter</i>	Tabel 2
Vleermuizen	<i>Baardvleermuis</i>	Tabel 3 en Bijlage IV
	<i>Franjestaart</i>	Tabel 3 en Bijlage IV
	<i>Gewone dwergvleermuis</i>	Tabel 3 en Bijlage IV
	<i>Gewone grootoorvleermuis</i>	Tabel 3 en Bijlage IV
	<i>Kleine dwergvleermuis</i>	Tabel 3 en Bijlage IV
	<i>Laatvlieger</i>	Tabel 3 en Bijlage IV
	<i>Meervleermuis</i>	Tabel 3 en Bijlage IV
	<i>Ruige dwergvleermuis</i>	Tabel 3 en Bijlage IV
	<i>Tweekleurige vleermuis</i>	Tabel 3 en Bijlage IV
	<i>Watervleermuis</i>	Tabel 3 en Bijlage IV
<i>Rosse vleermuis</i>	Tabel 3 en Bijlage IV	
Vogels met jaarrond beschermde nesten	<i>Boomvalk</i>	Cat. 1-4
	<i>Buizerd</i>	Cat. 1-4
	<i>Gierzwaluw</i>	Cat. 1-4
	<i>Havik</i>	Cat. 1-4
	<i>Huismus</i>	Cat. 1-4
	<i>Kerkuil</i>	Cat. 1-4
	<i>Ooievaar</i>	Cat. 1-4
	<i>Ransuil</i>	Cat. 1-4
	<i>Roek</i>	Cat. 1-4
	<i>Slechtvalk</i>	Cat. 1-4
	<i>Sperwer</i>	Cat. 1-4
	<i>Stenuil</i>	Cat. 1-4
	<i>Wespendief</i>	Cat. 1-4
Amfibieën	<i>Rugstreeppad</i>	Tabel 3 en Bijlage IV
Vissen	<i>Kleine modderkruiper</i>	Tabel 2
	<i>Rivierdonderpad</i>	Tabel 2

Vaatplanten

In het agrarisch gebied komen diverse zwaarder beschermde vaatplanten voor. Het betreft enkele muurplanten, (gele helmblom, steenbreekvaren en tongvaren) en orchideeën (brede orchis en grote keverorchis). De muurplanten komen voor op bouwwerken zoals oude muren, waterkeringen en waterputten, Daarnaast kunnen langs sloten en bermen (vaak met kwel) verschillende soorten orchideeën groeien.

Grondgebonden zoogdieren

In de omgeving van het plangebied komen boommarter, eekhoorn, otter en steenmarter voor. De otter komt voor in bredere waterlopen met beschutte oevers met opgaande begroeiing. Deze soort wordt dan ook niet verwacht in het agrarisch Buitengebied. De boommarter, eekhoorn en steenmarter komen wel in het agrarisch Buitengebied voor. Eekhoorn en boommarter nestelen in bomen, de steenmarter ook in gebouwen zoals schuren en zolders.

Vleermuizen

Diverse vleermuissoorten kunnen voorkomen in het agrarisch Buitengebied. Deze soorten maken gebruik van bebouwing of bomen als vaste rust- en verblijfplaats. Daarnaast kunnen alle genoemde soorten gebruik maken van bijvoorbeeld bomenrijen of watergangen als vliegroute of als foerageergebied.

Vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4)

In het agrarisch Buitengebied kunnen een aantal vogelsoorten broeden waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (categorie 1 t/m 4). De boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespandief worden in het plangebied verwacht. Zo broedt de kerkuil en steenuil in bebouwing onder andere in schuren en de huismus en gierzwaluw onder dakbedekking. Slechtvalk broedt ook in bebouwing maar dan alleen zeer hoge gebouwen zoals schoorstenen van energiecentrales. Boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer broeden in bomen, zoals in houtwallen in het agrarisch gebied. Ooievaar broedt op hoge bouwwerken zoals schoorstenen of op palen.

Amfibieën

De rugstreeppad kan relatief makkelijk tijdelijke habitats bevolken, met name wanneer sprake is van ondiepe wateren en vergraven zandige terreinen. Ook in het agrarisch gebied komt zij voor. De soort gebruikt (polder)sloten als voortplantingsplaats en overwintert vaak onder stenen en dergelijke bij boerderijen.

Vissen

Kleine modderkruiper en rivierdonderpad komen regelmatig voor in waterlopen in het agrarisch gebied; meestal in de wat bredere watergangen met watervegetatie. Daarnaast kan de rivierdonderpad voorkomen op harde substraten zoals (stort)stenen, boomwortels en oeverbeschoeiing.

5.4 Ecologische effectbeoordeling

5.4.1 Effecten Natura 2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten (Passende Beoordeling)

Bestemming

Binnen het bestemmingsplangebied liggen de Beschermdenatuurmonumenten Staartweg Urk en Toppad Urk. Beide gebieden hebben de bestemming 'natuur' gekregen. Er liggen geen Natura 2000-gebieden in het plangebied. De bestemming van Beschermdenatuurmonumenten (en Natura 2000) is dus in orde.

Effecten ontwikkelingsmogelijkheden

De ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, kunnen van invloed zijn op verschillende typen gevoeligheden van Natura 2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten. In de navolgende alinea's zijn de effecten toegelicht. De effecten zijn beoordeeld aan de hand van de instandhoudingsdoelen van de nabijgelegen Natura2000-gebieden en de 'oude doelen' van de Beschermdenatuurmonumenten. De invloeden zijn voor Natura 2000 en Beschermdenatuurmonumenten afzonderlijk beschreven omdat er alleen Beschermdenatuurmonumenten binnen het plangebied zijn gelegen en daar dus ook directe effecten kunnen optreden, terwijl in Natura 2000 alleen indirecte effecten kunnen optreden (externe werking). Hierbij worden de mogelijke effectcategorieën uit de effectenindicator (Ministerie van EL&I, 2015) in combinatie met de te verwachte effecten uit paragraaf 5.1 behandeld.

Directe effecten (Beschermdenatuurmonumenten)

Ruimtelijke effecten: oppervlakteverlies & versnippering

Er is geen sprake van directe ruimtelijke ingrepen in de Beschermdenatuurmonumenten. De Beschermdenatuurmonumenten zijn bestemd als 'natuur' waardoor zij op planniveau zijn beschermd voor oppervlakteverlies en versnippering.

Directe of indirecte effecten: Beschermdenatuurmonumenten en Natura 2000

Toename recreatief (mede)gebruik: verstoring door betreding op Beschermdenatuurmonumenten

Ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatief gebruik kunnen leiden tot een toename van recreanten in Beschermdenatuurmonumenten Toppad en Staartweg Urk, wat kan leiden tot verstoring van vogels die broeden of rusten. Effecten op deze 'oude doelen' zijn echter uitgesloten omdat:

- De verwachte toename aan recreatief (mede)gebruik is zeer gering ten opzichte van het bestaand recreatief (mede)gebruik
- Recreanten zullen zich vooral beperken tot de bestaande (vaar)wegen en paden in natuurgebieden. Deze liggen niet in de meest verstoringsgevoelige delen van het gebied

Toename recreatief (mede)gebruik: verstoring door betreding op Natura 2000

Ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatief gebruik kunnen leiden tot een toename van recreanten in het Urkerbos, wat grenst aan de dijk langs het Natura 2000-gebied IJsselmeer. Verstoring van vogels of Habitatrichtlijnsoorten met een instandhoudingsdoel in het IJsselmeer zal echter niet optreden omdat:

- De verwachte toename aan recreatief (mede)gebruik is verwaarloosbaar klein ten opzichte van het bestaand recreatief (mede)gebruik
- Recreanten zullen zich vooral beperken tot de bestaande (vaar)wegen en paden op of langs de dijk langs het IJsselmeer. Dit heeft geen invloed op de meest verstoringsgevoelige delen van het IJsselmeergebied

Verstoring door uitbreidingsmogelijkheden op agrarische bouwvlakken op Beschermde natuurmonumenten en Natura 2000

Uitbreidingsmogelijkheden op agrarische bouwvlakken zijn van dusdanig lokale aard dat deze niet van invloed zijn op de 'oude doelen' van Beschermde natuurmonumenten of de instandhoudingsdoelen van het IJsselmeer (mede vanwege het tussengelegen bos) via verstoring door geluid, licht, trilling of optische verstoring.

Indirecte effecten (externe werking)

Effecten watersysteem

Om verdere verdroging en aantasting van de (grond)waterkwaliteit van het Beschermde natuurmonument Staartweg Urk te beperken is aansluitend aan dit gebied een kavel van 6ha als nieuwe natuur begrensd.

Wezenlijke (grootschalige) ingrepen in het watersysteem blijven achterwege. Daarom treden negatieve effecten door verdroging, vernatting, verandering stroomsnelheid, verandering overstromingsfrequentie of verandering dynamiek substraat niet op in Natura 2000 of Beschermde natuurmonumenten, ten gevolge van de planregels.

Milieueffecten: verzuring & vermesting

door uitbreiding van agrarische bouwvlakken of ontwikkelen van biovergistingsinstallaties

Door bijvoorbeeld verbetering van de waterkwaliteit, meer evenwicht in agrarische bemesting en een sterke afname van de uitstoot van zwavelverbindingen door verkeer en industrie is in veel situaties een gunstige trend waarneembaar als het gaat om vermesting en verzuring van het milieu. Stikstofdepositie draagt op dit moment echter nog sterk bij aan verzuring en vermesting in natuurgebieden. Met name landbouw, industrie en verkeer vormen de belangrijkste bronnen van stikstofuitstoot.

Ook in en nabij de gemeente Urk is sprake van een overbelaste situatie waar het gaat om stikstofverbindingen die zowel verzuring als vermessing tot gevolg hebben. Alle ontwikkelingen in het bestemmingsplan die een toename van stikstofdepositie tot gevolg hebben (hoe klein ook) dienen daarom op dit aspect te worden getoetst omdat zij een negatief effect kunnen hebben op de kwaliteit en omvang.

In het kader van de passende beoordeling is een modelberekening gemaakt van de stikstofdepositie door de mogelijke ontwikkelingen uit het bestemmingsplan. Hiervoor zijn verschillende scenario's berekend. Zie ook hoofdstuk 4.

Toename recreatief (mede)gebruik: stikstofuitstoot van verkeer

Het bestemmingsplan maakt het mogelijk om recreatief (mede)gebruik van het agrarisch Buitengebied uit te breiden. Hierdoor kan de stikstofdepositie ten gevolge van recreatief verkeer toenemen. Effecten op instandhoudingsdoelen van habitattypen zijn echter uitgesloten omdat:

- De verwachte toename aan recreatief (mede)gebruik is verwaarloosbaar klein ten opzichte van het bestaand recreatief (mede)gebruik
- Het aandeel van stikstofuitstoot ten opzichte van agrarische bedrijven is zeer beperkt
- De stikstofuitstoot door ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven niet leidt tot depositietoename in kwalificerende, stikstofgevoelige habitattypen

Cumulatie

Een cumulatietoets is alleen aan de orde wanneer sprake is van effecten die afzonderlijk niet significant zijn maar dat in samenhang met andere effecten binnen het plan of effecten van andere plannen en projecten wel kunnen zijn. In dit geval zijn er geen negatieve effecten.

Conclusie

Het bestemmingsplan is aangaande de bescherming van Natura 2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten redelijkerwijs uitvoerbaar. De gebieden zijn gepast bestemd. Ontwikkelingsmogelijkheden zoals uitbreiding van agrarische bouwvlakken, leiden naar verwachting niet tot (significant) negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van Natura 2000 of 'oude doelen' van Beschermdenatuurmonumenten. Het effect op Natura 2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten is dus als 'neutraal' beoordeeld.

In de paragraaf 5.5 worden de effecten vanuit stikstofdepositie van de bedrijven in het plangebied op de Natura 2000-gebieden beschouwd.

5.4.2 Effecten op de Ecologische hoofdstructuur en Ecologische Verbindingszone

In deze paragraaf is getoetst hoe de EHS is bestemd en wat de effecten van het bestemmingsplan zijn op de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Ecologische Verbindingszone (EVZ).

Het bestemmingsplan maakt een aantal ontwikkelingen mogelijk. De volgende invloeden zijn mogelijk op de EHS:

- Direct effect door ruimtegebruik
- Direct effect door verstoring door recreatie
- Indirect effect door toename stikstofdepositie (externe werking)

Ruimtegebruik: bestemming

Het areaal aan EHS binnen het plangebied is gepast bestemd als 'natuur', 'bos' of 'water'. Het deel van de Urkervaart wat deel tevens uitmaakt van een Ecologische Verbindingszone (EVZ), is bestemd als water. Verder is de dubbelbestemming 'Waarde - Ecologie' aan de EHS toegekend. In de planregels voor deze bestemming is de instandhouding en ontwikkeling van natuurwaarden opgenomen. De EHS en EVZ zijn zodoende gepast bestemd.

Ruimtegebruik: uitbreidingsmogelijkheden agrarische sector

Binnen de EHS en EVZ zijn geen uitbreidingen van agrarische bedrijven mogelijk. Evenmin worden andere ontwikkelingen toegestaan die leiden tot een afname in het areaal. Effecten door ruimtegebruik zijn daarom uitgesloten.

Verstoring door recreatie

Met name het Urkerbos heeft naast de functie natuur ook een recreatieve functie. Dit is in de huidige situatie het geval en zal ook met het nieuwe bestemmingsplan zo blijven. Mogelijk zal de recreatie hier iets toenemen. Deze toename is echter marginaal ten opzichte van het huidige recreatieve gebruik en de bijbehorende verstoring. Daarom heeft het nieuwe bestemmingsplan op dit vlak geen effect.

Toename stikstofdepositie

De EHS in en in directe omgeving van het plangebied kan via stikstofdepositie ten gevolge van bouwvlakuitbreiding, indirect worden beïnvloed (externe werking). De effecten op de gebieden binnen het plangebied die tevens Beschermd natuurmonument zijn, zijn in de voorgaande paragraaf behandeld. De wezenlijke waarden en kenmerken van het resterende deel EHS in en aangrenzend aan het plangebied, zijn geconcretiseerd in de natuurbeheertypen (zie figuur xxx). Het gaat om de natuurbeheertypen zoete plas en afgesloten zeearm, haagbeuken- en essenbos, dennen- eiken en beukenbos en kruiden- en faunarijck grasland. De genoemde natte natuurbeheertypen gelden voor de Urkervaart en het IJsselmeer. Deze gebieden zijn niet stikstofgevoelig. De gebieden met natuurbeheertypen kruiden- en faunarijck grasland zijn ook niet gevoelig voor de mogelijke depositietoename ten gevolge van de bouwvlakuitbreiding. De bostypen zijn matig gevoelig voor stikstofdepositie. Effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS zijn echter uitgesloten doordat:

- Stikstofdepositie in het nabijgelegen Beschermd natuurmonument niet toeneemt
- Depositietoename dus hooguit in zeer beperkte mate lokaal optreedt
- Het provinciaal beleid met betrekking tot de externe werking op de EHS in Flevoland naar redelijkheid en billijkheid laat invullen door ontwikkelaars (Flevoland, 2012)

Conclusie

Het bestemmingsplan heeft de bescherming van de EHS en EVZ voldoende ingepast in de planregels. De ontwikkelingsmogelijkheden leiden niet tot aantasting van deze gebieden. Het effect is dus als 'neutraal' beoordeeld.

5.4.3 Effecten beschermde soorten Flora- en faunawet

Het leefgebied van zwaardere beschermde soorten die kunnen voorkomen in het plangebied is grofweg onder te verdelen in twee groepen (zie ook §5.2.5):

- Grote (bosrijke en waterrijke) natuurgebieden
- Het agrarisch gebied

Grote (bosrijke en waterrijke) natuurgebieden

Effecten op soorten die vooral voorkomen in grote natuurgebieden (zie bijlage 6) worden voorkomen door de beperkende bouw- en gebruiksregels in deze gebieden (bestemming natuur). Hierbinnen worden dusdanig weinig ontwikkelingen mogelijk gemaakt, dat er geen belemmeringen zijn voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

Het agrarisch Buitengebied

Bescherming van het leefgebied van soorten in overige delen van het agrarisch gebied is in de bestemmingsplanregels slechts beperkt vastgelegd. Dit is ook niet noodzakelijk. Ontwikkelingsmogelijkheden die effect kunnen hebben op deze soorten zijn vooral beperkt tot agrarische bouwblokken. Lokaal kunnen de volgende typen werkzaamheden effect hebben op beschermde soorten: bouw- en sloopwerkzaamheden, het kappen van beplanting of het kleinschalig aanpassen van ontwatering. Hoewel door het lokale karakter van deze ontwikkelingen de duurzame instandhouding op gebiedsniveau niet snel in het geding is, kan bij uitvoering wel sprake zijn van een overtreding van verbodsbepalingen Flora- en faunawet en een daaruit volgende ontheffingsplicht.

Uitvoeringspraktijk

De uitvoeringspraktijk van de ontheffingverlening Flora- en faunawet leert dat er doorgaans een duidelijke voorkeur is voor het zoveel mogelijk voorkomen of beperken van de negatieve effecten. Dit geldt dan ook als voorwaarde voor het voorkomen van een ontheffingsplicht of het verkrijgen van een ontheffing als dit onverhoopt toch nodig is. Voor alle genoemde beschermde soorten bestaan er in de praktijk ruime mogelijkheden om effecten te voorkomen of te minimaliseren door een passende locatiekeuze, inrichting en uitvoeringstijdstip. Zo nodig kunnen aanvullend ook mitigerende (verzachtende) maatregelen worden getroffen zoals het realiseren van alternatieve broedgelegenheid (bijvoorbeeld nestkasten) of kan de kwaliteit van het omringende leefgebied worden behouden of zelfs verbeterd. Hierbij is het werken volgens een gericht plan of werkprotocol noodzakelijk. Voor tabel 2-soorten kan daarbij worden gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Voor tabel 3-soorten en vogels zal aangetoond moeten worden dat een overtreding van de verbodsbepalingen effectief kan worden voorkomen.

Tabel 5.2 Inschatting van geschikt leefgebied, effectbepaling en voorbeelden mogelijke mitigerende maatregelen van enkele soorten (niet limitatief)

Soort	Inschatting geschikt leefgebied	Mogelijke effecten	Mogelijke mitigerende maatregelen
Beschermde plantensoorten	Sporadisch zijn geschikte standplaatsen aanwezig in slootoevers en bermen	Vernietigen standplaatsen door kleinschalige vergravingen of kleinschalige aanpassingen aan waterhuishouding	Verplaatsen van planten naar geschikte standplaatsen. Conform verschillende door het bevoegd Gezag goedgekeurde Gedragscodes
Boommarter, das, eekhoorn	Verblijfplaatsen in bossen foerageergebied (deels) in agrarische gebieden	Kleinschalige ontwikkelingen in foerageergebied	Niet nodig, betreft kleinschalige effecten in foerageergebied. Voldoende leefgebied blijft aanwezig en verblijfplaatsen blijven onaangetast
Otter	Leefgebied in en rondom bredere watergangen. Plangebied langs Urkervaart naar verwachting ongeschikt vanwege oevertalud	Aantasten leefgebied door ontwikkeling in of langs Urkervaart	Behoud voldoende alternatief geschikt leefgebied langs vaart indien aanwezig
Buizerd, havik, slechtvalk, sperwer, boomvalk	Op en direct rond agrarische bouwvlakken is doorgaans hoogopgaande beplanting aanwezig. Buizerd, havik, sperwer en boomvalk zijn wat minder kritisch qua locatiekeuze kunnen in deze erfbeplanting tot broeden komen. Slechtvalken hebben hoge masten en hoge gebouwen met daarin nestkasten nodig om in te broeden. Deze soort zal incidenteel in het plangebied aanwezig zijn	Bij het kappen van hoge bomen op en langs agrarische bouwvlakken verdwijnt nestgelegenheid en mogelijk een jaarrond beschermd nest	Niet van toepassing mits voldoende bomen en bosschages op en rond deze agrarische bouwvlakken blijven staan. Eventueel aanplanten van bomen en bosschages. Zie ook soortenstandaard 14[1]
Ransuil	Bosschages en dichte naaldbomen in tuinen zijn geschikt als nestlocatie en vaste rust- en verblijfplaats.	Door het kappen van bomen verdwijnt broedgelegenheid en mogelijk een jaarrond	Behoud van voldoende bosschages en open landschap om te foerageren.

^{14[1]} Bron: <http://www.hetInVloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/soortenstandaards>

Soort	Inschatting geschikt leefgebied	Mogelijke effecten	Mogelijke mitigerende maatregelen
	Voldoende nesten van zwarte kraai en ekster die als nest van de ransuil kunnen dienen. Uitgestrekt agrarisch gebied biedt voldoende foerageermogelijkheden	beschermde verblijfplaats	Eventueel aanplanten van bomen in de nabijheid van geschikt foerageergebied
Steenuil	Het plangebied biedt geschikt leefgebied in de vorm van erven met schuren die in nestgelegenheid voorzien. Boerderijen met bomenrijen, paaltjes, grasland, rommelhoekjes voorzien in geschikt foerageergebied	Zeer gevoelig voor ruimtelijke ontwikkelingen door de onlosmakelijke samenhang tussen de vaste verblijfplaats en de functionele leefomgeving (foerageergebied) in de directe omgeving van de vaste verblijfplaats	Inventariseren van territoria van steenuilen. Plekken waar geen steenuilen zitten of waar gebouwd wordt geschikt maken voor steenuilen in combinatie met het aanbieden van alternatieve vaste verblijfplaatsen (nestkasten). Zie ook soortenstandaard
Kerkuil	Het plangebied biedt geschikt leefgebied in de vorm van erven met schuren die in nestgelegenheid voorzien. Boerderijen met bomenrijen, paaltjes, grasland, rommelhoekjes en uitgestrekt agrarisch gebied voorzien in geschikt foerageergebied	Gevoelig voor ruimtelijke ontwikkelingen. Vergelijkbaar met steenuil maar kerkuil is in staat om foerageergebieden te bereiken die verder van zijn vaste verblijfplaats af liggen	Inventariseren van territoria van kerkuilen. Op plekken waar geen kerkuilen zitten of waar gebouwd wordt kan een alternatieve vaste verblijfplaats (nestkast) worden aangeboden in een gebouw dat geschikt is als broedlocatie en binnen het bereik van geschikt foerageergebied ligt. Zie ook soortenstandaard
Gierzwaluw, huismus en vleermuizen	Veel type gebouwen (woningen, schuren etc.) herbergen potentiële verblijfplaatsen. Daarnaast kunnen de bomen op en om agrarische bouwvlakken een rol spelen als paarplaats voor de ruige dwergvleermuis en als onderdeel van vliegroutes	Bij aantasting verblijfplaatsen (sloop) kunnen effecten optreden. Het bestemmingsplan maakt dat niet rechtstreeks mogelijk. Kap van bomen kan resulteren in aantasting van vliegroutes of paarplaatsen.	Mitigerende maatregelen bestaan uit het - na inventariseren - aanbrengen van tijdelijke of permanente alternatieve verblijfplaatsen (vogelkasten of geschikte vleermuiskasten). Zie ook soortenstandaard voor huismus, gierzwaluw, gewone en ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis.

Soort	Inschatting geschikt leefgebied	Mogelijke effecten	Mogelijke mitigerende maatregelen
		Ook renovaties of verbouwingen kunnen verblijfplaatsen aantasten	Aantasting van vliegroutes kan voorkomen worden door het (her)plaatsen/of planten van bomen of struikgewas. Zie ook soortenstandaard
Ooievaar	Nestelt op speciale ooievaarspalen of op speciale geprepareerde plekken op daken, bomen in het plangebied lijken niet geschikt te zijn	Bij aantasting (sloop, renovatie of grote verbouwingen) kunnen effecten optreden. Het bestemmingsplan maakt dat niet rechtstreeks mogelijk	Mitigerende maatregelen zijn eenvoudig namelijk uit het aanbieden van een nestpaal op een geschikte locatie
Roek	Bosjes of bomenrijen in agrarisch gebied zijn geschikte locaties voor broedkolonies	Koloniebroeder, daardoor gevoelig voor kap van bomen. Hierdoor kan een hele broedkolonie verdwijnen	Inventariseren broedkolonie. Zo nodig bomen met broedkolonie ontzien, of aanbieden alternatieven nestlocaties. Zie ook soortenstandaard
Wespendief	Broedt in loofbos of gemengde bossen. Voedt zich aan bijen- en/of wespenvolken	Aantasting nestplaats of foerageergebied	Behoud van voldoende bosgebied en bijen- en/of wespenkolonies. Eventueel aanplanten van bomen in de nabijheid van geschikt foerageergebied
Rugstreepd	Geschikt leefgebied komt voor in het gehele gebied. Voortplantingswateren bestaan uit de -kleine- watergangen. Landhabitat kan onder andere bestaan uit schuilplaatsen onder of nabij bebouwing	In staat om snel nieuw leefgebied te koloniseren. Bij de beperkte ruimtelijke ontwikkelingen die het bestemmingsplan toestaat is een kans dat de rugstreepd het gebied koloniseert, voortzetting van de werkzaamheden is dan in overtreding van de flora- en faunawet. Bij vergraving van watergangen kan schade optreden	Afschermen van werkgebieden zodat kolonisatie wordt voorkomen. Eventueel aanwezige dieren wegvangen en in tijdelijk alternatief habitat (evt. nieuwe watergangen) uit zetten. Bij vergraving van watergangen dient aangrenzend alternatief leefgebied voorhanden te zijn en/of kunnen de watergangen geschikt gehouden blijven. Zie ook soortenstandaard

Soort	Inschatting geschikt leefgebied	Mogelijke effecten	Mogelijke mitigerende maatregelen
Kleine modderkruiper en rivierdonderpad	Geschikt leefgebied is aanwezig in alle deelgebieden. Voortplantingswateren bestaan uit de kleinere en grotere (bittervoorn) watergangen	Bij vergraving van watergangen kan schade optreden	Mitigerende maatregelen bestaan uit het creëren van geschikt alternatief leefgebied (watergangen) en/of geschikt houden van de te vergraven watergang en tijdens uitvoering voorkomen van verwonding en doding van individuen. Zie ook soortenstandaard

Conclusie

Op basis van de eisen die aan individuele ontwikkelingen worden gesteld en de praktische mogelijkheden om beschermde soorten in te passen in lokale ontwikkelingen, zijn als gevolg van het bestemmingsplan geen wezenlijke effecten op beschermde soorten te verwachten. Dit betekent dat ook geen belemmeringen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan aan de orde zijn. Het effect is dus als 'neutraal' beoordeeld.

5.5 Resultaten van de gebiedsgerichte modelleringen (tweede deel Passende Beoordeling)

De toetsing van effecten op Natura 2000-gebieden betreft een passende beoordeling zoals bedoeld in artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998. Daarbij is onder meer ruime aandacht besteed aan uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bouwvlakken in relatie tot de milieukwaliteit binnen het Natura2000-areaal (met name ammoniakdepositie).

De huidige achtergronddepositie is vrijwel in alle Natura 2000-gebieden in Nederland hoger dan de kritische depositiewaarde. Dit betekent dat alleen een bestemmingsplan dat de huidige gebiedsemissie borgt ook uitvoerbaar is. Als alle ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan zouden worden ingezet, zijn negatieve effecten namelijk niet uit te sluiten. Zo is gebleken uit voorliggende planMER bij beoordeling van het planalternatief waarbij omschakeling mogelijk is van akkerbouw naar grondgebonden veehouderij.

Het stikstofonderzoek heeft aangetoond dat er redelijkerwijs geen technische maatregelen beschikbaar zijn op basis waarvan de akkerbouwers in het plangebied om zouden kunnen schakelen naar het houden van melkvee zonder effect op Natura2000 instandhoudingsdoelstellingen. Binnen de bestaande twee melkveehouderijen bestaan die technische mogelijkheden wel, zelfs als beiden zouden opschalen tot een bouwvlak van 2 hectare.

Daarom wordt middels dit concept planMER geadviseerd in het bestemmingsplan planregels op te nemen die een toename van de emissies kunnen voorkomen.

Opgemerkt wordt dat in het definitief MER aanvullend aandacht zal worden besteed aan de mogelijkheden die er voor de agrarische percelen bestaan binnen het PAS. In de Regeling PAS wordt de "autonome ontwikkeling van veehouderijen in Flevoland" namelijk aangemerkt als een prioritair project waarvoor ontwikkelruimte is gereserveerd.

Op dit moment is het provinciaal beleid dat hier op toe ziet nog niet voldoende uitgekristalliseerd om de mogelijkheden op planniveau te kunnen vaststellen.

5.6 Samenvatting

In onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op natuur samengevat. De beoordeling is toegelicht in onderstaande paragrafen.

Tabel 5.3 Beoordeling effecten op natuur, per onderdeel

Legenda: '-' = negatief, '0' = neutraal, '+' = positief

Onderdeel	Beoordeling
Natura 2000	0
Beschermde natuurmonumenten	0
Ecologische Hoofdstructuur en agrarisch natuurbeheer	0
Flora- en faunawet	0
Totaal	0

Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten

In en rondom het bestemmingsplangebied liggen verschillende Natura2000-gebieden en twee Beschermde natuurmonumenten. De gebieden gelegen binnen het plangebied zijn gepast bestemd. Ontwikkelingsmogelijkheden zoals uitbreiding van agrarische bouwvlakken, leiden naar verwachting niet tot (significant) negatieve effecten op instandhoudingsdoelen of 'oude doelen'. Het effect op Natura2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten is dus als 'neutraal' beoordeeld.

De huidige achtergronddepositie is vrijwel in alle Natura2000-gebieden in Nederland hoger dan de kritische depositiewaarde. Dit betekent dat alleen een bestemmingsplan dat de huidige gebiedsemissie borgt ook uitvoerbaar is. Als alle ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan zouden worden ingezet, zijn negatieve effecten namelijk niet uit te sluiten. Zo is gebleken uit voorliggende planMER bij beoordeling van het planalternatief waarbij omschakeling mogelijk is van akkerbouw naar grondgebonden veehouderij.

Het stikstofonderzoek heeft aangetoond dat er redelijkerwijs geen technische maatregelen beschikbaar zijn op basis waarvan de akkerbouwers in het plangebied om zouden kunnen schakelen naar het houden van melkvee zonder effect op Natura2000 instandhoudingsdoelstellingen. Binnen de bestaande twee melkveehouderijen bestaan die technische mogelijkheden wel, zelfs als beiden zouden opschalen tot een bouwvlak van 2 hectare.

Daarom wordt middels dit concept planMER geadviseerd in het bestemmingsplan planregels op te nemen die een toename van de emissies kunnen voorkomen.

Ecologische Hoofdstructuur en Ecologische Verbindingszone

In het plangebied zijn gebieden aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Ecologische Verbindingszone (EVZ) aanwezig. Het bestemmingsplan heeft de bescherming van de EHS en EVZ voldoende ingepast in de planregels. De ontwikkelingsmogelijkheden leiden niet tot aantasting van de EHS of EVZ. Het effect is dus als 'neutraal' beoordeeld.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van plant- en diersoorten en vogelnesten in Nederland. Het bestemmingsplan heeft een conserverend karakter, en maakt geen ontwikkelingen mogelijk waarvan op voorhand een negatief effect op beschermde soorten wordt verwacht. Incidenteel kunnen ruimtelijke ontwikkelingen die voortvloeien uit het nieuwe bestemmingsplan, een effect hebben op zwaarder beschermde soorten of vogelnesten. In dit geval kan in de planning- en uitvoeringsfase overtreding van de wet worden voorkomen. Afhankelijk van de soort(en) en het project, kan dit door te werken met een ecologische gedragscode, het treffen van mitigerende of compenserende maatregelen, of het aanvragen van een ontheffing. Daarom is het effect op dit onderdeel als 'neutraal' beoordeeld.

6 Milieueffecten overige thema's

In hoofdstuk 5 staan de effecten voor natuur beschreven. Dit hoofdstuk geeft de effecten voor de andere thema's weer. De volgende thema's komen achtereenvolgens aan de orde: Landschap, Cultuurhistorie, Archeologie, Water en bodem, Verkeer en Woon- en leefmilieu (geluid, geur, luchtkwaliteit en gezondheid).

6.1 Methodiek effectenonderzoek

De milieueffecten hebben betrekking op het plan- en studiegebied. De reikwijdte van het studiegebied kan per aspect verschillen. Om effecten correct te kunnen bepalen, moet eerst een goede referentiesituatie worden vastgelegd. De referentiesituatie betreft de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. Deze zijn eerder in hoofdstuk 3 al globaal beschreven. In dit hoofdstuk wordt voor elk milieuaspect de meer specifieke referentiesituatie toegelicht.

6.2 Beoordelingskader

Tabel 6.1 beoordelingscriteria

Aspect	Criterium	Beoordeling
Landschap	Landschappelijke kwaliteit. Mate van aantasting of versterking van de landschappelijke identiteit, het landelijke karakter en verscheidenheid in de verschillende deelgebieden, zowel visueel-ruimtelijk als cultuurhistorisch gezien	Kwalitatief
Cultuurhistorie	Cultuurhistorische waarde. Aantasting of behoud waardevolle cultuurhistorische structuren, clusters en elementen	Kwalitatief
Archeologie	Archeologische waarde. Aantasting of behoud van de archeologische waarden	Kwalitatief
Bodem	Invloed op bodemopbouw. Aanwezigheid bodemverontreinigingen	Kwalitatief
Water	Voorkomen aantasting veerkracht watersysteem en aantasting waterbergend vermogen	Kwalitatief
Verkeer	Knelpunten binnen verkeersstructuur als gevolg van planuitvoering en verkeersveiligheid	Kwalitatief
Woon en leefmilieu	Toe- / afname geurgehinderden, verbetering/verslechtering van woon- en leefklimaat (cumulatieve geurbelasting), geluidhinder en fijn stof	Kwalitatief / kwantitatief

6.3 Landschap

6.3.1 Inleiding

Deze paragraaf beschrijft naast de landschappelijke karakteristiek van het plangebied de mogelijke effecten op die karakteristiek ten gevolge van de ontwikkelingen zoals deze in het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt. Hierbij wordt uitgegaan van de worstcase situatie.

6.3.2 Huidige situatie

Het voormalige eiland Urk, dat na de drooglegging van het IJsselmeer deel uit maakt van de Noordoostpolder, is cultuurhistorisch waardevol. De Noordoostpolder is in de jaren "50" van de vorige eeuw ontwikkeld, waardoor het landschap het karakter heeft van een bewust vorm gegeven gebied. De hoofdstructuur bestaat uit het zogenaamde "assenkruis" van wegen en waterlopen met een "dorpenring" die een verdichte gordel vormt rondom een relatief open middengebied. Emmeloord ligt als compact centrum in het midden.

Bij het ontwerp van de polder is gestreefd naar een optimaal op de landbouw afgestemde inrichting. Hierbij is uitgegaan van een sterke scheiding van functies. Duidelijk te onderscheiden zijn enerzijds de grote open ruimten met voornamelijk landbouwkundige functies en daarnaast grotere massa's met stedelijke functies of met natuur- en recreatiefuncties. Alleen de voor de landbouw ongeschikte gronden zijn gebruikt om bos in te planten. Een voorbeeld hiervan is het Urkerbos, dat ook een recreatieve functie heeft.

Het geheel wordt doorsneden en verbonden door lijnvormige structuren, zoals dijken, vaarten en wegen, singels en kleinere landschapselementen

6.3.3 Autonome ontwikkeling

Er zijn geen autonome ontwikkelingen in het plangebied voorzien.

6.3.4 Effecten

Het zorgvuldiger inpassen van nieuwe ontwikkelingen en de kaders/ handreikingen die het nieuwe bestemmingsplan hiervoor biedt zijn van invloed op de beoordeling in dit MER (zie ook figuur 6.9). Dit kan zelfs leiden tot een versterking van het bestaande landschap. Naast bebouwing hebben ook ontwikkelingen zoals het samenvoegen van percelen en de aanleg van wegen invloed op de kwaliteiten van het landschap.

In het nieuwe bestemmingsplan heeft de bij wijzigingsbevoegdheid geregelde uitbreidingen van agrarische bedrijven binnen bestaande bouwvlakken tot maximaal 2 hectare de grootste impact op het landschap.

In het bestemmingsplan is in principe voor alle ruimtelijke ontwikkelingen die in het kader van het nieuwe bestemmingsplan worden gerealiseerd als voorwaarde opgenomen dat het landschap en het natuurlijke milieu van de omgeving niet onevenredig mogen worden geschaad. Hiermee zijn landschappelijke waarden in het gebied geborgd. Het effect is zodoende neutraal (0).

6.4 Cultuurhistorie, archeologie en aardkunde

6.4.1 Cultuurhistorie (historische geografie en historische stedenbouw)

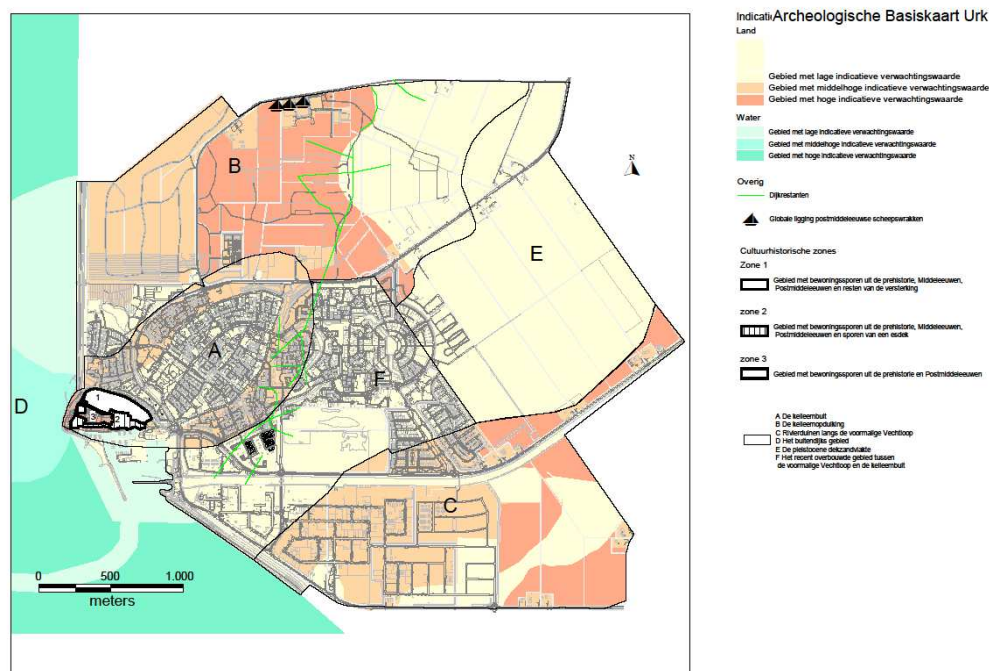
De modernisering van de monumentenzorg (MoMo) heeft erin geresulteerd dat per 1 januari 2012 het Besluit ruimtelijke ordening is aangepast. Met deze aanpassing is cultureel erfgoed ingebed in de ruimtelijke ordening. Het is verplicht om in bestemmingsplannen aandacht te geven aan cultuurhistorie en aan en de effecten van het initiatief op cultuurhistorische waarden die in het plangebied voorkomen.

De Noordoostpolder is een duidelijk voorbeeld van een rationeel landschap uit de 20^e eeuw, waarin de twee voormalige eilanden 'Urk' en 'Schokland' als zelfstandige elementen zijn opgenomen. De rationele verschijningsvorm van het landschap dient behouden te blijven. Samen met de ontginning van het land werden karakteristieke boerderijen met arbeiderswoningen gebouwd. Deze bebouwing heeft binnen Urk geen monumentale status gekregen maar de verschijningsvorm is erg herkenbaar voor de gemeente.

6.4.2 Archeologie

Het archeologisch erfgoed wordt binnen Nederland als zeer waardevol beschouwd. De Monumentenwet legt de verantwoordelijkheid voor de bescherming van het archeologische erfgoed bij de gemeente. De taken in het kader van de Monumentenwet behelzen onder andere het integreren van archeologie in de RO-procedures en de koppeling tussen bestemmingsplannen en archeologische waarden en verwachtingen. De Monumentenwet verplicht gemeenten om bij de vaststelling van een bestemmingsplan rekening te houden met in de bodem aanwezige of te verwachten archeologische waarden.

Deze waarden en verwachtingen zijn aangegeven op de Archeologische Beleidskaart van de gemeente Urk.

Figuur 6.1 Archeologische verwachtingskaart gemeente Urk

6.4.3 Aardkundige waarden

In het Urkerbos ligt geologisch reservaat P. van der Lijn, een geologisch reservaat van 2,5 ha, dat niet vrij toegankelijk is. Het is een keileemgebied met een groot aantal stenen en keien, die zijn aangevoerd met het landijs van de voorlaatste ijstijd. Het gebied kwam aan de oppervlakte bij het droogvallen van de Noordoostpolder. Sinds 1997 is het geologisch reservaat een aardkundig monument, dat in beheer is bij Stichting Het Flevolandschap.

6.4.4 Effecten op cultuurhistorie, archeologie en aardkunde

Cultuurhistorie

Samen met de ontginning van het land werden karakteristieke boerderijen met arbeiderswoningen gebouwd.

De karakteristieke boerderijen met arbeiderswoningen hebben in het bestemmingsplan een aanduiding 'karakteristiek' meegekregen. Deze aanduiding houdt in dat de karakteristieke vorm behouden dient te blijven.

Het effect op cultuurhistorie is daarmee neutraal (0).

Archeologie

Primair dient gestreefd te worden naar behoud "in situ" van de archeologische waarden. Indien wordt besloten wordt tot het opgraven van archeologische waarden of anderzijds het verstoren van waarden heeft dit een negatief effect.

Ten aanzien van uitbreiding van bestaande bedrijven aan de Urkerweg is er een kans op aantasting van archeologische waarden ter plaatse. Deze zes bedrijven bevinden zich in een gebied met een overwegend hoge tot middelhoge archeologische verwachtingswaarde. Hiervoor is een dubbelbestemming opgenomen in het bestemmingsplan. In het bestemmingsplan is een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden opgenomen voor gebieden met een archeologische verwachtingswaarde, inclusief de verplichting tot archeologisch onderzoek. Daardoor is de kans op aantasting van archeologische waarden zoveel mogelijk beperkt binnen de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Aantasting van archeologische waarden is niet aannemelijk. Het effect is neutraal (0).

Aardkundige waarden

De aardkundige waarden van het geologisch reservaat P. van der Lijn, dat gelegen is in het Urkerbos, zijn in dit bestemmingsplan vastgelegd. Hiermee wordt de aantasting van deze waarden voorkomen. Tevens worden er geen effecten op de aardkundige waarden verwacht als gevolg van stikstofdepositie. NO₃ bindt zich niet aan de bodem. Het effect is neutraal (0).

6.5 Bodem en water

6.5.1 Bodem

Beschrijving ondergrond

In de gemeente Urk komen pleistocene en holocene afzettingen voor. De pleistocene afzettingen zijn ontstaan onder invloed van onder andere rivieren en landijs. Deze afzettingen zijn later bedekt door afzettingen van een kustvlakte (holocene afzettingen).

Pleistocene afzettingen

Voor de opbouw van de bodem in de omgeving van Urk zijn de laatste twee ijstijden van belang, toen door het oprukkende ijs onder meer keileem werd afgezet. De kern van Urk bestaat uit een keileembult die deel uitmaakt van een stelsel van lage stuwwallen. In het geologisch reservaat in het Urkerbos en op een groot deel van het voormalige eiland komt de keileem aan of direct onder het maaiveld voor. De flanken van de keileembult zijn bedekt met windafzettingen, die naar de lagere delen overgaan in een dekzandvlakte met een maximale hoogte van circa 8 tot 9 m-NAP. Ten zuidoosten van Urk liggen de pleistocene afzettingen op een diepte van 9,5 tot 10 m-NAP. Bijzonder in de pleistocene afzettingen is het restant of overblijfsel van het Vechtdal, dat naar het oosten toe meerdere lopen had. Het dal is ongeveer 1 km breed en ligt globaal rond de huidige Urkervaart. Ten oosten van Urk kwam een noordoost-zuidwest gericht beekdal samen met de Vecht. Tijdens droge periodes kon zand opwaaien vanuit de riviervlakte, waardoor hoog gelegen rivierduincomplexen ontstonden.

Holocene afzettingen

Na de ijstijden warmde het klimaat op en steeg de zeespiegel. Bovendien zakte de bodem. Hierdoor kon zich veen ontwikkelen, het eerst in de laaggelegen delen. De afzettingen uit het Pleistoceen werden bedekt door veen met een maximale dikte van 4 m. Dit zogenoemde "basisveen" vormt nu door inklinking een dunne, moeilijk water doorlatende laag met een dikte van 0,1 tot 1,0 meter. Deze laag is vrijwel in de gehele Noordoostpolder aanwezig. Omdat het rivierdal van de Vecht watervoerend was, werd hier geen veen gevormd. Wel werd in en rond het Vechtdal en in het aangrenzende beekdal vanuit het westen zeelei afgezet, de zogenaamde Unioklei. Langs de bedding ontstond een oeverwal en verder van de geul af een komgebied. Door de stijgende zeespiegel werd het gebied rondom Urk steeds natter, waardoor ook op de hoger gelegen gronden veenvorming plaatsvond. Door erosie van veen konden later binnenmeren ontstaan, onder meer ten westen van het huidige Emmeloord. Na de Romeinse Tijd ontstond er een verbinding tussen de binnenwateren in het IJsselmeergebied en de Waddenzee, waardoor de veenvorming in het gebied definitief was beëindigd.

Bodemkwaliteit

De Wet bodembescherming richt zich op de bescherming van de bodem tegen verontreiniging en andere vormen van aantasting. Op grond van de Wet bodembescherming is een ieder die op of in de bodem handelingen verricht en die weet of redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat die handelingen de bodem verontreinigen of aantasten, verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om die verontreiniging of aantasting te voorkomen. Om dit te bereiken worden op grond van de Wet milieubeheer regels gesteld om verontreinigingen door bedrijven te voorkomen.

Bij het opstellen van bestemmingsplannen is de vraag of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het huidige of toekomstige gebruik van die bodem en of deze optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. Het uitgangspunt hierbij is dat aanwezige bodemverontreiniging geen onaanvaardbaar risico oplevert voor de gebruikers van de bodem en dat de bodemkwaliteit niet verslechtert door grondverzet (bijvoorbeeld grondwerkzaamheden).

Omdat het bestemmingsplan verder in hoofdzaak een conserverend plan is, waarin uitsluitend op perceelsniveau kleinschalige ontwikkelingen worden toegestaan, is in het kader van het plan geen nader onderzoek op het gebied van de bodemkwaliteit uitgevoerd.

*Water***Watersysteem**

De gemeente Urk ligt op de grens van twee watersystemen. De scheiding ligt bij de Urkervaart. Het waterbeheer is in handen van Waterschap Zuiderzeeland, dat ook de waterkeringen onderhoudt en beheert en zorgt voor de zuivering van afvalwater.

Grondwater

De kwaliteit van het grondwater varieert per locatie. Hoewel voor de gemeente Urk geen bijzonderheden bekend zijn, is het grondwater in grote delen van de Noordoostpolder brak (300 - 3000 mg Cl- per liter) en ijzerrijk.

Door het verschil in waterstand aan weerszijden van de ringdijken stroomt water via de bodem de polder in. Dit kwelwater komt vooral terecht in de sloten direct aan de binnenzijde van de dijk. De kwaliteit van deze dijkskwel is, volgens het Waterbeheersplan 2002-2005 van waterschap Zuiderzeeland, goed (zoet en relatief schoon IJsselmeerwater).

Naast dijkskwel is sprake van regionale kwel. Deze kwel kan uit twee richtingen komen: vanuit het "oude land" en vanuit het IJsselmeergebied. Vooral in de oostrand van de Flevopolders, en in mindere mate ook de Noordoostpolder, komt kwel vanuit het Veluwemassief en het Drents Plateau terecht in drainagesystemen in landbouwgebied (landbouwkundige kwel) en in de diepliggende tochten en vaarten. De kwaliteit van deze regionale kwel varieert. Het meeste grondwater komt vanuit relatief ondiepe grondwatersystemen en is vaak ijzerrijk. Grondwater vanuit diepe systemen is, volgens het Waterbeheersplan 2002-2005 van waterschap Zuiderzeeland, overwegend van goede kwaliteit (zoet en schoon water afkomstig van heuvelruggen).

Meer naar het midden en westen van de Flevopolders en de Noordoostpolder is sprake van regionale kwel afkomstig vanuit het IJsselmeergebied. Door het IJsselmeerwater en de aanwezige bodemlagen (Zuiderzee-afzettingen) kent deze kwel een mindere kwaliteit (relatief voedselrijk en licht brak).

Oppervlaktewater

Het overtollige water (neerslag en kwel) in de bodem wordt grotendeels afgevoerd door middel van een drainagesstelsel (ontwatering). Via kavelsloten komt het drainagewater in de tochten, die uitmonden in het stelsel van vaarten (waaronder de Urkervaart) die het water naar de gemalen leiden (afwatering). Er zijn in de Noordoostpolder drie gemalen van belang voor het drooghouden van de polder. Ze slaan het overtollige water uit op buitenwater (IJsselmeer of Kadoelermeer). In de gemeente Urk is gemaal Vissering belangrijk. Via de gemalen wordt in droge perioden ook water van buiten de polders aangevoerd. In het plangebied komen één hoofdwatergang (Urkervaart) en één tocht (Zuidermeertocht) voor. In de Zuidermeertocht is één klepstuw aanwezig. De klepstuw wordt alleen gebruikt door agrariërs als zij willen beregenen. De stuw heeft geen functie voor peilhandhaving. In de natuurgebieden Toppad en Staartreservaat liggen waterplassen die waardevol zijn vanwege hun bijzondere waternatuur.

Waterkwaliteit

In 2000 en 2001 is volgens waterschap Zuiderzeeland op veel locaties, ook in de gemeente Urk, niet voldaan aan een aantal minimum kwaliteitseisen. De belangrijkste knelpunten zijn:

- Onvoldoende zuurstof: de Urkervaart en de omgeving voldoen niet aan de norm
- Hoge concentraties aan zouten: onvoldoende tot slecht in en rondom de Urkervaart
- Te hoge concentraties aan fosfaat en stikstof: de kwaliteit in en rondom de Urkervaart is matig tot onvoldoende voor fosfaat en slecht voor stikstof
- Toxische concentraties aan koper en bestrijdingsmiddelen

De waarden voor stikstof worden in het plangebied 2 tot 5 maal overschreden, met name in de omgeving van de Urkervaart. De landbouw is voor 85% bepalend voor deze emissie.

De waterkwaliteitsproblemen zijn voor een groot deel te herleiden tot de aanwezigheid van de landbouw in het plangebied.

Waterveiligheid

Aan de zuid en westzijde van het Buitengebied vormt de Zuidermeerdijk de waterkerende dijk. De waterkering gaat bij Urk voor een deel door de bebouwing heen. De openingen in de waterkering worden in extreme waterhuishoudkundige situaties gesloten.

Dijken moeten zo sterk en hoog zijn dat het gebied achter de dijken voldoende veilig is. De dijken die aan het Markermeer en IJsselmeer liggen, moeten een veiligheidsniveau hebben van 1/4000. Dat wil zeggen dat er met een kans van 1 keer per 4000 jaar water over de dijk heen mag gaan. De dijk heeft een functie ten behoeve van de primaire waterkering. In verband met de te verwachten waterspiegelstijging zijn de waterkeringen opgehoogd. Om de toekomstige dijkversterkingen mogelijk te maken, worden gronden gereserveerd (vrijwaringszones). Binnen het gereserveerde gebied mogen in beginsel geen nieuwe belemmeringen worden opgeworpen die de verbreding en verhoging van de dijk frustreren.

6.5.2 Effecten / resultaten

Voor het criterium bodem en water is een kwalitatieve beoordeling gedaan op de effecten van het bestemmingsplan Buitengebied Urk.

Water

Het bestemmingsplan Buitengebied is een overwegend conserverend plan waarin voornamelijk de bestaande situatie opnieuw wordt vastgelegd. Het bestemmingsplan beoogt dan ook geen veranderingen te brengen in het heersende watersysteem in het gebied. Het bestemmingsplan heeft geen gevolgen voor de waterhuishoudkundige doelen in het bestemmingsplan.

De waterlichamen zijn in het bestemmingsplan afzonderlijk als water bestemd. De primaire waterkeringen hebben een dubbelbestemming gekregen. De vrijwaringszones die eventuele toekomstige dijkversterkingen moeten veiligstellen zijn in het bestemmingsplan opgenomen.

De ontwikkelmogelijkheid met de grootst mogelijke impact in het bestemmingsplan is de mogelijkheid voor de veehouderijen in het plangebied (zie paragraaf 2.2) om het bouwvlak te vergroten tot maximaal 2 hectare. Hieronder is beschreven wat de effecten zijn voor de kwaliteit van het grondwater en het oppervlaktewater.

De veehouderijen zijn niet functioneel gebonden aan het oppervlaktewatersysteem. De effecten van deze bedrijven op de waterkwaliteit van het oppervlakte- en grondwater zijn om deze reden dus in kwantitatieve en kwalitatieve zin beperkt. In het bestemmingsplan is nieuwvestiging van bedrijven bovendien niet mogelijk. Het effect van de uitbreidingsmogelijkheden wordt als verwaarloosbaar beschouwd.

De uitbreidingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven hebben geen invloed op de waterkwaliteit, maar hebben wel invloed op het waterbergend vermogen van het gebied. De uitbreidingsmogelijkheden leiden in het worstcasescenario tot meer vierkante meters verharding. Deze verharding dient echter door de initiatiefnemers te worden opgevangen dan wel gecompenseerd. Bij concrete wijzigingen wordt hiertoe de watertoets doorlopen, waarbij de uitbreiding van bouwvlakken hydrologisch neutraal dienen te zijn.

Het effect op (grond-)waterkwaliteit en -kwantiteit en veiligheid is neutraal (0).

Bodem

Gezien de aard en omvang van de ontwikkeling is de impact van het bestemmingsplan op de bodemopbouw beperkt. Het verwijderen, uitbreiden of ontwikkelen van bebouwing heeft weinig invloed op de geomorfologie van het gebied.

Voor zover bekend bevinden zich in het plangebied geen bodemverontreinigingen. Wat betreft bodemkwaliteit moet bij een nieuwe ontwikkeling conform de wetgeving de kwaliteit van de grond vastgesteld worden middels een bodemonderzoek, dan wel partijkeuring. Wanneer verontreiniging wordt geconstateerd zullen maatregelen worden genomen en indien nodig wordt de grond gesaneerd. De ontwikkelingen in bestemmingsplan zullen geen verder verslechtering van de bodemkwaliteit tot gevolg hebben.

Het effect op het aspect bodem wordt als neutraal (0) beoordeeld.

6.6 Verkeer

6.6.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

De hoofdwegen in het plangebied zijn de Staartweg (N712), Urkerweg (N351) en de Vormtweg (zie ook figuur 2.3).

Aansluitend op de wegen- en dijkenstructuur van de Noordoostpolder beschikt de gemeente over een netwerk van vrijliggende fietspaden.

Er worden vanuit de autonome ontwikkeling geen grootschalige verkeerskundige ingrepen voorzien.

Van de productieruimte die bij de stoppende agrarische bedrijven vrijkomt, wordt aangenomen dat dit terechtkomt bij andere veehouderijbedrijven binnen de gemeente waardoor als gevolg van de schaalvergroting op schaal van het plangebied geen toename van het aantal agrarische verkeersbewegingen wordt verwacht.

6.6.2 Effecten op verkeer Buitengebied

Voor het criterium verkeer is een kwalitatieve beoordeling gedaan op de effecten van het bestemmingsplan Buitengebied Urk. De ontwikkelingsmogelijkheid met de grootst mogelijke impact in het bestemmingsplan is de mogelijkheid voor de veehouderijen in het plangebied (zie paragraaf 2.2) om het bouwvlak te vergroten tot maximaal 2 hectare.

De toename van het aantal verkeersbewegingen als gevolg van de uitbreidingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven, die verspreid in het Buitengebied liggen, is beperkt en zal voor de capaciteit van de lokale wegen niet tot problemen leiden. Dit geldt ook voor de ontwikkelingsmogelijkheden die worden geboden voor wat betreft nevenfuncties. Grootschalige recreatieve voorzieningen worden middels het nieuwe bestemmingsplan niet toegestaan in het plangebied, de ontwikkelingsruimte die wordt geboden aan kleinschalige recreatieve voorzieningen kan (in het maximale groeiscenario) leiden tot een beperkte toename van het aantal verkeersbewegingen. Aangezien het hier in alle gevallen kleinschalige ontwikkelingen betreffen, en er geen sprake mag zijn van een onevenredige vergroting van de publieks- en/of verkeersaantrekkende werking, leiden ook deze ontwikkelingsmogelijkheden niet tot negatieve effecten op het verkeerssysteem.

Het effect op verkeer wordt als neutraal (0) beoordeeld.

6.7 Geluid

Toetsingskader

Voor geluid moet onderscheid gemaakt worden tussen het geluid dat afkomstig is van geluidbronnen binnen de inrichtingsgrenzen (vooral ventilatoren, laden en lossen) en geluid afkomstig van verkeer rijdend op de openbare weg (onder andere van en naar de agrarische bedrijven).

Verder kan er lokaal geluidsoverlast zijn van agrarische bedrijven. Overlast door geluid van agrarische bedrijven is vaak een gevolg van de toenemende vermenging van functies in het Buitengebied. Door de intensivering van de landbouw en de sanering van minder florerende bedrijven ontstaan steeds meer mogelijkheden om in agrarisch gebied te wonen.

In het plangebied zijn geen stiltegebieden aanwezig.

Effecten

Voor het criterium geluid is een kwalitatieve beoordeling gedaan op de effecten van het bestemmingsplan Buitengebied Urk. De ontwikkelingsmogelijkheid met de grootst mogelijke impact in het bestemmingsplan is de mogelijkheid voor de veehouderijen in het plangebied (zie paragraaf 2.2) om het bouwvlak te vergroten tot maximaal 2 hectare.

Wegverkeerslawaaï

Geluid als gevolg van wegverkeer, waaronder het verkeer van en naar de agrarische bedrijven, valt onder het regiem van de Wet geluidhinder (Wgh). Uit paragraaf 6.6 blijkt dat de toename van het aantal verkeersbewegingen beperkt zal zijn.

Geluid afkomstig van de bedrijven

Geluid direct afkomstig van de agrarische bedrijven is gereguleerd in de Wet milieubeheer (Wm) en valt onder de noemer industrielawaai. Door middel van geluidgrenswaarden afgestemd op de aard van de omgeving wordt voorkomen dat ondervonden hinder bij geluidgevoelige bestemmingen (zoals woningen en scholen) te hoog wordt. Nieuwvestiging van agrarische bedrijven is in het plan niet toegestaan.

Voor eventuele bedrijfsuitbreidingen blijven in principe dezelfde geluidgrenswaarden (en daarmee het invloedsgebied van geluid) van toepassing. Daardoor kan het wel noodzakelijk zijn dat geluidreducerende voorzieningen aan de geluidbronnen getroffen worden om hieraan te kunnen voldoen. Bij wijziging van een bestemming op basis van een in het plan opgenomen wijzigingsbevoegdheid wordt de voorwaarde toegevoegd, dat wijziging alleen is toegestaan, indien aan de bepalingen van de Wet geluidhinder wordt voldaan.

Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, zoals bedrijfsuitbreidingen, functiewijziging en kleinschalige recreatieve ontwikkelingen kunnen negatieve effecten veroorzaken op stiltegebieden indien de ontwikkeling in of in de directe nabijheid van een stiltegebied wordt ontplooid. Uitgangspunt is dat stiltegebieden in het nieuwe bestemmingsplan een eigen aanduiding krijgen. Op gronden ter plaatse van deze aanduiding of op minder dan 30 m van gronden met die aanduiding, mogen niet-bestaande bedrijfs- en andere activiteiten de geluidsbelasting in het stiltegebied niet wezenlijk nadelig beïnvloeden.

Het effect als gevolg van het bestemmingsplan op het criterium geluid wordt daarmee als neutraal (0) beoordeeld.

6.8 Geur

6.8.1 Toetsingskader

Voor de toetsing van mogelijke geurhindersituaties is de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) van toepassing. Deze wet is het toetsingskader voor de milieuvergunning bij geurhinder vanwege dierverblijven. De wet kent diercategorieën waarvoor een geuremissie factor is vastgesteld, zoals vleesvee, varkens, schapen en legkippen. Daarnaast kent de wet diercategorieën, zoals melkrundvee en paarden, waarvoor een vaste afstand geldt tussen het emissiepunt van de stal en een geurgevoelig object, zoals een woonhuis. Daarbij geldt binnen de bebouwde kom een minimale afstand van 100 meter en buiten de bebouwde kom een minimale afstand van 50 meter.

Op basis van de Wgv kunnen sommige veehouderijbedrijven, die niet voldoen aan de nu geldende afstanden tussen de dierenverblijven en geurgevoelige objecten hun veestapel niet uitbreiden. Hierdoor kan op korte of langere termijn het voortbestaan van het bedrijf in gevaar komen. Vaak kan door uitbreiding van de veestapel het bedrijf levensvatbaar worden gehouden. De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) maakt het voor gemeenten mogelijk om via een geurverordening binnen een aangegeven bandbreedte beargumenteerd af te wijken van de geurnormen en afstanden van het Wgv.

Het afwijken van deze geurnormen en afstanden moet worden onderbouwd vanuit een ruimtelijke visie op de ontwikkeling van het gebied (geurgebiedsvisie).

De gemeente Urk heeft een eigen geurbeleid. Aldus zullen de standaardnormen vanuit de Wgv niet van toepassing zijn bij nieuwe ontwikkelingen. Als nieuwe ontwikkelingen of uitbreidingen van bestaande activiteiten zich voordoen binnen de geurcontouren moet bepaald worden of ter plaatse een goed woon- en leefklimaat gegarandeerd wordt en niet iemand onevenredig in zijn belangen wordt geschaad (belangen veehouderij en derden). De Wgv regelt ook hoe om te gaan met voormalige agrarische bedrijfswoningen.

Binnen het plangebied liggen enkele intensieve veehouderijen (waaronder een nertsenfarm) die zijn voorzien van stankcirkels. Deze zijn relevant voor eventuele toekomstige ontwikkelingen in de omgeving. De landelijke normen, zoals die in de Wet geurhinder en veehouderij zijn weergegeven, worden in de huidige situatie niet overschreden.

Op basis van de Wet geurhinder en veehouderij zijn gemeenten bevoegd een eigen geurbeleid te voeren en eigen geurnormen vast te leggen in een geurverordening. Het afwijken van de standaardnormen mag binnen, een in de wet vastgelegde, bandbreedte plaatsvinden.

Pluimveehouderij Staartweg 6

Voor de pluimveehouderij aan de Staartweg 6 heeft de gemeente aangepaste normen vastgesteld in de geurverordening. Voor deze gebieden geldt dat een geurnorm van respectievelijk 4 tot 8 ouE/m³ is toegestaan. Het pluimveebedrijf wordt bij eventuele nieuwe ontwikkelingen in de omgeving niet onnodig ingeperkt.

Nertsenfokkerij Staartweg 12

Ten aanzien van de nertsenfokkerij is bij verordening bepaald dat de afstand ten opzichte van geurgevoelige objecten in de beoogde uitbreidingsgebieden minimaal 125 m dient te bedragen voor nieuwe situaties binnen de (toekomstige) bebouwde kom.

Uitgangspunt is dat de afstanden naar een geurgevoelig object niet mogen worden verkleind, en er geen nieuwe knelpunten mogen worden gecreëerd.

6.8.2 Effecten / resultaten

De landelijke normen, zoals die in de Wet geurhinder en veehouderij zijn weergegeven, worden in de huidige situatie niet overschreden.

Het bestemmingsplan biedt agrarische ontwikkelingsmogelijkheden. Bij uitbreiding of nieuwvestiging van agrarische bedrijven zal de daaraan ten grondslag liggende aanvraag worden getoetst aan de vigerende gemeentelijke geurverordening. Er mogen daarbij geen nieuwe knelpunten ontstaan. De uitbreiding met nieuwe stallen gaat veelal gepaard met (vergaande) emissie-reducerende technieken. Deze zijn weliswaar primair gericht op het verminderen van ammoniak, maar hebben ook een gunstig effect op de geuremissies.

Daarom is het aannemelijk dat de inzet van techniek er toe zal leiden dat de bestaande geurhinder af zal nemen. Uiteindelijk zal dit er voor geur toe leiden dat in de gehele gemeente de achtergrondbelasting zal dalen. Het effect is neutraal (0).

6.9 Luchtkwaliteit

6.9.1 Toetsingskader voor fijn stof

De luchtkwaliteit wordt in Urk bepaald door de achtergrondconcentratie NO₂ (stikstof) en PM₁₀ (fijnstof). In de achtergrondconcentraties zijn de bijdrages van de bestaande veehouderijen inbegrepen. In de huidige situatie worden de grenswaarden van fijn stof en stikstofdioxide niet overschreden. Het gaat om fijn stof emissies door met name wegverkeer en landbouw. Ruimtelijk gezien wordt het grootste aandeel veroorzaakt door het wegverkeer. Het aandeel vanuit de landbouw wordt veroorzaakt door fijn stof emissie vanuit de stallen.

Landelijke aanpak fijn stof en veehouderijen

In mei 2010 is de Handreiking fijn stof en veehouderijen vastgesteld. Bij de beoordeling van een aanvraag voor een vergunning voor een veehouderij wordt de emissie van fijn stof getoetst aan de grenswaarden uit de Wet milieubeheer. Dit staat in artikel 5.16 van de Wet milieubeheer. Een vergunning voor een oprichting of uitbreiding van een veehouderij kan in principe verleend worden indien er geen overschrijding van de grenswaarden plaatsvindt. Is er toch sprake van een overschrijding, dan kan de vergunning alleen verleend worden indien de luchtkwaliteit door het project niet of niet in betekenende mate verslechtert.

Voor fijn stof gelden de volgende normen:

- Een jaargemiddelde concentratie fijn stof van maximaal 40 ug/m³
- Een daggemiddelde concentratie fijn stof van 50 ug/m³, die maximaal 35 dagen per jaar mag worden overschreden

Grootschalige concentratiekaarten

Het RIVM produceert jaarlijks de Grootschalige Concentratiekaarten Nederland. Deze kaarten geven een beeld van de luchtkwaliteit in Nederland en betreffen zowel recente als toekomstige jaren. Per kilometervak worden de concentraties voor de verschillende luchtverontreinigende stoffen weergegeven waarvoor Europese regelgeving bestaat. Deze kaarten hebben een juridisch-formele status.

Uit de Grootschalige Concentratiekaarten blijkt dat het plangebied in de volgende achtergrondniveaus heeft gemeten en verwacht voor stikstof (NO₂) en fijnstof (PM₁₀).

Stikstof (NO₂):

- 2015: 13,1 - 16,5
- 2020: 9,97 - 13,6
- 2030: 8,89 - 11,9

Fijnstof (PM10):

- 2015: 19 - 23,8
- 2020: 17,4 - 23
- 2030: 16,5 - 21,8

De hoogste achtergrondconcentraties voor fijn stof en stikstof worden gemeten bij de nertsenfokkerij aan de Staartweg.

Uit de gemeten en berekende achtergrondconcentraties blijkt dat deze ruim onder de wettelijke normen van 40 µg/m³ (zullen) blijven. Op basis van de grootschalige concentratiekaart is te zien dat er in het plangebied sprake is van een afname van zowel stikstof als fijnstof.

Inzoomactie NSL

Via een apart traject (zogenaamde inzoomactie) in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) is onderzoek gedaan naar fijn stof voor intensieve veehouderijen op landelijke schaal. Er is tijdens dit onderzoek (de NSL-monitoringsrondes 2011 en 2012) gekeken naar mogelijke knelpunten binnen iedere gemeente. Deze liggen voor het overgrote deel bij pluimveehouderijen. Pluimvee heeft verhoudingsgewijs namelijk een grotere fijn stof emissie dan andere diersoorten.

Binnen de gemeente Urk zijn tijdens de laatste monitoringsronde geen bedrijven aangetroffen die als onderdeel van een cluster bedrijven overschrijdingen veroorzaken van de grenswaarden voor luchtkwaliteit (fijn stof).

6.9.2 Effecten

Overschrijdingen van grenswaarden door uitbreidingen van stallen in de toekomst kunnen niet plaatsvinden aangezien er geen vergunning in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) wordt afgegeven als de norm voor fijn stof wordt overschreden, ook kan dit lopen via het spoor van de omgevingsvergunning (zie kader). Een aanvraag voor een uitbreiding van een bestaande stal moet dus altijd voldoen aan de grenswaarden.

Vergunningplichtige veehouderijen

Per 1 januari 2013 zijn de landbouwactiviteiten onder de werking van het Activiteitenbesluit gebracht. Daardoor zijn veel veehouderijen niet langer vergunningplichtig en komen zij te vallen onder algemene regels van het Activiteitenbesluit. Dit geldt niet voor de veehouderijen die als individueel bedrijf overschrijdingen van de grenswaarden voor luchtkwaliteit veroorzaken. Deze bedrijven zijn opgenomen op de 'Lijst vergunningplichtige inrichtingen voor het houden van landbouwhuisdieren als bedoeld in bijlage 1, onderdeel B, onderdeel 2, van het Besluit omgevingsrecht' en blijven vergunningplichtig (omgevingsvergunning).

Op de lijst zijn inrichtingen voor het houden van landbouwhuisdieren (veehouderijbedrijven) opgenomen, waarvan bij de jaarlijkse monitoring van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) is gebleken dat ze een overschrijding veroorzaken of dreigen te veroorzaken van één of meer van de grenswaarden voor fijn stof (PM₁₀).

Ook bedrijven met installaties die vallen onder de IPPC-richtlijn blijven overigens altijd vergunningplichtig.

De verwachting is dat per saldo sprake zal zijn van een afname van fijn stof vanuit agrarische bedrijven, mede door de verbeterde filtertechnieken. Het transport van en naar de agrarische bedrijven heeft geen relevant effect op de luchtkwaliteit. Zowel voor bestaande als voor nieuwe situaties (na uitbreidingen) geldt dat de normen voor luchtkwaliteit niet overschreden mogen worden. Door het voortschrijden van nabehandelingstechnieken en huisvestingssystemen kunnen eventueel nieuwe knelpunten worden voorkomen. Voor de lokale effecten vanuit de stallen geldt dat deze, met de inzet van de techniek, per dossier mitigeerbaar zal zijn, en op basis van sectorale wet- en regelgeving zal worden gereguleerd.

Grondgebonden bedrijven emitteren in verhouding tot intensieve veehouderijen weinig fijn stof. De uitbreiding van veehouderijbedrijven (vergroting van het bouwvlak) hangt samen met het aantal bedrijven wat zal stoppen in het gebied. In het geval van functiewijziging zal een agrarische bron vervangen worden door bijvoorbeeld een kleinschalige recreatieve ontwikkeling, een bedrijf van de categorie 1 of 2 of wonen. Het is niet de verwachting dat de luchtkwaliteit hiermee verslechtert ten opzichte van de vigerende situatie.

Bij de uitvoering van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied worden geen knelpunt verwacht ten aanzien van de grenswaarden voor de luchtkwaliteit binnen het plangebied. Het effect is neutraal (0).

6.10 Externe veiligheid

6.10.1 Toetsingskader

Externe veiligheid gaat over het beheersen van de risico's voor de omgeving bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen, zoals vuurwerk, LPG en munitie. In deze paragraaf wordt ingegaan op de risicobronnen die zorgen voor risico's in het plangebied. Dit kunnen ook risicobronnen zijn die buiten het plangebied liggen, maar die mogelijk wel zorgen voor risico's in het plangebied. De risicobronnen zijn onder te verdelen in:

- Risicovolle inrichtingen
- Vervoer van gevaarlijke stoffen
- Buisleidingen

Risicovolle inrichtingen

Belangrijke regelgeving hierbij zijn het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en de Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi) en het Vuurwerkbesluit. Het Bevi legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein.

In de Revi staan regels over de veiligheidsafstanden en berekening van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Op grond van het Bevi zijn in de Revi voor een aantal bedrijfscategorieën (zoals LPG-tankstations, ammoniakkoelinstallaties en opslagplaatsen) vaste veiligheidsafstanden opgenomen.

Naast de risicovolle inrichtingen die onder het Bevi vallen, zijn er inrichtingen met risicovolle activiteiten opgenomen in het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (Activiteitenbesluit). Het risico van deze inrichtingen is vaak beperkt tot de grens van deze inrichtingen (bedrijven). Deze inrichtingen hebben vaak geen plaatsgebonden risico buiten de grens van de inrichting, dat hoger is dan 10-6/jaar (kans van 1 op 1 miljoen per jaar). Daardoor is er geen sprake van groepsrisico.

Vervoer van gevaarlijke stoffen

Het externe veiligheidsbeleid voor vervoer van gevaarlijke stoffen staat in de Nota en Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen. Om te kunnen bepalen of het vervoer van gevaarlijke stoffen over een bepaalde route voldoet aan de externe veiligheidsnormen, moeten ook hier eerst het plaatsgebonden risico en het groepsrisico worden berekend.

Buisleidingen

Het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) is per 1 januari 2011 in werking getreden. Het Bevb vervangt de circulaire Zonering langs hogedrukaardgasleidingen (1984) en Zonering langs transportleidingen voor brandbare vloeistoffen van de K1-, K2- en K3-categorie (1991).

In het Bevb is geen sprake meer van veiligheids-/bebouwings- en toetsingsafstanden zoals deze werden voorgeschreven in de circulaire. Het Bevb gaat uit van grens- en richtwaarden voor het plaatsgebonden risico (PR) en een verantwoordingsplicht van het groepsrisico (GR). De regeling voor buisleidingen is hiermee vergelijkbaar met de regeling voor inrichtingen zoals vastgelegd in het Bevi.

6.10.2 Effecten

Risicovolle inrichtingen

In het plangebied zijn op drie plaatsen risicovolle inrichtingen aanwezig (Bron: www.risicokaart.nl).

- Op het vakantiepark 't Urkerbos bevindt zich een bovengrondse propaantank (dan wel ander soort vloeibaar gemaakt brandbaar gas). Deze tank kent een risicoafstand PR 10-6 van 15 meter. Er vindt geen overschrijding van het groepsrisico plaats
- Ook de paardensportvereniging aan de Staartweg 17 heeft een bovengrondse tank waar vloeibaar gemaakt brandbaar gas wordt opgeslagen. Deze tank kent een risicoafstand PR 10-6 van 9 meter. Er vindt geen overschrijding van het groepsrisico plaats
- Het agrarisch bedrijf aan de Urkerweg 52 heeft een bovengrondse tank waar vloeibaar gemaakt brandbaar gas wordt opgeslagen. Deze tank kent een risicoafstand PR 10-6 van 9 meter. Er vindt geen overschrijding van het groepsrisico plaats

Het bestemmingsplan maakt het oprichten van biovergistinginstallaties onder voorwaarden mogelijk. Voorwaarden onder andere alleen als neventak bij de hoofdtak agrarisch, maximale netto oppervlakte van de installatie is 1000 m² en de installatie moet binnen het agrarisch bouwvlak staan. Biovergistinginstallaties van deze omvang leiden niet tot overschrijding van het groepsrisico.

Vervoer van gevaarlijke stoffen

De N351 is een route waarover het vervoer van gevaarlijke stoffen plaats vindt (stofcategorie LF1: diesel). De beperkte hoeveelheden die getransporteerd worden over deze transportas leiden niet tot een plaatsgebonden risicocontour 10-6/jr. De effecten zijn hiermee neutraal (0).

Buisleidingen

In en in de directe omgeving van het plangebied van dit bestemmingsplan liggen geen buisleidingen die relevant zijn in het kader van de externe veiligheid.

6.11 Gezondheid

Geur, luchtkwaliteit en geluid hebben elk ook mogelijk impact op de gezondheid van de gebruikers van het plangebied. In deze paragraaf wordt echter alleen ingegaan op de (kans op) verspreiding van ziekteverwekkers vanuit de (intensieve) veehouderij.

6.11.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Ontwikkelingen in de intensieve veehouderij, maar vooral de al lang lopende schaalvergroting en in het bijzonder de ontwikkeling in de richting van megastallen, hebben geleid tot discussies onder omwonenden over de gezondheidsrisico's van de intensieve veehouderij door de verspreiding van zoönosen. Zoönosen zijn infectieziekten veroorzaakt door micro-organismen die kunnen overgaan van dieren op mensen.

Door de verschillende griep-uitbraken, de recente Q-koortsuitbraak, die samenhangt met het intensief houden van melkgeiten, en de ontdekking van resistente MRSA-bacterie in de veehouderijketen enige jaren geleden, is deze discussie in een stroomversnelling gekomen. De bedrijfsvoering van het merendeel van de (intensieve) veehouderijen is er in de huidige situatie nog niet op gericht om verspreiding van zoönosen te voorkomen. Ook bestaat er nog veel onduidelijkheid met betrekking tot de verspreidingsmechanismen en de kritische factoren die de kans op verspreiding succesvol kunnen beperken. Ondanks veel recent (literatuur) onderzoek¹⁵ is er nog geen (landelijk) beleid ontwikkeld dat op het tegengaan van de verspreiding van zoönosen is gericht. Van een autonome ontwikkeling op dit vlak is dan ook geen sprake.

6.11.2 Effecten / resultaten

Voor het criterium gezondheid is een kwalitatieve beoordeling gedaan op de effecten van het bestemmingsplan Buitengebied Urk. De ontwikkelmogelijkheid met de grootst mogelijke impact in het bestemmingsplan is de mogelijkheid voor de veehouderijen in het plangebied (zie paragraaf 2.2) om het bouwvlak te vergroten tot maximaal 2 hectare.

Zoals in paragraaf 4.5.1 is omschreven zal er gedurende de planperiode sprake zijn van een behoorlijke dynamiek in de agrarische sector. Veel van de kleinere bedrijven zullen stoppen. Dat betekent dat veel van de mogelijke bronnen van zoönosen zullen verdwijnen en de afstand tussen de bedrijven toe zal nemen.

Daarnaast zal er op de groeiende bedrijven sprake zijn van een toename van de schaalgrootte. In potentie is dat een risicofactor: hoe meer dieren er op een korte afstand bij elkaar zijn, des te groter het risico op een uitbraak. Echter, de schaalvergroting gaat ook samen met een vermindering van het aantal dierbewegingen, vooral omdat er op een moderne (intensieve) veehouderij, steeds vaker sprake is van een zo lang mogelijke keten binnen hetzelfde bedrijf. Daardoor wordt het risico van de introductie van ziektekiemen uit andere bedrijven sterk terug gebracht.

¹⁵ Voor deze paragraaf is gebruik gemaakt van de volgende drie bronnen: 1: het 2008 RIVM briefrapportnr. 215011002; 2: het onderzoek van IRAS Universiteit Utrecht, NIVEL en RIVM dd 7 juni 2011 naar de mogelijke effecten van intensieve-veehouderij op de gezondheid van omwonenden en 3: het GGD informatieblad Intensieve Veehouderij en Gezondheid Update 2011

Ook geldt dat er van een zich niet ontwikkelend bedrijf geen investeringen verwacht kunnen worden die zich richten op de preventie van het verspreiden van ziektekiemen. Bij het bouwen van nieuwe stallen is er ruimte voor procesgeïntegreerde maatregelen die de kans op verspreiding kunnen verkleinen. Vanwege het grote interne belang om uitbraken te voorkomen is het te verwachten dat, ook zonder regelgeving, moderne bedrijfssystemen de kans op een uitbraak zo ver als mogelijk zullen terugdringen.

Het is dus de verwachting dat door de dynamiek in de sector het aantal bronnen af zal nemen, er weliswaar sprake zal zijn van een zekere schaalvergroting op de groeiende bedrijven, maar dat de moderne bedrijfsvoering er zoveel mogelijk op gericht is om het risico van uitbraken te voorkomen. Netto wordt het effect als neutraal (0) beoordeeld, met de kanttekening dat dit een voorzichtige beoordeling is.

6.12 Recreatieve ontwikkelingen

6.12.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

De dag- en verblijfsrecreatie in het Buitengebied is nagenoeg geconcentreerd in en rond het Urkerbos, waar men kan wandelen en fietsen. Aansluitend op de wegen- en dijkenstructuur van de Noordoostpolder beschikt de gemeente over een netwerk van vrijliggende fietspaden.

Op drie locaties in het plangebied zijn dagrecreatieve voorzieningen te vinden:

- Sportcomplex met voetbal- en tennisvelden aan de Vormtweg
- Volkstuincomplex aan de Staartweg;
- Manege aan de Staartweg

Daarnaast is er nog een verblijfsrecreatieterrein (kampeerterrein voor tenten en (sta)caravans) aan de Vormtweg. Op dit terrein staan mobiele kampeermiddelen, stacaravans en enkele recreatiebungalows; het terrein heeft enkele centrale voorzieningen, zoals een manege en een recreatieruimte die eveneens wordt gebruikt voor feesten en partijen van derden. Er is één beheerderswoning.

De gemeente ziet vooral mogelijkheden in een versterking van de recreatieve functie van het Urkerbos in combinatie met de (uitbreiding van de) natuurfunctie. Onder een recreatiesteunpunt verstaat de provincie een locatie waar een aantal extensieve toeristisch-recreatieve ontwikkelingen op kleinere schaal mogelijk is.

Het betreft marginale uitbreidingen in de vorm van het aanleggen van bijvoorbeeld picknickplaatsen. Voor het overige is het beleid gericht op recreatief medegebruik, indien de hoofdfunctie in het gebied dat toelaat. Het is daarbij nadrukkelijk de bedoeling binnen de daarvoor bestemde voorzieningen (bos- en ruitpaden) te blijven.

6.12.2 Effecten / resultaten

Het nieuwe bestemmingsplan voorziet niet in nieuwe grootschalige recreatieve ontwikkelingen. Het plan is gericht op behoud en versterken van de bestaande recreatief-toeristische functie binnen de gemeente en het op beperkte schaal bieden van ontwikkelmogelijkheden. Daarbij gaat het onder andere om kamperen bij de boer, de verkoop van (ambachtelijke) producten als nevenactiviteit bij agrarische functies en niet agrarische functies (categorie 1 of 2 bedrijven). Hierbij geldt voor wat betreft het kamperen bij de boer een limiet van drie bedrijven die deze ontwikkelmogelijkheden benutten.

De recreatieve ontwikkelingen zijn enkel mogelijk indien landschaps- en natuurwaarden niet aangetast worden of omliggende agrarische bedrijven niet in hun bedrijfsvoering belemmerd worden.

Gezien de aard, ligging en beperkte schaal van de mogelijke ontwikkelingen is niet te verwachten dat die in betekenende mate zullen bijdragen aan een verslechtering van de leefmilieu- en omgevingskwaliteit (lucht, geluid en visuele impact op het landschap). Ook zullen naar verwachting geen verkeerskundige knelpunten ontstaan.

In het bestemmingsplan dient een bepaling opgenomen te worden dat landschappelijke- en natuurwaarden waarden bij de nieuwe ontwikkelingen niet aangetast mogen worden. Vanzelfsprekend zullen de genoemde thematische aspecten bij specifieke gevallen en aanvragen beschouwd moeten worden om specifieke effecten in beeld te krijgen.

Het effect is per saldo neutraal (0).

7 De effecten op een rij

In hoofdstuk 5 en 6 zijn de effecten per milieuaspect beschreven. In dit hoofdstuk worden de resultaten van de effectbeschrijvingen samengevat in een overzichtelijke tabel, tevens worden conclusies getrokken. Per aspect wordt kort samengevat hoe tot de waardering gekomen is.

7.1 Conclusies

Van alle mogelijkheden in het bestemmingsplan Buitengebied Urk hebben de uitbreidingsmogelijkheden die aan agrarische bedrijven worden geboden de grootste milieupact. Met name de situatie van de voor stikstofgevoelige habitats in omliggende Natura 2000-gebieden is kritisch. In dit MER is daarom door middel van reële scenario's onderzocht welke milieuruimte er aan de agrarische bedrijven met groeiwensen en groeipotentie kan worden geboden. Uiteraard is ook de referentiesituatie en de worstcase in beeld gebracht.

Voor alle milieuthema's is vervolgens het effect van de alternatieven ten opzichte van de referentiesituatie (huidige situatie met autonome ontwikkeling) beoordeeld.

Tabel 7.1 Score effectbeschrijving per milieuthema, bestemmingsplan Buitengebied Urk t.o.v. de referentiesituatie(s)

Milieuaspecten	Criterium	Alternatief		
		worstcase	Planalternatief	
		Ten opzichte van referentiesituatie	Ten opzichte van referentiesituatie Nbwet Huidig	Ten opzichte van referentiesituatie Wet Milieubeheer
Natuur	Natura 2000-gebieden	- -	0	0
	Beschermde natuurmonumenten	0	n.v.t.	0
	EHS	0	n.v.t.	0
	Soorten	0	n.v.t.	0
Landschap	Landschappelijke karakteristiek	0	n.v.t.	0
Cultuurhistorie / archeologie	Archeologie	0	n.v.t.	0
	Cultuurhistorie	0	n.v.t.	0
	Aardkunde	0	n.v.t.	0
Verkeer	Verkeerssysteem (doorstroming en veiligheid)	0	n.v.t.	0
Bodem	Bodemkwaliteit	0	n.v.t.	0
Water	Waterkwaliteit – en kwantiteit	0	n.v.t.	0
Leefomgeving	Geur	0	n.v.t.	0
	Fijn stof	0	n.v.t.	0

Milieuaspecten	Criterium	Alternatief worstcase	Planalternatief
		Ten opzichte van referentiesituatie	Ten opzichte van referentiesituatie
			Nbwet Huidig
			Wet Milieubeheer
	Geluid	0	n.v.t.
	Gezondheid	0	n.v.t.
	Externe veiligheid	0	n.v.t.

7.2 Natuur

In bovenstaande tabel is de beoordeling van de effecten op natuur samengevat. De beoordeling is toegelicht in onderstaande subparagrafen.

7.2.1 Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten

Het planalternatief van het bestemmingsplan Buitengebied Urk is wat betreft de bescherming van Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten, redelijkerwijs uitvoerbaar. De beschermde natuur- en landschapswaarden zijn voldoende vastgelegd in de bestemmingsplanregels en er worden geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt die schadelijk zullen zijn voor Natura 2000-gebieden of Beschermde natuurmonumenten. Het effect is dus als 'neutraal' beoordeeld.

Als alle ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan zouden worden ingezet, zijn negatieve effecten namelijk niet uit te sluiten. De worstcase is als negatief beoordeeld vanwege de toename aan stikstofdepositie.

Het stikstofonderzoek heeft aangetoond dat er redelijkerwijs geen technische maatregelen beschikbaar zijn op basis waarvan de akkerbouwers in het plangebied om zouden kunnen schakelen naar het houden van melkvee zonder effect op Natura2000 instandhoudingsdoelstellingen. Binnen de bestaande twee melkveehouderijen bestaan die technische mogelijkheden wel, zelfs als beiden zouden opschalen tot een bouwvlak van 2 hectare.

Daarom wordt middels dit concept planMER geadviseerd in het bestemmingsplan planregels op te nemen die een toename van de emissies kunnen voorkomen. Met inbegrip van deze planregels leidt het plan niet tot negatieve effecten op Natura 2000-gebieden.

Opgemerkt wordt dat in het definitief MER aanvullend aandacht zal worden besteed aan de mogelijkheden die er voor de agrarische percelen bestaan binnen het PAS. In de Regeling PAS wordt de "autonome ontwikkeling van veehouderijen in Flevoland" namelijk aangemerkt als een prioritair project waarvoor ontwikkelruimte is gereserveerd. Op dit moment is het provinciaal beleid dat hier op toe ziet nog niet voldoende uitgekristalliseerd om de mogelijkheden op planniveau te kunnen vaststellen.

7.2.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van plant- en diersoorten en vogelnesten in Nederland. Het bestemmingsplan heeft een conserverend karakter, en maakt geen ontwikkelingen mogelijk waarvan op voorhand een negatief effect op beschermde soorten wordt verwacht. Incidenteel kunnen ruimtelijke ontwikkelingen die voortvloeien uit het nieuwe bestemmingsplan, een effect hebben op zwaarder beschermde soorten of vogelnesten. In dit geval kan in de planning- en uitvoeringsfase overtreding van de wet worden voorkomen. Afhankelijk van de soort(en) en het project, kan dit door te werken met een ecologische gedragscode, het treffen van mitigerende of compenserende maatregelen, of het aanvragen van een ontheffing. Daarom is het effect op dit onderdeel als 'neutraal' beoordeeld.

7.2.3 Ecologische Hoofdstructuur

Het bestemmingsplan heeft de bescherming van de EHS voldoende ingepast in de gebiedszonering en de planregels. De ontwikkelingsmogelijkheden leiden niet tot aantasting van de EHS. Hierdoor is er geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Het effect is dus als 'neutraal' beoordeeld.

7.3 Landschap, cultuurhistorie, archeologie en aardkunde

7.3.1 Landschap

De schaalvergroting die ook dit bestemmingsplan niet in de wegstaat kan bij een onzorgvuldige inpassing leiden tot een verdere achteruitgang van de kwaliteiten van het landschap. Daarom moet per opgave een zorgvuldige afweging plaatsvinden hoe een initiatief ingepast kan worden in het betreffende landschapstype rekening houdend met de specifieke kwaliteiten van de plek. In het veengebied leidt dit tot een andere afweging dan bijvoorbeeld het stuwwallandschap. Iedere opgave blijft dus maatwerk en vraagt om een nader landschappelijk inpassingsonderzoek. In het bestemmingsplan is in principe voor alle ruimtelijke ontwikkelingen die in het kader van het nieuwe bestemmingsplan worden gerealiseerd een zorgvuldige landschappelijke inpassing als voorwaardelijke bepaling opgenomen. Hiermee zijn landschappelijke waarden in het gebied geborgd. Het effect is neutraal.

7.3.2 Cultuurhistorie

De in het plangebied voorkomende behoudenswaardige cultuurhistorische waarden worden beschermd door een dubbelbestemming of aanduiding waar specifieke regels voor gelden. Daarnaast worden nadere eisen gesteld in het kader van de omgevingsvergunning voor werken. Op deze wijze in combinatie met de bepalingen op het gebied van landschap zijn historische geografische waarden in het gebied geborgd. Het effect op dit thema is neutraal.

7.3.3 Archeologie

Primair dient gestreefd te worden naar behoud "in situ" van de archeologische waarden. Indien wordt besloten tot het opgraven van archeologische waarden of anderzijds het verstoren van waarden heeft dit een negatief effect.

Ten aanzien van uitbreiding van een aantal bestaande bedrijven is er een kans op aantasting van archeologische waarden ter plaatse. Zes bedrijven bevinden zich namelijk in een hoog tot middelhoog verwachtingsgebied.

In het bestemmingsplan is een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden' opgenomen voor gebieden met een archeologische verwachtingswaarde, inclusief de verplichting tot archeologisch onderzoek. Daardoor is de kans op aantasting van archeologische waarden zoveel mogelijk beperkt binnen de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Aantasting van archeologische waarden is niet aannemelijk. Het effect is neutraal.

7.3.4 Aardkunde

Voor de belangrijkste aardkundige waarden in het plangebied worden voorwaardelijke bepalingen opgenomen in het bestemmingsplan. Hiermee wordt de aantasting van deze waarden zoveel mogelijk beperkt. Het effect is neutraal (0).

7.4 Bodem en water

7.4.1 Bodem

Wat betreft bodemkwaliteit moet bij een nieuwe ontwikkeling conform de wetgeving de kwaliteit van de grond vastgesteld worden middels een bodemonderzoek, dan wel partijkeuring. Wanneer verontreiniging wordt geconstateerd zullen maatregelen worden genomen en indien nodig wordt de grond gesaneerd. De ontwikkelingen in bestemmingsplan zullen geen verder verslechtering van de bodemkwaliteit tot gevolg hebben.

Het effect op bodem wordt als neutraal beoordeeld (0).

7.4.2 Water

In het plangebied wordt niet voorzien in maatregelen die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de waterkwaliteit. Er vindt geen emissie plaats van (mest-)stoffen naar het oppervlakte- en grondwater mede door het gebruik van vloeistofdichte vloeren bij uitbreiding van bestaande bedrijven. Verder is aangetoond dat er een afname is van de emissie (zie hoofdstuk 5) in het gebied. Per saldo zal de (grond)waterkwaliteit dus niet verslechteren door toedoen van verzurende stoffen.

De uitbreidingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven hebben geen invloed op de waterkwaliteit, maar hebben wel invloed op het waterbergend vermogen van het gebied. De uitbreidingsmogelijkheden leiden tot meer vierkante meters verharding in het landelijk gebied in het maximale groeiscenario. Deze verharding dient echter door de initiatiefnemers te worden opgevangen dan wel gecompenseerd. Het effect op water wordt als neutraal beoordeeld (0).

7.5 Verkeer

Gezien de relatief geringe verkeersaantrekkende werking en de voorwaarde met betrekking tot de verkeersveiligheid worden geen knelpunten verwacht als gevolg van het bestemmingsplan. Het effect is daarom neutraal (0).

7.6 Woon- en leefmilieu

7.6.1 Geluid

In het bestemmingsplan is geen uitbreiding of wijziging van wegen voorzien. Een overschrijding van de grenswaarden geluid wordt niet verwacht: de geluidsoverlast wordt voornamelijk veroorzaakt door het verkeer. Zoals in paragraaf 5.5 en in deze paragraaf beschreven, zal de toename van het verkeer als gevolg van het bestemmingsplan beperkt zijn. Ook de toename als gevolg van de uitbreiding van agrarische bedrijven zal beperkt zijn. Het effect voor geluid is neutraal (0).

7.6.2 Luchtkwaliteit

Overschrijdingen van grenswaarden voor de emissie van fijn stof door uitbreidingen van stallen kunnen in de toekomst niet plaatsvinden aangezien er geen vergunning in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) kan worden afgegeven als de norm voor fijn stof (of NO₂) wordt overschreden.

Gezien de geringe fijn stof toename door een relatief kleine verkeersbijdrage vanuit de agrarische sector zijn er ook langs de wegen geen effecten te verwachten. De voorgenomen activiteit (de mogelijkheden tot uitbreidingen) draagt namelijk niet in betekende mate bij aan de luchtverontreiniging in het gebied. Het effect op luchtkwaliteit is als neutraal (0) beoordeeld.

7.6.3 Geur

Op basis van de generieke normen uit de Wet geurhinder veehouderij (Wgv) zou er sprake zijn van enkele knelpunten voor wat betreft geur rond grondgebonden agrarische bedrijven op geurgevoelige objecten. De door de gemeente opgestelde geurverordening (2012) komt met adequate voorstellen om de huidige knelpunten weg te nemen.

De uitbreiding met nieuwe stallen, ook in de melkveehouderij, gaat veelal gepaard met (vergaande) emissie-reducerende technieken. Deze zijn weliswaar primair gericht op het verminderen van ammoniak, maar hebben ook een gunstig effect op de geuremissies. Daarom is het aannemelijk dat de inzet van techniek er toe zal leiden dat de bestaande geurhinder af zal nemen. Uiteindelijk zal dit er voor geur toe leiden dat in de gehele gemeente de achtergrondbelasting zal dalen. Lokaal kan mogelijk sprake zijn van een geringe toename van de geurbelasting in de buurt van een bedrijf dat verder tot ontwikkeling komt (zolang er wordt voldaan aan de geurverordening en de Wgv, er zal dus nergens een nieuw knelpunt optreden). Het effect is per saldo neutraal (0).

7.7 Externe veiligheid

In het plangebied liggen drie risicovolle inrichtingen. Dat zijn opslagtanks met brandbare gassen. Echter, deze inrichtingen hebben geen plaatsgebonden risico buiten de grens van de inrichting, dat hoger is dan 10-6/jaar (kans van 1 op 1 miljoen per jaar). Daardoor is er geen sprake van groepsrisico. In het plangebied zijn geen buisleidingen gelegen.

De beperkte hoeveelheden die getransporteerd worden over de N351 leiden niet tot een plaatsgebonden risicocontour 10-6/jr.

Het bestemmingsplan maakt het mogelijk om biovergistingsinstallaties te plaatsen. Voorwaarde is dat deze niet groter dan 1000 m² mogen zijn. Biovergistingsinstallaties van deze omvang leiden niet tot een toename van het groepsrisico.

Samenvattend zijn er geen effecten op de externe veiligheid (0).

7.8 Gezondheid

Zoals in hoofdstuk 4 is omschreven zal er gedurende de planperiode sprake zijn van een behoorlijke dynamiek in de agrarische sector. Veel van de kleinere bedrijven zullen stoppen. Dat betekent dat veel van de mogelijke bronnen van zoonosen zullen verdwijnen en de afstand tussen de bedrijven toe zal nemen.

Daarnaast zal er op de groeiende bedrijven sprake zijn van een toename van de schaalgrote. In potentie is dat een risicofactor: hoe meer dieren er op een korte afstand bij elkaar zijn, des te groter het risico op een uitbraak. Echter, de schaalvergroting gaat ook samen met een vermindering van het aantal dierbewegingen, vooral omdat er op een moderne intensieve veehouderij, steeds vaker sprake is van een zo lang mogelijke keten binnen hetzelfde bedrijf. Daardoor wordt het risico van de introductie van ziektekiemen uit andere bedrijven sterk terug gebracht.

Ook geldt dat er van een zich niet ontwikkelend bedrijf geen investeringen verwacht kunnen worden die zich richten op de preventie van het verspreiden van ziektekiemen. Bij het bouwen van nieuwe stallen is er ruimte voor procesgeïntegreerde maatregelen die de kans op verspreiding kunnen verkleinen. Vanwege het grote interne belang om uitbraken te voorkomen is het te verwachten dat, ook zonder regelgeving, moderne bedrijfssystemen de kans op een uitbraak zo ver als mogelijk zullen terugdringen.

Het is dus de verwachting dat door de dynamiek in de sector het aantal bronnen af zal nemen, er weliswaar sprake zal zijn van een zekere schaalvergroting op de groeiende bedrijven, maar dat de moderne bedrijfsvoering er zoveel mogelijk op gericht is om het risico van uitbraken te voorkomen. Netto wordt het effect als neutraal beoordeeld, met de kanttekening dat dit een voorzichtige beoordeling is.

7.9 Uitvoerbaarheid bestemmingsplan

Maximale invulling van het initiatief (worstcase) leidt tot significant negatieve effecten op omliggende Natura 2000-gebieden. Het bestemmingsplan Buitengebied voorkomt deze significant negatieve effecten door in de planregels een gebruiksregel op te nemen die uitgaat dat omschakeling of uitbreiding alleen mogelijk is wanneer de wezenlijke kenmerken of waarden van Natura 2000 – gebied niet significant worden aangetast vanwege de ammoniakdepositie, gelet op de instandhoudingsdoelstelling van het Natura 2000-gebied.

7.10 Vervolgproces

Dit definitieve concept MER wordt als bijlage bij het voorontwerp gevoegd en ter inzage gelegd. De binnengekomen reacties worden vervolgens verwerkt in het definitieve MER. Dit MER gaat vervolgens ter inzage met het ontwerp bestemmingsplan. Op dat moment start de toetsingsfase. Het MER is een bijlage bij het ontwerpbestemmingsplan en gaat gezamenlijk met het bestemmingsplan ter inzage. In het ontwerpbestemmingsplan zijn de punten uit het MER overgenomen. Vervolgens vindt toetsing door de Commissie voor de m.e.r. plaats als een verplicht onderdeel. Het toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r moet binnen de wettelijke inspraaktermijn plaatsvinden.

8 Leemten in kennis en evaluatie

In dit hoofdstuk wordt aangegeven op welke onderdelen kennis of informatie ontbreekt. Wanneer dit leidt tot niet volledig of beperkt onderbouwde beschrijvingen, zijn deze in dit hoofdstuk opgenomen.

De genoemde leemten in kennis vormen ook aandachtspunten voor het evaluatieprogramma, dat in het kader van een m.e.r. moet worden uitgevoerd tijdens en na realisatie van het voornemen. Hierbij worden de optredende milieugevolgen in het MER vergeleken met de voorspelde gevolgen; wanneer feitelijke gevolgen wezenlijk afwijken van de voorspelde gevolgen, kan de gemeente Urk (aanvullende) maatregelen nemen.

8.1 Leemten in kennis en informatie

Leemten in kennis en leemten in informatie

Bij het opstellen van dit rapport is veel informatie verzameld. Het kan voorkomen dat niet alle onderzoeksgegevens beschikbaar zijn of er kunnen onzekerheden zijn in de beschikbare onderzoeksgegevens. In dat geval wordt gesproken van *leemten in informatie*.

Het kan ook voorkomen dat er geen wetenschappelijk basis is om bepaalde effecten te kunnen beoordelen. Ook is er altijd een zekere mate van onzekerheid over het optreden van bepaalde ontwikkelingen in het studiegebied. In dat geval is er sprake van *leemte in kennis*.

- De belangrijkste leemte in kennis betreft inzicht in de toekomstige ontwikkeling van de intensieve veehouderij en de daarbij horende emissiereductie(s). Dat geldt voor de sector als geheel, maar ook voor de situatie in Urk
- Modelberekeningen kennen een zekere mate van onnauwkeurigheid, dit is inherent aan de modellen
- Voor dit MER is gerekend met aannames om een inschatting te kunnen geven van de emissievracht uit het gebied op de Natura 2000-gebieden. Deze aannames zijn gebaseerd op wet- en regelgeving
- Zowel de geluidnormen als de geurnormen dienen gerespecteerd te worden op bedrijfsniveau. Hiervoor zijn in concrete (project)situaties aanvullende berekeningen nodig. Dit is geborgd in de planregels
- Het betreft de provinciale verordening over N-saldering is op het moment dat dit MER verschijnt nog niet vastgesteld. Bij de beschouwingen over de effecten op verzuring en eutrofiering is hier daarom dan ook geen rekening mee gehouden

De uitkomsten van dit MER kunnen worden geëvalueerd door aandacht te schenken aan de volgende aspecten:

- Beleidsontwikkelingen wat betreft emissies en depositie van de agrarische sector
- Regelmatige evaluatie van het lokale geurbeleid
- Evalueren en analyseren van de geur- en geluidssituatie in het Buitengebied
- Monitoren van de ontwikkelingen van het recreatieve nevengebruik van het Buitengebied
- Regelmatige verkeerstellingen op doorgaande wegen

Bijlage

1

Stappen in de uitgebreide m.e.r.-procedure en koppeling
m.e.r.-procedure met besluit

Uitgebreide m.e.r.-procedure

Mededeling van het project

Als het bevoegd gezag niet zelf de initiatiefnemer is dan deelt de initiatiefnemer schriftelijk aan het bevoegd gezag mede dat hij een activiteit wil ondernemen waarvoor de uitgebreide m.e.r.-plicht geldt.

Openbare kennisgeving

Het bevoegde gezag geeft er kennis van dat het een besluit aan het voorbereiden is, waarvoor de uitgebreide besluit-m.e.r. procedure geldt.

Raadpleging en inspraak over reikwijdte en detailniveau

Een ieder kan zienswijzen over het voornemen indienen conform de Awb. Het bevoegde gezag raadpleegt de betrokken overheidsorganen over de reikwijdte en detailniveau van het MER. Raadplegen van de Commissie m.e.r. is facultatief.

FACULTATIEF

VORMVRIJ

Advies Reikwijdte en detailniveau

Als het bevoegd gezag niet zelf de initiatiefnemer is, geeft het bevoegd gezag advies over de reikwijdte en detailniveau van het op te stellen MER. Dit moet binnen zes weken nadat de mededeling is ontvangen.

Milieu-effectrapportage (MER)

De initiatiefnemer stelt een MER op.

Kennisgeving en ter inzagelegging MER en ontwerpplan of aanvraag / (voor-)ontwerpbesluit

Het bevoegd gezag geeft kennis van het MER en de aanvraag / het (voor-)ontwerpbesluit en legt beide ter inzage.

Inspraak

Een iedere kan zienswijzen indienen op het MER en het ontwerpplan of aanvraag / het (voor-)ontwerpbesluit conform de Awb.

6 WEKEN

Advisering door de Commissie m.e.r.

De Commissie m.e.r. brengt advies uit over het MER binnen de termijn die ook voor de zienswijzen geldt.

Vaststelling van het plan of besluit en bekendmaking

Het bevoegde gezag stelt het plan vast of neemt een definitief besluit. Daarbij geeft het aan hoe rekening is gehouden met milieugevolgen, inspraakreacties en adviezen. Het plan of besluit wordt bekendgemaakt.

Evaluatie

Evaluatie van de werkelijke optredende milieueffecten.

De procedure

Op 1 juli 2010 is het nieuwe wettelijke stelsel voor m.e.r. in werking getreden. De herziening van de m.e.r.-wetgeving beoogt vereenvoudiging van en meer uniformiteit in de m.e.r.-procedures voor plannen en projecten. In deze paragraaf staan wij kort stil bij de stappen die in het kader van de Uitgebreide procedure moeten worden doorlopen en welke keuzes u hierin kunt maken. De m.e.r.-procedure is op te knippen in de volgende stappen:

- Voorfase
- Opstellen MER
- Toetsingsfase

Voorfase

Bekendmaking en participatie

De m.e.r.-procedure start met een openbare kennisgeving van de gemeente dat de m.e.r.-procedure doorlopen gaat worden voor het bestemmingsplan.

Het is verplicht in de voorfase van de m.e.r.-procedure een ieder in de gelegenheid te stellen tot het indienen van zienswijzen op het voornemen (lees: het bestemmingsplan). Aan deze stap zijn echter geen inhouds- en procedure-eisen verbonden. In onderstaande paragraaf geven wij u wat aandachtspunten ter overweging.

Met betrekking tot de te hanteren procedure adviseren wij in het kader van goed bestuur in elk geval de Algemene wet bestuursrecht (Awb¹⁶) te volgen. Dit betekent dat er uitgegaan moet worden van een inspraaktermijn van zes weken, mits de gemeente dit in haar eigen inspraakverordening anders heeft geregeld.

Voor wat betreft de inhoudelijke randvoorwaarden zijn verschillende lijnen te bedenken oplopend in uitwerkingsniveau. Al naar gelang behoefte en maatschappelijke betrokkenheid moet de insteek van de kennisgeving bepaald worden. Daarbij kan gedacht worden aan de volgende opties:

1. Alleen een aankondiging van het voornemen (de feitelijke bekendmaking)
2. Korte toelichting op het voornemen
3. Uitgebreide onderzoeksopzet conform de voormalige startnotitie

De keuze van het uitwerkingsniveau is afhankelijk van diverse factoren, waaronder de planning en de beschikbare tijd, de maatschappelijke gevoeligheid van het project, de communicatiestrategie van de desbetreffende gemeente, detailniveau van de voorgenomen activiteit, de bandbreedte van oplossingsrichtingen, et cetera.

¹⁶ Een Nederlandse wet die de algemene regels bevat voor de verhouding tussen de overheid en de individuele burgers, bedrijven en dergelijke

Het bevoegd gezag verantwoordt de wijze van participatie achteraf in het besluit (verplicht). Bij het besluit (vaststellen bestemmingsplan) over het project dient de gemeente aan te geven hoe de participatie heeft plaatsgevonden en wat de doorwerking hiervan is.

Commissie voor de m.e.r.

In de voorfase is de Commissie voor de m.e.r. (Commissie m.e.r.) niet meer wettelijk betrokken. Het staat gemeenten echter vrij in de voorfase de Commissie voor de m.e.r. wel te vragen advies uit te brengen over het voornemen (startdocument). Als gemeenten hiervoor kiezen dan wordt hier door het ministerie van VROM EUR 5.000,00 voor in rekening gebracht.

De vrijwillige advisering van de Commissie m.e.r. moet binnen de wettelijke inspraaktermijn plaatsvinden

(zes weken) en loopt daarmee waarschijnlijk gelijk op aan de inspraaktermijn die een ieder wordt geboden. Indien de gemeente wil dat de Commissie voor de m.e.r. deze inspraakreacties betreft bij haar advies, dan wordt hier drie weken extra voor gevraagd (in totaal negen weken).

Opstellen MER

Nadat de participatie heeft plaatsgevonden en de Commissie voor de m.e.r. eventueel om een advies is gevraagd kan gestart worden met het feitelijk opstellen van het MER. Aan deze stap zijn geen verdere procedurestappen verbonden. De enige wijziging als gevolg van de nieuwe wetgeving is het vervallen van het verplichte Meest Milieuvriendelijk Alternatief.

Toetsingsfase

Als het definitieve MER is opgesteld, start de toetsingsfase. Het MER is een bijlage bij het ontwerpbestemmingsplan en gaat gezamenlijk met het bestemmingsplan ter inzage. In deze fase is de toetsing van het MER door de Commissie voor de m.e.r. wel een verplicht onderdeel. Ook hier geldt dat het toetsingsadvies van de Commissie binnen de wettelijke inspraaktermijn moet plaatsvinden. Voor het meenemen van de inspraakreacties in het advies wordt drie weken extra gevraagd.

Bijlage

2

Begrippen- en afkortingenlijst

Achtergronddepositie

Dit is de depositiewaarde die er is zonder de ontwikkelingen uit het plan. Het gaat hierbij om de hoeveelheid stikstof veroorzaakt door onder meer landbouw, industrie en autoverkeer.

Alternatief

Een samenhangend pakket van maatregelen die een mogelijke oplossing vormt voor het in de probleemstelling geformuleerde probleem.

Archeologie

Wetenschap van de oude historie op grond van bodemvondsten en opgravingen.

Aspect

Te onderzoeken thema dat relevant wordt geacht voor het beoordelen van alternatieven.

Autonome ontwikkelingen

Ontwikkelingen die zouden plaatsvinden als de voorgenomen activiteit niet wordt ondernomen.

Best beschikbare techniek

Technieken om de emissie te verlagen, bijvoorbeeld door de inzet van luchtwassers.

Bestemmingsplan

Gemeentelijk plan met voorschriften, betreffende de bestemming van een bepaald terrein.

Bevoegd gezag

Overheidsorgaan dat bevoegd is een besluit te nemen over de voorgenomen activiteit.

Commissie voor de m.e.r

Onafhankelijk adviesorgaan, in het leven geroepen door ministeries van VROM en LNV, die op vastgestelde momenten conform Wet milieubeheer advies uitbrengt met betrekking tot m.e.r.- procedures.

Cultuurhistorie

De geschiedenis van de beschaving. In drie wetenschappelijke velden; historische geografie, bouwhistorie en archeologie.

Decibel (dB(A))

Eenheid van geluiddrukkniveau. De toevoeging A duidt erop dat een frequentie-afhankelijke correctie is toegepast in verband met gevoeligheid van het menselijk gehoor.

Ecologie

Wetenschap die de relaties bestudeert van levensvormen en hun omgeving.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Samenhangend stelsel van natuurkerngebieden, ontwikkelingsgebieden en verbindingzones.

Emissie

Hoeveelheden stoffen of geluid die door bronnen in het milieu worden gebracht.

Fauna

Verzameling van diersoorten die in een gebied wordt aangetroffen.

Flora

Verzameling van plantensoorten die in een gebied wordt aangetroffen.

Gebiedszonering

In de Verordening Ruimte fase 2 is een drietal gebieden aangewezen voor intensieve veehouderijen. Er wordt onderscheid gemaakt in extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden.

Geluidcontour

Lijn getrokken door een aantal punten van gelijke geluidbelasting. Door contouren te berekenen is het mogelijk het gebied vast te stellen dat een bepaalde geluiddruk ondervindt.

Geohydrologie

Wetenschap die de directe relatie tussen hydrologie en geologische opbouw bestudeert.

Gevoelige bestemmingen

Bestemmingen waaraan getoetst wordt in het kader van zonering; bestemmingen waar hinder kan worden ervaren bij het oprichten van nieuwe inrichtingen en dergelijke.

Grondgebonden veehouderij

Alle veehouderijen niet zijnde de veehouderijen. Het gaat bijvoorbeeld om de volgende beesten; paarden.

Initiatiefnemer

Rechtspersoon die de m.e.r.-plichtige activiteit wil ondernemen.

Intensieve veehouderijen (of niet grond gebonden veehouderij)

Het hebben van veehouderijen waar het voedsel niet direct van het land komt. Het gaat bijvoorbeeld om de volgende beesten; pluimvee, runderen en varkens. Niet gebonden aan het land voor de voedselvoorziening (door bijvoorbeeld toedienen van aangevoerd veevoer).

Instandhoudingsdoelstellingen

Instandhoudingsdoelstellingen moeten vastgesteld worden in de aanwijzings-besluiten van de Vogelrichtlijngebieden en Habitatrichtlijngebieden. Deze doelen geven aan voor welke natuurwaarden het gebied belangrijk is en voor hoeveel natuurwaarden er geschikt habitat beschikbaar moet zijn in dat gebied.

Kritische depositiewaarde

Dit is de hoeveelheid ammoniakdepositie die een ecosysteem nog kan verdragen zonder schade te ondervinden.

Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)

Alternatief voor de voorgenomen activiteit, opgesteld vanuit de doelstelling zo min mogelijk schade aan het milieu toe te brengen, respectievelijk zoveel mogelijk verbetering te realiseren, uitgaande van de gegeven doelstelling.

MER

Milieueffectrapport (het fysieke rapport).

m.e.r.

Milieueffectrapportage (de procedure).

Mitigerende maatregelen

Verzachtende maatregelen, waardoor het effect positiever wordt.

Natura 2000

Een Europees beschermd netwerk van waardevolle natuurgebieden.

NO_x

Stikstofoxiden.

NO₂

Stikstofdioxide.

Plangebied

Het gebied waarin de voorgenomen activiteit wordt ondernomen.

PM₁₀

Fijnstof.

Richtlijnen

De richtlijnen zijn bedoeld om specifiek richting te geven aan de inhoud van een op te stellen milieueffectrapport.

Saldering

Interne saldering biedt een ondernemer de mogelijkheid om de emissie uit één of enkele van zijn stallen die nog níet voldoen aan de IPPC-norm, te compenseren met vergaande emissiebeperkende maatregelen in één of meerdere andere stallen.

Significant negatieve effecten

Negatieve effecten die als gevolg hebben dat instandhoudingsdoelstellingen van Natura2000-gebieden niet worden gehaald. Bij negatieve effecten kunnen de instandhoudingsdoelstellingen nog worden gehaald.

Startnotitie

Startdocument van de milieueffectrapportage waarin beschreven staat welke activiteit(en) een initiatiefnemer uit wil voeren.

Stikstofdepositie

Hoeveelheid emissie die terecht komt in de grond

Studiegebied

Het gebied tot waar de milieugevolgen ten gevolge van de aanleg van de voorgenomen activiteit reiken.

Toetsingsadvies

Advies van de Commissie voor de m.e.r. waarin deze het MER beoordeelt op de aanwezigheid van essentiële informatie. De vastgestelde richtlijnen vormen hierbij het toetsingskader.

µg/m³

Microgram per kubieke meter.

Vegetatie

Samenhangend geheel van in een gebied voorkomende plantensoorten.

Verkeersafwikkeling

Doorstroming en verwerking van verkeersstromen.

Verkeersintensiteit

Aantal voertuigen dat per etmaal een bepaald punt op een wegverbinding passeert.

Vigerend beleid

Beleid dat door een overheid is vastgesteld en wordt uitgevoerd.

Voorgenomen activiteit

Ontwikkelingsplan / activiteit dat de initiatiefnemer uit wil voeren.

Voorkeursalternatief

De wijze waarop de initiatiefnemer de voorgenomen activiteit wenst uit te voeren.

Waterkwaliteit

Chemische samenstelling van water.

Waterkwantiteit

De hoeveelheid water betreffend.

Watersysteem

Waterkringloop inclusief opgenomen stoffen vanaf het moment dat neerslag valt tot op het moment dat water uit het gebied wordt afgevoerd.

Bijlage

3

Wettelijke kaders & beleidsdocumenten

Natuurbeschermingswet 1998

Natura2000-gebieden

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Hiermee is de gebiedsbescherming uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De wet biedt een beschermingskader voor natuurwaarden (leefgebieden en soorten) in Natura2000-gebieden en bepaalt dat projecten en andere handelingen in en nabij beschermde gebieden dienen te worden getoetst op (mogelijke) significant negatieve effecten op deze waarden. De externe werking van Natura2000-gebieden kan gevolgen hebben voor het Buitengebied. De dichtstbijzijnde Natura2000-gebieden zijn de Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (binnen het plangebied) en De Langstraat (net over de gemeentegrens in gemeente Waalwijk). Dit heeft als consequentie dat een extra zorgvuldige afweging dient te worden gemaakt (voortoets).

Beschermde natuurmonument

Al onder de Natuurbeschermingswet 1967 werden natuurgebieden beschermd door het aanwijzen van Staats- en Beschermde natuurmonumenten. Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt het onderscheid tussen Staats- en Beschermde natuurmonumenten. Beiden worden nu Beschermde natuurmonumenten genoemd.

In Nederland zijn zo'n 200 natuurgebieden aangewezen als Beschermde Natuurmonument. Indien een gebied is aangewezen als Beschermde Natuurmonument is het op grond van artikel 16 lid 1 Natuurbeschermingswet 1998 verboden om zonder vergunning handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen, die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied of voor dieren of planten in het gebied of die het gebied ontsieren. Ook is het verboden in strijd met de bij een vergunning gestelde voorschriften of beperkingen handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen. De Natuurbeschermingswet kent ook een externe werking, en kan dus ook van toepassing zijn buiten, maar dichtbij een aangewezen gebied. De belangrijkste onderwerpen in de externe werking zijn in de praktijk de bescherming van de waterhuishouding en de depositie van ammoniak door omringende veehouderijen. Lang niet alle natuurgebieden zijn daar gevoelig voor, en zo niet, dan gelden ook geen verboden.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt een groot aantal in Nederland voorkomende wilde dier- en plantensoorten. Uitgangspunt van de wet is dat aantasting van de beschermde soorten moet worden voorkomen. Wanneer dit niet mogelijk is, kan een ontheffing worden verleend door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). De beschermde diersoorten (vogels, vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten, et cetera) en ongeveer 100 plantensoorten zijn te vinden in tabellen, die deel uitmaken van de Flora- en faunawet. Niet elke soort is even zwaar beschermd, er wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën: tabel 1-soorten (niet bedreigd), tabel 2-soorten (beschermd) en tabel 3-soorten (strikt beschermd).

Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer, onderhoud of gebruik. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd.

Cultuurhistorie

Verdrag van Malta en WaMZ

Volgens het Verdrag van Malta is een zorgvuldige omgang met archeologie gewenst. Ten aanzien van deze omgang moet bij ieder ruimtelijk initiatief rekening worden gehouden met archeologie. Door de ondertekening van het Verdrag van Malta oftewel 'het Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed' in 1992 is de gang van zaken in de Nederlandse archeologie aanzienlijk veranderd. Het doel van het Verdrag van Malta is om beter zorg te dragen voor het archeologisch erfgoed dat zich in de bodem bevindt.

In het verleden is er veel archeologisch erfgoed verloren gegaan ten gevolge van ruimtelijke ontwikkelingen, omdat er vooraf niet werd onderzocht of er belangrijke archeologische waarden in de bodem aanwezig waren. Het uitgangspunt van het Verdrag van Malta is dat er in de ruimtelijke ordening rekening dient te worden gehouden met het belang van archeologie. Archeologische waarden moeten volwaardig worden meegewogen in de besluitvorming van de ruimtelijke inrichting.

In 2007 is het Verdrag van Malta in Nederlandse wetgeving geïmplementeerd, te weten in de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz). De Wamz is ondermeer een wijziging van de Monumentenwet van 1988. Hierin is onder meer opgenomen dat de verantwoordelijkheid voor het bodemarchief wordt neergelegd bij de gemeenten, met het bestemmingsplan als centraal instrument. Daarnaast is een duidelijk rollenscheiding in het nieuwe bestel een belangrijke eis.¹⁷

Modernisering Monumentenwet

De Monumentenwetgeving verandert per 1 januari 2010, de huidige wetgeving wordt aangepast. Drie peilers staan centraal in deze aanpassing; cultuurhistorie meewegen in de ruimtelijke ordening, krachtiger en eenvoudiger regelgeving voor monumenten en herbestemmen van historisch waardevolle bebouwing. Voor de eerste peiler betekent dit het Bro wordt aangepast, gemeente wordt verplicht geacht cultuurhistorische informatie te verzamelen en een zichtbare afweging te maken in het kader van het op te bestemmingsplan.

¹⁷ Van Roode 2008.

Geluid

Wet geluidhinder (ministerie van VROM, 2007)

De Wet geluidhinder (Wgh) bepaalt vereiste zoneringen voor geluid. Deze wet is onlangs herzien. De Wet geluidhinder bevat een uitgebreid stelsel van bepalingen ter voorkoming en bestrijding van geluidshinder door onder meer industrie, wegverkeer en spoorwegverkeer. De wet richt zich vooral op de bescherming van de burger in zijn woonomgeving en bevat bijvoorbeeld normen voor de maximale geluidsbelasting op de gevel van een huis.

Geur

Wet geurhinder en veehouderij (ministerie van VROM, 2007)

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de milieuvergunning, als het gaat om geurhinder vanwege dierenverblijven van veehouderijen. De Wet geurhinder en veehouderij geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning). De geurbelasting wordt berekend en getoetst met het verspreidingsmodel. Dit geldt alleen voor dieren waarvoor geuremissiefactoren zijn opgenomen in de Regeling geurhinder en veehouderij. Voor dieren zonder geuremissiefactor gelden minimaal aan te houden afstanden. Bij gemeentelijke verordening kunnen gemeenten afwijken van de wettelijke normen.

Fijn Stof

Wet milieubeheer (ministerie van VROM)

De Wet milieubeheer (Wm) richt zich op verschillende inrichtingen, met name voor bedrijven. De wet van 11 oktober 2007 tot wijziging van de Wet milieubeheer (luchtkwaliteitseisen) is op 15 november 2007 in werking getreden. Op het 'Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)' is de 'Regeling niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)' gebaseerd. Deze regeling geeft regels over de wijze waarop inhoud moet worden gegeven aan het begrip 'niet in betekenende mate bijdragen'. De hoofdregel is dat het initiatief 'niet in betekenende mate' bijdraagt indien door het initiatief de 3 % grens (van de grenswaarde van de jaargemiddelde concentratie van PM₁₀ of NO₂, 40 µg/m³, dus 0,4 µg/m³) niet wordt overschreden. In de regeling zijn voorts categorieën van gevallen genoemd die in elk geval als 'niet in betekenende mate' worden aangemerkt. Voor deze categorieën staat namelijk vast dat zij in 'niet in betekenende mate' bijdragen. Het gaat hierbij onder meer om meer grootschalige woningbouwontwikkelingen. Dit wordt in dit bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt.

Archeologie

Wet op de Archeologische Monumentenzorg

De Wet op de Archeologische Monumentenzorg is de Nederlandse uitwerking van het Verdrag van Malta. De Wet op de Archeologische Monumentenzorg is een raamwet die regelt hoe het Rijk, de provincie en de gemeente bij hun ruimtelijk plannen rekening moeten houden met het erfgoed in de bodem. De wet beoogt het culturele erfgoed (en vooral het archeologische erfgoed) te beschermen. Onder archeologisch erfgoed wordt verstaan: alle fysieke overblijfselen, zowel in als boven de grond, die bijdragen aan het verkrijgen van inzicht in menselijke samenlevingen uit het verleden.

Uitgangspunten van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg luiden als volgt:

- Archeologische waarden zoveel mogelijk in de bodem bewaren en alleen opgraven als behoud in de bodem (in situ) niet mogelijk is
- Vroeg in de ruimtelijke ordening al rekening houden met archeologie. Initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen moeten in een vroegtijdig stadium aangeven hoe met eventuele archeologische waarden bij bodemversturende ingrepen zal worden omgegaan. Dit houdt dat er een verplichting is tot vooronderzoek bij werkzaamheden die de grond gaan verstoren. De invoering hiervan wordt geregeld via bestemmingsplannen en vrijstellingen, de m.e.r.-plichtige activiteiten en ontgroningen

Bodemverstoorders betalen archeologisch onderzoek en mogelijke opgravingen (principe verstoorder betaalt). De kosten voor noodzakelijk archeologische werkzaamheden komen ten laste van de initiatiefnemer tot de bodemversturende activiteit.

Bodem en Water

Nationaal Waterplan 2009-2015

Het Nationaal Waterplan is het rijksplan voor het waterbeleid in Nederland en heeft de status van structuurvisie. Water krijgt een meer prominente rol bij de inrichting van Nederland. Het doel van het beleid is om te komen tot een duurzaam waterbeheer. Het Nationaal Waterplan bestaat uit verschillende aspecten. Het richt zich op bescherming tegen overstromingen, voldoende en schoon water en andere vormen van gebruik van water. Er is beleid in opgenomen voor het IJsselmeergebied, het Noordzeebeleid en de Stroomgebiedbeheerplannen op grond van de Europese Kaderrichtlijn Water. Daarnaast bevat het Nationaal Waterplan, naar aanleiding van het advies van de Deltacommissie in 2008, beleid over de maatregelen die genomen moeten worden voor de verwachte klimaatsveranderingen.

Kaderrichtlijn Water (KRW)

De KRW is een Europese richtlijn met als doel het in stand houden en verbeteren van het aquatisch milieu. Met de uitvoering van de KRW realiseert Nederland een goede ecologische en chemische toestand van het watersysteem. De doelen van de KRW dienen in 2015 te zijn behaald. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft hiervoor het Innovatieprogramma KRW en de Stedelijke Synergie regeling KRW gelanceerd. Het Innovatieprogramma KRW richt zich vooral op het stimuleren van innovatieve projecten die vanwege hoge risico's en het ontbreken van een directe probleemeigenaar niet of onvoldoende door de markt worden opgepakt. Zowel kennisontwikkeling als praktijkgerichte projecten zijn mogelijk.

Het accent ligt op de praktijkgerichte innovatieprojecten. Daarbij richt het Innovatieprogramma Kaderrichtlijn Water zich vooral op de kwaliteit van het oppervlaktewater. De kwaliteit van het grondwater kan alleen in een project aan de orde komen als het project een wezenlijke verbetering van het oppervlaktewater beoogt. Het moet in alle gevallen gaan om innovatieve projecten die uitstijgen boven de maatregelen die al genomen worden om de Kaderrichtlijn in te vullen.

Waterwet

Deze wet vervangt een achttal bestaande wetten voor het waterbeheer in Nederland, waaronder de Wet Beheer Rijkswaterstaatswerken, de Wet verontreiniging Oppervlaktewater, en de Wet op de Waterkeringen. Integraal waterbeheer staat daarbij centraal. De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater, en verbetert ook de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. Daarnaast levert de Waterwet een flinke bijdrage aan kabinetsdoelstellingen, zoals vermindering van regels, vergunningstelsels en administratieve lasten.

Waterbeheerplan 2010-2015 'meer dan water alleen'

Het Waterbeheerplan 2010-2015 is een tussentijdse aanpassing van het Waterbeheerplan 2007-2011. Dit was nodig omdat de maatregelen voor een verdere verbetering van de waterkwaliteit vóór 2010 in het waterbeheerplan moesten zijn opgenomen (implementatie Kaderrichtlijn Water (KRW)). De resultaten van de KRW gebiedsprocessen zijn vastgelegd in het Waterbeheersplan. De herziening is tevens aangegrepen om beleidswijzigingen te verwerken en de planperiode te verlengen tot 2015. Daarnaast is van de gelegenheid gebruik gemaakt om de medio 2009 door de provincie vastgestelde kaders voor het oplossen van de wateropgave in het Omgevingsplan Flevoland te verankeren in dit waterbeheerplan.

De hoofddoelen van het waterschap betreffen 'veiligheid', 'voldoende water' en 'schoon water'. Aan de hand van deze hoofddoelen worden de doelstellingen voor de planperiode 2010-2015 beschreven.

De doelstellingen zijn:

- Veiligheid:
 1. Primaire waterkeringen op orde
 2. Regionale waterkeringen op orde
- Voldoende water:
 1. Voorkomen wateroverlast, anticiperen op watertekort
 2. Goed functioneren watersysteem
- Schoon water:
 1. Goede structuurdiversiteit
 2. Goede waterkwaliteit
 3. Goed omgaan met afvalwater

Bodem

Besluit bodemkwaliteit

Het Besluit Bodemkwaliteit (Bbk) stelt de milieuhygiënische randvoorwaarden voor de toepassing van grond, baggerspecie en bouwstoffen in bodem of oppervlaktewater. Het besluit vervangt onder meer het Bouwstoffenbesluit (1999), die middels een ruimte overgangsperiode mede van kracht blijft. Het besluit verandert het bodembeleid ingrijpend; het is gericht op een betere bescherming van de bodem en moet meer ruimte bieden voor nieuwe bouwprojecten, zoals woningen en wegen. Het besluit geeft gemeenten en provincies meer verantwoordelijkheid om de bodem te beheren.

Wet Bodembescherming

Bevat het wettelijk kader voor het bodembeleid. Op 1 januari 2006 is de Wbb gewijzigd (artikel 46, besluit financiële bepalingen bodemsanering). De grote hoeveelheid verontreinigde locaties maakte dit noodzakelijk. Met de voortzetting van het toenmalige beleid zou het nog zeker honderd jaar duren voordat de Nederlandse bodem 'schoon' is. De nieuwe regels moeten er voor zorgen dat de bodemverontreinigingproblematiek in circa 25 jaar wordt beheerst. Dit door bodemsaneringen beter aan te laten sluiten bij de maatschappelijke dynamiek. Het doel is zo te komen tot een effectiever bodembeleid.

Recreatie

Nota Toerisme en Recreatie 2012-2019

Op 26 april 2012 is de beleidsnota Toerisme en Recreatie 2012-2019 vastgesteld. Hierin is een beleidsvisie opgesteld voor de toeristisch-recreatieve sector voor de komende jaren. De nota richt zich op de thema's Visserij, Cultuur & Historie en Water & Natuur. Vijf speerpunten worden beschreven die ertoe moeten leiden dat de werkgelegenheid in de toeristische sector op Urk jaarlijks met 5% groeit.

De versterking van de toeristische sector dient gerealiseerd te worden door:

- Investeren in kwaliteit van voorzieningen
- Goed gastheerschap
- Aantrekkelijk maken voor de juiste doelgroepen
- Verlenging van de verblijfsduur
- Nieuwe voorzieningen
- Betere seizoen spreiding

Uiteindelijk dient dit een betere kwaliteit van de leefomgeving en meer directe omzet binnen de recreatiesector en meer lokale werkgelegenheid binnen de toeristisch-recreatieve sector en aanverwante sectoren te hebben.

Ten aanzien van het plangebied ziet de gemeente de volgende kansen ten behoeve van de ontwikkeling van het toerisme en de recreatie:

- Fietsen en wandelen zijn belangrijke recreatieve sporten. Daarom dient het recent aangelegd fietsroutenetwerk NOP-Urk volop onder de aandacht te worden gebracht
- Het Natuurspeelbos draagt bij aan een betere beleving van de natuur op Urk, voor zowel bewoners als bezoekers
- De Urkervaart is een ontwikkelingsgebied waarbij meer waterrecreatie kan worden aangeboden aan de toerist

Verkeer

De gemeente Urk heeft op 25 september 2014 de visie Parkeren Urk 2014 en daarna de notitie parkeernormen vastgesteld. Bij het opstellen van bestemmingsplannen en de bouwverordening worden parkeernormen gehanteerd als norm voor het minimum aantal te realiseren parkeerplaatsen voor een gebouw of functie binnen een plangebied. Daarbij gaat het om nieuw te realiseren bestemmingen. Bij bestaande bebouwing blijft de parkeernorm gehandhaafd die bij het vaststellen van het oorspronkelijke bestemmingsplan is vastgesteld.

Wanneer door een in- of uitbreidingsplan de hoeveelheid woningen, winkels of kantoren toeneemt, neemt ook de parkeerdruk toe. Bij in- en uitbreidingsplannen wordt een dwingende parkeernorm opgelegd. Het paraplubestemmingsplan 'Parkeernormen' (vastgesteld d.d. 19 maart 2015) voorziet hierin.

Ruimte

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012)

Per 1 juli 2008 is de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) in werking getreden. Een van de centrale uitgangspunten is de scheiding tussen beleid en normstelling. Het beleid wordt in eerste aanzet vormgegeven in een structuurvisie en is juridisch alleen nog bindend voor de rijksoverheid. Naast integraal planologisch beleid, kunnen bij Algemene Maatregel van Bestuur regels worden gesteld omtrent onder andere bestemmingsplannen.

De algemene regels bewerkstelligen dat nationale ruimtelijke belangen doorwerken tot op lokaal niveau, in die zin dat respectievelijk provinciale inpassingsplannen en gemeentelijke bestemmingsplannen daarop moeten worden afgestemd.

De kaders van het nieuwe rijksbeleid zijn opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) die op 13 maart 2012 door de Minister van I&M is vastgesteld. Deze structuurvisie vervangt de Nota Ruimte en heeft als credo "Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig". In de SVIR zijn 13 nationale belangen gedefinieerd, waaronder het versterken van de mainportfuncties en het verbeteren van de rijksinfrastructuur, het behoud van erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde en ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora en fauna.

De belangrijkste nationale belangen die gevolgen hebben voor het plangebied zijn als volgt geformuleerd:

- Ruimte voor het hoofdnetwerk voor vervoer van (gevaarlijke) stoffen via buisleidingen. Het netwerk van buisleidingen voor het vervoer van (gevaarlijke) stoffen is van economisch belang voor Nederland op Europese schaal. Hieronder valt ook het gastransport en het verbinden van productielocaties. Het rijk wil de aanleg van deze buisleidingen op land en zee (inclusief de Caribische Exclusieve Economische Zone) ruimtelijk mogelijk maken, belemmeringen voorkomen en zorgen voor een goede aansluiting op het internationale netwerk. Buisleidingen op land die van nationaal belang zijn voor het transport van (gevaarlijke) stoffen, worden enkel toegestaan in de gereserveerde stroken
- Efficiënt gebruik van de ondergrond. In de ondergrond moet onder andere rekening gehouden worden met archeologie, ondergrondse rijksinfrastructuur (tunnels en buisleidingen) en de bescherming van de grondwaterkwaliteit en -kwantiteit
- Verbeteren van de milieukwaliteit (lucht, bodem, water) en bescherming tegen geluidsoverlast en externe veiligheidsrisico's. Het rijk en de waterschappen beschermen en verbeteren de waterkwaliteit door het treffen van fysieke maatregelen, het uitgeven van vergunningen en handhaving. Luchtkwaliteit, geluidsoverlast, wateroverlast, waterkwaliteit, bodemkwaliteit en het transport van gevaarlijke stoffen kennen een grote samenhang met de andere nationale belangen. Om toekomstige kosten en maatschappelijke schade te voorkomen, moeten bij ruimtelijke en infrastructurele ontwikkelingen de milieueffecten worden afgewogen
- Ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten. De natuur in de EHS blijft goed beschermd met een 'nee, tenzij'-regime. Binnen de EHS zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken. De flexibiliteit in begrenzing en de mogelijkheden om ontwikkelingen toe te staan, die in het beleidskader Spelregels EHS zijn uitgewerkt, blijven overeind

- Zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten. Het rijk is verantwoordelijk voor een goed systeem van ruimtelijke ordening inclusief zorgvuldige, transparante ruimtelijke en infrastructurele besluiten. Dat betekent dat het systeem zo ingericht moet zijn dat integrale planvorming en besluitvorming op elk schaalniveau mogelijk is en dat bestaande en toekomstige belangen goed kunnen worden afgewogen. Gebruikswaarde, toekomstwaarde en belevingswaarde zijn hier onderdeel van. Het gaat dan zowel om belangen die conflicteren als belangen die elkaar versterken. Bij nieuwe ontwikkelingen, aanleg en herstructurering moet in elk geval aandacht zijn voor de gevolgen voor de waterhuishouding, het milieu en het cultureel erfgoed

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (2011)

Kern van de nieuwe Wro is dat alle overheden hun ruimtelijke belangen vóóraf kenbaar maken en aangeven langs welke weg zij die belangen denken te realiseren. Het rijk en provincies bemoeien zich voortaan uitsluitend met wat daadwerkelijk van nationaal respectievelijk van provinciaal belang is. Ook moeten rijk en provincies duidelijk maken of de borging van een belang gevolgen heeft voor ruimtelijke besluitvorming door provincies en gemeenten.

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is op 22 augustus 2011 vastgesteld en heeft als doel om vanuit een concreet nationaal belang een goede ruimtelijke ordening te bevorderen. De AMvB is het inhoudelijke beleidskader van het Rijk waaraan bestemmingsplannen van gemeenten moeten voldoen. Dat betekent dat de AMvB regels geeft over bestemmingen en het gebruik van gronden en zich primair richt tot de gemeente. Daarnaast kan zij aan de gemeente opdragen in de toelichting bij een bestemmingsplan bepaalde zaken uitdrukkelijk te motiveren.

De algemene regels bewerkstelligen dat nationale ruimtelijke belangen doorwerken tot op lokaal niveau. Inhoudelijk gaat het om nationale belangen die samenhangen met het beschermen van ruimtelijke functies, zoals natuur in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), of met het vrijwaren van functies.

Niet alle nationale ruimtelijke belangen staan in het Barro. Het besluit bevat alleen die nationale ruimtelijke belangen, die via het stellen van regels aan de inhoud of toelichting van bestemmingsplannen (of daarmee vergelijkbare besluiten) beschermd kunnen worden.

Voor het bestemmingsplan is van belang dat de volgende onderwerpen concreet in het Barro worden geregeld:

- Bundeling van verstedelijking en economische activiteiten: regime voor nieuwbouw in het Buitengebied
- Ecologische Hoofdstructuur (EHS): basisbescherming van bruto begrensde gebieden, netto begrenzing van de beschermde gebieden en het 'nee, tenzij'-regime (inclusief mitigeren, compenseren, salderen en herbegrenzen)

- Ten aanzien van buisleidingen is slechts een passage gereserveerd voor buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen. Deze passage wordt in een later stadium ingevuld (als de Structuurvisie buisleidingen gereed is)
- Landschap

Omgevingsplan Flevoland 2006

Op 2 november 2006 is het Omgevingsplan Flevoland 2006 vastgesteld. Het Omgevingsplan bevat het integrale omgevingsbeleid van de provincie voor de periode van 2006 tot 2015, met een doorkijk naar 2030.

Het Omgevingsplan valt onder het overgangsrecht van de Wro. Dit wil zeggen dat het Omgevingsplan sinds 1 juli 2008 automatisch de status van structuurvisie heeft gekregen.

Natuurgebied en natuurontwikkeling

Het Urkerbos is aangewezen als een EHS-gebied. Het doel van de EHS is de realisatie van een robuust landelijk samenhangend netwerk van natuurgebieden dat voldoende (leef-)ruimte biedt voor soorten en waarden die karakteristiek zijn voor de Nederlandse natuur.

De provincie wil natuur beschermen en ontwikkelen, maar ook ruimte hebben om andere maatschappelijke ontwikkelingen, zoals recreatie, optimaal vorm te geven. De natuurwetgeving hanteert een 'nee, tenzij'-regime. Dit houdt in dat nieuwe activiteiten niet zijn toegestaan, tenzij wordt aangetoond dat de beschermde habitats en soorten daarvan geen schade ondervinden. Slechts indien een blijvende gunstige staat van instandhouding van soorten en habitats is gegarandeerd, kan 'nee, tenzij' worden omgebogen in een door de provincie gewenst 'ja, want'. Ten aanzien van het thema Natuur is interessant te melden dat verschillende partijen in Noordelijk Flevoland (gemeenten, provincie, waterschap, Natuurmonumenten e.d.) een convenant hebben ondertekend om uitvoering te geven aan het door Gedeputeerde Staten vastgesteld Rugstreepadmanagementplan. De doelstelling van dit convenant is te bekrachtigen wat partijen in het Rugstreepadmanagementplan met elkaar hebben afgesproken. Deze bekrachtiging is de basis voor het verkrijgen van een generieke ontheffing op grond van de Flora- en Faunawet voor beschadiging en eventuele verkleining van het leefgebied van de rugstreepad. Dit convenant is opgesteld voor de instandhouding van de rugstreepadpopulatie in Noordelijk Flevoland waarbij rugstreepadspecifieke aanleg- en beheersactiviteiten zijn beschreven. Dit kan conflicteren met andere flora en fauna hetgeen inhoudt dat ook rekening gehouden dient te worden met de wettelijke bescherming van deze soorten en ook met de wettelijke inspanningsverplichting deze soorten te ontzien. In 2015 eindigt de looptijd van het convenant (en daarmee ook de generieke ontheffing). Gedurende 2015 wordt door de verschillende partijen bekeken of hieraan al dan niet een vervolg wordt gegeven d.m.v. bijv. het ondertekenen van een nieuw convenant.

Verordening voor de fysieke leefomgeving (2012)

Op 12 juni 2012 hebben Gedeputeerde Staten het ontwerp van de Verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland 2012 (VFL 2012) vastgesteld. Het betreft een actualisatie van de nu geldende Verordening voor de fysieke leefomgeving (VFL).

De verordening is een juridische vertaling van het beleid op provinciaal niveau. In de verordening is een aantal regels opgenomen met betrekking tot belangrijke ruimtelijke elementen die een doorwerking hebben in het bestemmingsplan. Het betreft onder meer aspecten als: bijzondere gebieden, waterhuishouding, waterkeringen, bescherming landschap et cetera.

Beleidsregel kleinschalige ontwikkelingen in het landelijk gebied

In deze beleidsregel worden door de provincie vanuit het oogpunt van regie bepaalde kaders gesteld m.b.t. kleinschalige ontwikkelingen in het landelijk gebied, zoals het voorkomen van verstedelijking van het landelijk gebied, aandacht voor landschappelijke en verkeerskundige inpassing en het voorkomen van belemmeringen voor de bestaande functies.

Voor een vitaal en duurzaam platteland wil de provincie meer ruimte bieden aan nieuwe kleinschalige niet-agrarische en agrarisch aanverwante functies en aan de vergroting van (voormalige) agrarische bouwpercelen. Verdere ontwikkeling van kleinschalige economische dragers in het landelijk gebied is van belang voor de leefbaarheid van het landelijk gebied. Voor agrariërs biedt het een (aanvullende) inkomstenbron en voor (startende) ondernemers een zowel in financieel als in landschappelijk opzicht aantrekkelijke vestigingslocatie. Ook de aantrekkelijkheid van het landelijk gebied voor 'bezoekers' wordt vergroot door de toename van kleinschalige (niet-agrarische) economische dragers: er is meer afwisseling, de belevingswaarde van het landelijk gebied neemt toe. Deze ontwikkelingen vragen echter wel om een zorgvuldige regie, zodat de reeds aanwezige functies worden beschermd, het onderscheid tussen het landelijk en het stedelijk gebied niet vervaagt, de kleinschalige ontwikkelingen landschappelijk goed worden ingepast, de verkeersveiligheid gewaarborgd blijft en de bestaande detailhandels- en voorzieningenstructuur niet wordt aangetast. Er wordt meer ruimte geboden aan niet agrarische activiteiten door ook voor deze activiteiten vergroting van het bouwperceel mogelijk te maken.

In het voorliggend bestemmingsplan is rekening gehouden met de beleidsregel in die zin dat meerdere afwijkingsmogelijkheden en wijzigingsbevoegdheden zijn opgenomen voor het vergroten van agrarische bouwvlakken en het kunnen uitoefenen van nevenfuncties.

Structuurvisie 2035+

De Structuurvisie Urk 2025+ (opgesteld in het jaar 2003) en het Masterplan 'Hart van Urk' voldeden niet langer meer aan de vereisten van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) van 2008. Daarom heeft de gemeente een herziene Structuurvisie: Structuurvisie 2035+ opgesteld. Deze structuurvisie is op 25 september 2014 vastgesteld.

Binnen de Structuurvisie wordt aangegeven hoe een gemeente de komende jaren haar ruimtelijke beleid vorm en inhoud zal geven. De Structuurvisie geeft een ruimtelijk en realistisch beeld van de verwachte en wenselijke ontwikkelingen en de daarbij behorende randvoorwaarden.

Op deze wijze wordt er op het hoogste abstractieniveau afstemming aangebracht binnen het ruimtelijke beleid.

Figuur b3.1 Structuurvisie 2035+

Structuurvisie over het Buitengebied

Op het kaartbeeld 2035 is ten aanzien van het plangebied een aantal gewenste ontwikkelingen voorzien. In het algemeen is het van belang dat de ruimtelijke kwaliteit gehandhaafd blijft. Zo zullen de boerderijen met hun erfsingels langs ontsluitingswegen bijvoorbeeld herkenbaar moeten blijven.

Uitbreiding bebouwing Urk

In de toekomst is een uitbreiding van Urk in oostelijke richting voorzien. Er zullen nieuwe woonwijken en een bedrijventerrein worden gerealiseerd, te weten Oranjewijk (al deels in uitvoering), het gebied ten oosten van Zeewijk en Oranjewijk (waaronder Waterwijk) en Schokkerhoek (wonen en werken). De gebieden Oranjewijk en Schokkerhoek zijn buiten het voorliggende bestemmingsplan Buitengebied gehouden, waar deze in het vorige bestemmingsplan Buitengebied nog wel waren opgenomen. Dit omdat voor de Oranjewijk in 2012 al een bestemmingsplan ('Waterwijk') is vastgesteld en omdat voor Schokkerhoek een separaat bestemmingsplan wordt voorbereid.

Ladder voor duurzame verstedelijking

In de Structuurvisie Ruimte en Infrastructuur (2012) is de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. Deze ladder is per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening opgenomen. De ladder voor duurzame verstedelijking dient ter ondersteuning van provincies en gemeenten in vraaggerichte programmering van hun grondgebied, het voorkomen van overprogrammering en de keuzes die daaruit volgen.

De "ladder" heeft tot doel een goede ruimtelijke ordening door een optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. Deze beoogt daarbij een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten.

De ladder van duurzame ontwikkeling vraagt van gemeenten bij nieuwe ontwikkelingen eerst naar herstructurering binnen of aan de rand van het bestaande stedelijk gebied te kijken, voordat een nieuwe perifere locatie wordt overwogen. Op deze wijze wordt een duurzame structuur met een beperkt aantal sterke locaties nagestreefd, wordt leegstand tegengegaan en wordt zuinig omgegaan met de schaarse ruimte.

In het kader hiervan, dient de gemeente nieuwe stedelijke ontwikkeling te motiveren met drie opeenvolgende stappen. De stappen bewerkstelligen dat de wens om een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk te maken, nadrukkelijk wordt gemotiveerd en afgewogen met oog voor (1) de ruimtevraag, (2) de beschikbare ruimte binnen binnenstedelijk gebied en (3) de gevolgen voor de ontwikkeling van de omgeving waarin het gebied ligt. De stappen schrijven geen vooraf bepaald resultaat voor, omdat het optimale resultaat moet worden beoordeeld door het bevoegd gezag dat de regionale en lokale omstandigheden kent. Dit gezag draagt de verantwoordelijkheid voor de ruimtelijke afweging over die ontwikkeling.

Aangezien dit bestemmingsplan een conserverend bestemmingsplan betreft, is het niet nodig om de duurzaamheidsladder te doorlopen. Dit bestemmingsplan biedt alleen via afwijkingmogelijkheden en wijzigingsbevoegdheden de mogelijkheid om nieuwe bedrijven en woningen aan het plangebied toe te voegen.

In het Buitengebied bevinden zich 11 agrarische bedrijven waar de theoretische mogelijkheid bestaat dat deze allemaal worden omgezet naar woningen of andersoortige bedrijven, of worden uitgebreid (vergroting bouwvlak naar 2 ha.). Gezien dit lage aantal en het feit dat de bedrijven zich gespreid in het Buitengebied bevinden kan gesteld worden dat bij het toepassen van de afwijkingmogelijkheid of wijzigingsbevoegdheid geen sprake is van een 'stedelijke ontwikkeling' als bedoeld in artikel 3.1.6. lid 2 Bro. Recente jurisprudentie onderschrijft dit, bijvoorbeeld in de uitspraak ABvRVS 201304503/1/R1 (Zuivelhoeve). Onder een stedelijke ontwikkeling wordt namelijk de ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen verstaan. Dit is van een hoger schaalniveau dan de mogelijkheden die in dit bestemmingsplan geboden worden.

Bijlage

4

Literatuurlijst

Arcadis 2013. Mer Bestemmingsplan Buitengebied Dronten. Arcadis, Den Bosch.

Provincie Flevoland. 2006. Geconsolideerd omgevingsplan. Hoofdstuk 5.4 Natuur.
<http://www.flevoland.nl/producten-en-diensten/omgevingsplan-geconsolideerd/gecon-omgevingsplan/>

Provincie Flevoland. 2012. Herziening Natuurbeheerplan 2011. http://flevoland.nl/producten-en-diensten/natuurbeheerplan/herziening-natuurbeheerpl/Natuurbeheerplan_Herziening_2011_-tekst.pdf

Gemeente Urk. 2015. Voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied. NL.IMRO.0184.BP2015BG-0101

Provincie Flevoland 2012. Antwoordnota naar aanleiding van de ontvangen opmerkingen met betrekking tot de ontwerpwijziging Verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland 2012 ten behoeve van de ecologische hoofdstructuur. HB14771435.

Bijlage

5

Beschrijving methodiek berekening ammoniakemissie

Deze bijlage bevat een onderbouwing van de gevolgde werkwijze en van de belangrijkste uitgangspunten die aan het onderzoek naar het mogelijke effect van interne saldering op de gebiedsemissies van het plangebied Buitengebied van Urk ten grondslag hebben gelegen. Na een inleiding over de gevolgde methodiek geeft deze bijlage een toelichting op de wijze waarop er invulling is gegeven aan het onderzoek naar de gebiedsemissies. Doel van deze bijlage is het creëren van inzicht in de opbouw van de sector, en de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Met andere woorden, onder welke randvoorwaarden zijn uitbreidingen mogelijk en op welke wijze kunnen die worden vastgelegd in het bestemmingsplan.

1. Generieke toelichting

De gebruikte methode doorloopt een aantal stappen. Begonnen wordt met een inventarisatie van de beschikbare gegevens, deze worden geverifieerd en in een model gevat. Het model kan worden gebruikt om de emissie, en de daaruit voortvloeiende depositie, te berekenen.

1.1 Doel van de modelleringen

De uitgevoerde gebiedsgerichte modellering ter bepaling van de stikstofdepositie heeft ook tot doel om de emissies van landbouwbedrijven uit het plangebied te kwantificeren. Het doel is om inzichtelijk te maken, gebruik makend van het mechanisme van interne saldering, hoeveel groeiruimte er beschikbaar is door emissie-reducerende technieken in te zetten op bestaande (en nieuwe) stallen, zonder dat de emissie uit het plangebied toeneemt. Het emissiegerichte onderzoek levert inzicht in de eigenschappen van het plangebied.

1.2 Gebruikte middelen

Door middel van een spreadsheet zijn eerst de gebiedskarakteristieke eigenschappen van het gebied geïnventariseerd. Deze gebiedskarakteristieken worden gebruikt om, met behulp van het programma OPS-Pro versie 4.3.17 (ontwikkeld door PRL, RIVM en ARIS; versie van 19 maart 2014), de depositie van stikstof afkomstig van specifieke bronnen (zoals in dit geval agrarische bedrijven) te berekenen. Het programma kan de depositie van zeer veel stoffen berekenen. Voor de berekeningen in dit onderzoek gaat het om de emissie van ammoniak (NH_3).

1.3 Te beschouwen variabelen voor vergunninggegevens

Bij een gebiedsinventarisatie zijn verschillende variabelen onderscheiden. Deze (vergunning)gegevens zijn verzameld en toegespitst op de vergunde situatie. Via een aantal correctiestappen is getracht om de huidige situatie zo goed mogelijk na te bootsen. De onderstaande stappen geven mogelijk aanleiding tot aanpassingen van de oorspronkelijke inventarisatie:

- Percelen waarvan de gemeente weet dat daar niet langer op bedrijfsmatige wijze dieren worden gehouden kunnen uit het bestand verwijderd worden
- Als er sprake is van een vergunning die overduidelijk nog niet in gebruik is genomen (omdat het oppervlak van het dierenverblijf veel kleiner is dan dat het volgens de vergunning zou moeten zijn) dan is de emissie van een dergelijk perceel handmatig terug gezet naar de te verwachten huidige situatie

- Als de verschillen tussen de uitkomsten van onze eigen inventarisatie en de mei-tellingen¹⁸ van het CBS groter zijn dan 10-25%, is nagegaan welke verklaring daarvoor kan bestaan, en indien daar aanleiding voor is, is het model aangepast

De volgende parameters zijn geïnventariseerd:

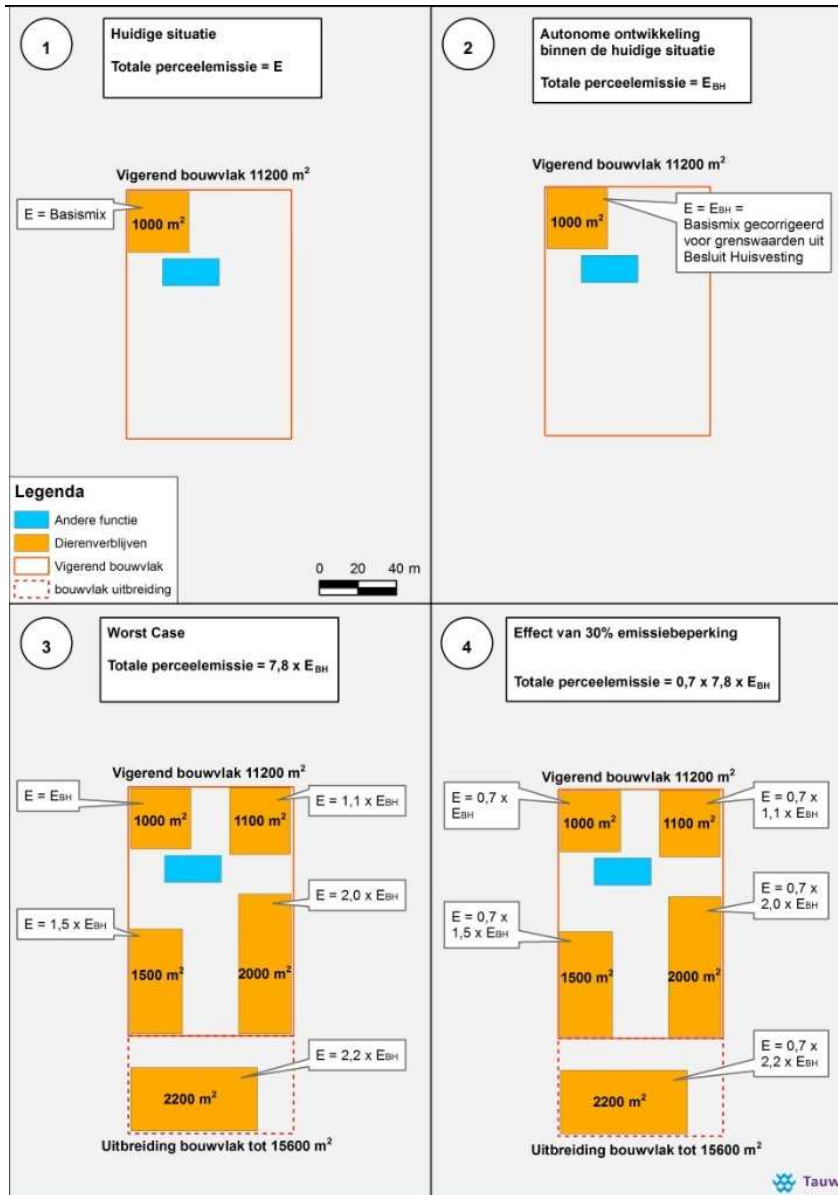
- Het soort dieren dat aanwezig is
- Het aantal dieren
- De omvang van het dierenverblijf (in m²)
- Het staltype volgens de codering van het Rav¹⁹, en de hierdoor verkregen emissie per dier
- De omvang van het bouwvlak in het vigerende bestemmingsplan
- Mogelijke restricties op het perceel

1.4 Beschrijving van de methode in vier kwadranten

In de onderstaande illustratie zijn de vier kwadranten geschetst die in het model zijn te herkennen. In kwadrant 1 is de huidige situatie geschetst, gebaseerd op de geïnventariseerde gegevens. In kwadrant 2 wordt de autonome ontwikkeling weergegeven. Kwadrant 3 geeft aan wat maximaal mogelijk is, op basis van de ruimte die de planregels bieden: de worstcase situatie waarin geen technische maatregelen worden genomen om de emissies verder terug te brengen. In kwadrant 4 staat een voorbeeld op perceelniveau van een inzet van 30 % emissie-reducerende techniek, op basis van het principe van interne saldering.

¹⁸ Het betreft de jaarlijkse dierstand telling die agrariërs doorgeven aan het CBS. De gegevens worden geanonimiseerd en per gemeente gerapporteerd

¹⁹ Regeling ammoniak en veehouderij; versie die van kracht is geworden met invoering van het PAS

Figuur b5.1 De werking van het model in vier kwadranten

Kwadrant 1: de huidige situatie

Door een aantal stappen te doorlopen is, op basis van de geïnventariseerde gegevens, de gebiedsemissie vastgesteld voor het huidige gebruik.

Diersoort

Op basis van de vigerende vergunningen is vastgesteld welke dieren er worden gehouden. In sommige gevallen is dit eenduidig omdat er sprake is van één diersoort. Daar waar er in de vergunning sprake is van meerdere diersoorten, bijvoorbeeld bij een melkveehouder die ook een kleine varkensstal heeft, is de dierenmix aan het perceel gekoppeld.

Aantal vergunde dieren

Ook het aantal vergunde dieren is, per diersoort, gekoppeld aan het perceel.

Emissie karakteristiek: de basismix

De totale emissie vanuit het perceel is vervolgens vastgesteld door per diersoort de in de Rav vastgestelde emissiefactoren te hanteren. Op deze manier is voor ieder perceel waarvan is vastgesteld dat er in de huidige situatie dieren zijn gehouden de emissie vastgesteld. In de eerste kwadrant van figuur 1 is dit geïllustreerd. De basismix is een maat voor de totale perceelsemissie (E) vanuit het dierverblijf zoals dat in gebruik is in de huidige situatie.

Kwadrant 2: de autonome ontwikkeling

In principe gaan er in 2015 nieuwe emissiegrenswaarden gelden voor ammoniak uit het Besluit huisvesting voor alle bedrijven. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen bestaande en nieuw te bouwen stallen.

Ten behoeve van het vaststellen van de autonome ontwikkeling zijn daarom de emissies uit de basismix gecorrigeerd voor de nieuwe grenswaarden uit het besluit huisvesting. In de tweede kwadrant van figuur 1 is deze emissie aangeduid als E_{BH} . Opgemerkt is dat voor het modelleren van mogelijke uitbreidingen ook gebruik is gemaakt van deze emissiegrenswaarden, omdat alle nieuw te bouwen dierenverblijven hier aan moeten voldoen. In verreweg de meeste gevallen zijn de grenswaarden uit het Besluit huisvesting haalbaar door het bouwen van nieuwe, inherent emissiearme stallen.

Kwadrant 3: worstcase: het alternatief met daarin de maximale mogelijkheden

Het Worstcase alternatief is in het derde kwadrant van figuur 1 getoond. In de worstcase zijn alle plan specifieke uitgangspunten verwerkt in het model. Het resultaat van deze rekenexercitie laat zien wat er zou gebeuren als elk bouwvlak in de gemeente volledig gebruik zou maken van de maximaal aangeboden ontwikkelruimte, zonder dat er technische emissie reducerende maatregelen worden ingezet.

In het voortraject van de planvorming heeft de gemeente een serie uitgangspunten vastgesteld met betrekking tot de ruimtelijke mogelijkheden die er aan de agrarische sector is geboden. Deze bepalen, afhankelijk van de plaats van een bouwvlak in het plan, tot welke omvang een bedrijf mag groeien zonder dat de ruimtelijke randvoorwaarden voor een evenwichtige groei in het gebied in gevaar komen.

Deze kunnen betrekking hebben op de volgende factoren:

- De ligging van een bouwvlak in een zone met mogelijk extra beperkingen dan wel ontwikkelruimte
- Vrijstellingsbevoegdheden tov de omvang van de huidige bouwvlakken
- Wijzigingsbevoegdheden tbv het vergroten van een bouwvlak

Bij het vaststellen van de worstcase geldt als aanname voor het dierenbestand op een perceel dat de verhouding tussen het aantal diersoorten gelijk blijft. Als er in de huidige situatie sprake is van 100% melkvee, dan gaan wij ervan uit dat de uitbreidingen op dat perceel 100% melkvee zullen betreffen. Als er sprake is van een mix van 50 % melkvee, 25 % vlees vee en 25% schapen, dan is er in de worstcase van uitgegaan dat deze mix daar ook geldt.

Vervolgens is in de worstcase uitgegaan van een maximaal mogelijke vulgraad van 50 %. Dat betekent dat 50 % van het oppervlak in gebruik genomen zal zijn door dierenverblijfplaatsen. Echter, met name voor melkveehouderij bedrijven, die vaak binnen het bouwvlak nog ruimte moeten vinden voor objecten als kuilvoerplaten en groenstroken voor de landschappelijke inpassing is 50 % hoog, en alleen onder specifieke omstandigheden haalbaar.

Bij het vaststellen van de totale worstcase emissie neemt de voor het Besluit huisvesting gecorrigeerde basismix recht evenredig toe met de toename van het oppervlak dat in gebruik kan zijn als dierenverblijf. In het voorbeeld dat staat uitgewerkt in kwadrant 3 van figuur 1 neemt het bouwvlak toe tot ongeveer 1,5 ha. Het oppervlak van de dierenverblijven dat daarop zou kunnen passen neemt toe van 1000 m² in de huidige situatie tot 7.800 m² in de worstcase. Daarmee zijn de maximale planologische mogelijkheden tot uiting gebracht. Om de daaruit voortkomende emissie vast te stellen is voor dit perceel een correctiefactor van $7800/1000 = 7,8$ gebruikt.

Kwadrant 4: het planalternatief als basis voor nader onderzoek

In het vierde kwadrant wordt het planalternatief geschetst. In figuur 1 staat een van de vele mogelijkheden van de invulling die daaraan gegeven kan worden: interne saldering met een emissiereductie van 30 %. Een belangrijk onderdeel van de scenario's die in dit MER zijn onderzocht is de te verwachten, dan wel afgedwongen inzet van emissie beperkende maatregelen. Dat kunnen stalmaatregelen zijn die bestaan uit het bouwen van moderne, emissie arme stallen, al dan niet uitgerust met gaswassers die de afgezogen ventilatielucht behandelen voordat deze is geëmitteerd (uitgestoten). In het onderzoek is uitgegaan van de emissiefactoren die in de Rav zijn opgenomen voor de verschillende diersoorten.

1.5 Interne saldering als basis voor alle gebiedsgerichte berekeningen

Op basis van jurisprudentie geldt dat op planniveau alleen van het mechanisme van saldering gebruik gemaakt kan worden als de saldering plaats vindt binnen de eigen percelen. Dit mechanisme wordt ook wel *interne saldering* genoemd. Het mechanisme van interne saldering is gebaseerd op het principe dat er voortschrijdende technieken beschikbaar zijn die de emissies per dier (sterk) doen afnemen. Door die technieken in te zetten op de bestaande dierverblijven ontstaat er ruimte om het aantal dieren toe te laten nemen. Het onderzoek naar het planalternatief is er in eerste instantie op gericht om vast te stellen in welke mate emissiereducerende maatregelen ingezet zullen moeten worden om extra ontwikkelruimte beschikbaar te krijgen zonder dat de gebiedsemissies toenemen. De huidige situatie wordt daartoe aangepast op basis van de volgende uitgangspunten:

- Voor dezelfde diersoort hebben bestaande stallen en nieuw te bouwen stallen dezelfde emissiefactor
- De emissiefactoren zijn nooit hoger dan het Besluit huisvesting toestaat
- Voor intensieve veehouderijen wordt een generieke reductiefactor gebruikt die soms zo hoog kan oplopen als 95%; echter, in het onderhavige geval is de emissie reductie in de intensieve veehouderij beperkt tot 70% omdat hiermee al een substantiële interne saldering in het gebied mogelijk wordt gemaakt
- Die inzet van techniek kan nooit leiden tot een stalemissie die lager is dan dat de laagste emissiefactor die er voor een bepaalde diersoort in de Rav staat opgenomen
- Het reductie-potentieel voor melkveehouderijen is terug te voeren tot drie pakketten, toegelicht in de onderstaande tabel (die vooralsnog is gebaseerd op het oorspronkelijke Besluit huisvesting)
- De mate waarin een bouwvlak wordt gebruikt voor dierverblijfplaatsen (de vulgraad) is zo veel mogelijk toegespitst op de lokale situatie

Rav staltype	Omschrijving	Rav emissiefactor (kg/dier/jaar)	Reductie-potentieel t.o.v. een basis-stal	Opmerkingen
A1.100.1	Overige stallen	13		Geldt als basis-stal: veel stallen voldoen hier nu aan
Diverse stallen	Diverse technieken	+/- 9,5	26 %	Met verschillende technieken kan dit worden bewerkstelligd
A.1.9.1	Gesloten rooster met mestschuif	6,0	54 %	Mogelijk om aan te brengen op bestaande ligboxenstal
A.1.17.1	Op basis van onderdruk geventileerde stal met gaswasser	5,1	61 %	Meest vergaande en ingrijpende maatregel tov huidige praktijk

1.6 Niet langer extern salderen

Veel van de mogelijke scenario's binnen het planalternatief zijn gebaseerd op het principe van salderen. Bij salderen wordt de nieuwe emissie verdisconteerd (gesaldeerd) met het wegnemen van een emissie uit de huidige situatie. Bij "extern salderen" geldt dat uitbreiding op projectbasis (binnen de planregels) mogelijk wordt gemaakt door gebruik te maken van de emissies die vrijkomen vanuit een nabijgelegen perceel die de bedrijfsvoering beëindigd. Vanaf 1 juli 2015, toen het PAS in werking is getreden, is dit echter niet langer toegestaan. Bij "interne saldering" wordt op het eigen perceel een bestaande stal gemoderniseerd waardoor er per dier (veel) minder emissie zal zijn.

1.7 Onderbouwing van de vulgraad van 50% - een landelijk maximum

In de bovenstaande toelichting staat vermeld dat er bij het doorrekenen van het worstcase alternatief is uitgegaan van een vulgraad van 50 % van het bouwvlak. Dat betekent dat er bij het modelleren van de ontwikkelingen die het plan maximaal mogelijk maakt is uitgegaan van een eind situatie waarbij 50 % van het bouwvlak in beslag is genomen door dierverblijfplaatsen. Dat wil zeggen stallen met daarin dieren, de overige 50% is dus gebruikt voor overige opstallen, wonen, stalling en manoeuvreren. In het MER is geen onderscheid gemaakt tussen de vulgraad voor de verschillende diergroepen.

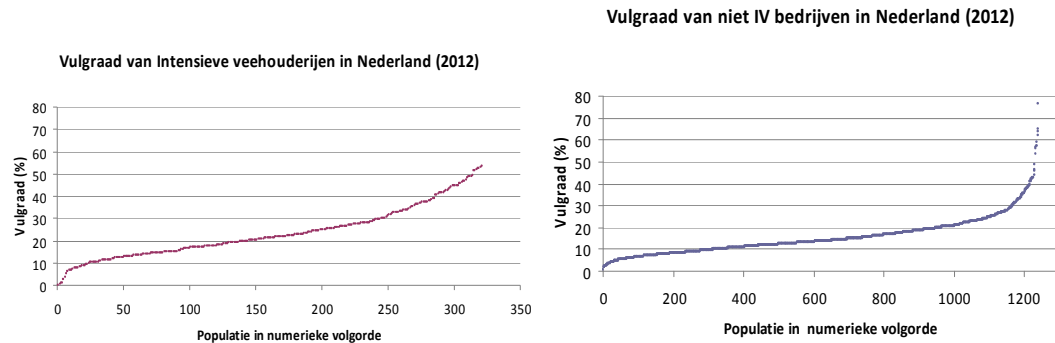
Uit de literatuur zijn geen duidelijke en eenduidige kentallen bekend die te gebruiken zijn voor de vulgraad van veehouderijen in Nederland. Daarom hebben wij ons gebaseerd op door Tauw verzamelde praktijkcijfers die voortkomen uit dossiers die wij in 2012 en begin 2013 hebben verzameld ten behoeve van 15-20 procedures die betrekking hebben op het opnieuw vaststellen van een gemeentelijk bestemmingsplan Buitengebied. De dossiers komen uit de provincies Noord-Brabant, Gelderland, Limburg, Utrecht, Overijssel, Friesland, Utrecht en Noord Holland. In totaal zijn 321 bedrijven met intensieve veehouderij (i.c. kippen- en varkenshouderijen) en 1245 bedrijven met (melk)veehouderij meegenomen. Mede gezien de geografische spreiding, en omdat deze steekproef 5,8% van het totaal aantal hokdierbedrijven²⁰ en 3,4% van het totaal aantal graasdierbedrijven²¹ omvat, lijkt er sprake van een redelijk representatieve populatie voor de sector in Nederland.

Van al deze bedrijven is voor de huidige situatie de vulgraad van het bouwvlak vastgesteld. Het oppervlak van de dierverblijven is daartoe uitgedrukt als percentage van de omvang van het vigerende bouwvlak. De onderstaande grafieken laten het verloop van de vulgraad zien binnen de populaties van beide steekproeven. Op de x-as van de grafieken zijn de bedrijven in numerieke volgorde gerangschikt: links staan de bedrijven met een lage vulgraad, naar rechts toe neemt de vulgraad steeds verder toe. Een vergelijking van beide curves laat zien dat er geen grote verschillen zijn tussen beide onderdelen van de veehouderij in Nederland.

²⁰ Het totaal aantal hokdierbedrijven in Nederland bedroeg volgens het CBS in 2012 ongeveer 5.500

²¹ Het totaal aantal graasdierbedrijven in Nederland bedroeg volgens het CBS in 2012 ongeveer 36.500

Wat opvalt is dat er bij de grote melkveehouderijen een aantal bedrijven lijken te zijn met een soms heel hoge vulgraad. Analyse van deze individuele gevallen leert dat er in de meeste van deze gevallen sprake is van illegale bebouwing die zich uitstrekt buiten het planologisch toegekende bouwvlak.

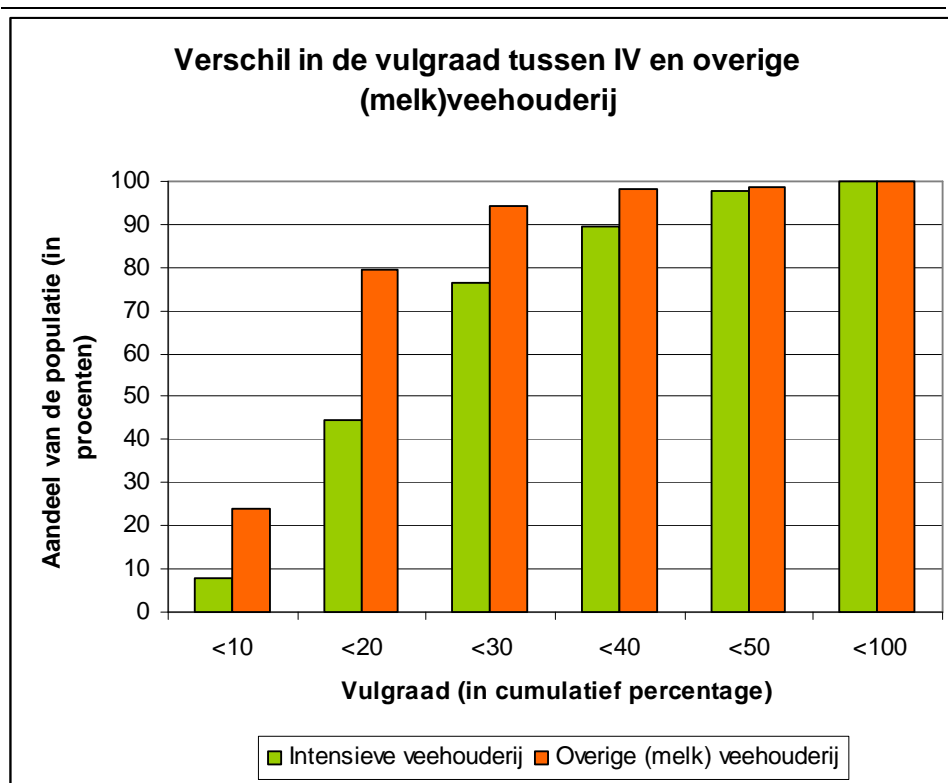

Figuur b5.2 Vulgraad van de Nederlandse veehouderij in 2012 (bron: verzameling gegevens van 15 Tauw projecten)

In een nadere analyse is ingegaan op het verschil in de vulgraad tussen intensieve veehouderij en de overige (melk)veehouderij. Onderstaande staafdiagram (figuur 3) geeft het resultaat weer van die analyse. Uit de staafdiagram is bijvoorbeeld af te lezen dat ongeveer 45 % van de IV-bedrijven in 2012 een vulgraad had van minder dan 20 %. Een vergelijkbare vulgraad was bereikt op ongeveer 80 % van de overige (melk) veehouderijen. Uit de staafdiagram is ook af te lezen dat meer dan 75 % van de IV-bedrijven in 2012 een vulgraad had van minder dan 30 %. Een vergelijkbare vulgraad was bereikt op ongeveer 95 % van de overige (melk) veehouderijen. Dus voor de bedrijven met een relatief lage vulgraad geldt dat het aandeel overige melkveehouderijen beduidend groter is dan het aandeel intensieve veehouderijen.

Het doel van de analyse is echter om vast te stellen wat de maximaal haalbare vulgraad zou kunnen zijn. Uit de staafdiagram valt af te lezen dat ongeveer 98% van de IV-bedrijven in 2012 een vulgraad had van minder dan 50 %.

Een vergelijkbare vulgraad was bereikt op 99 % van de overige (melk) veehouderijen. Dus als is gekeken naar de maximaal haalbare vulgraad geldt dat dit (in 2012) ongeveer 50 % is geweest en dat er eigenlijk geen verschil is waar te nemen tussen de intensieve veehouderijen enerzijds en de overige (melk)veehouderijen anderzijds.

Figuur b5.3 Vershil in de vulgraad binnen twee sectoren van de Nederlandse veehouderij in 2012

Uit deze analyse blijkt dat, onder de huidige omstandigheden, 50 % geldt als een maximaal haalbare vulgraad voor heel Nederland. Er is geen reden om aan te nemen dat deze omstandigheden zo snel zullen veranderen dat de sector er over 10 jaar heel anders uit zal zien. Over 10 jaar zal er namelijk nog steeds een belangrijk deel van het bouwvlak gebruikt moeten zijn voor andere functies dan het houden van dieren. Daarom is dit percentage gebruikt in de worstcase die wordt gepresenteerd in het MER.

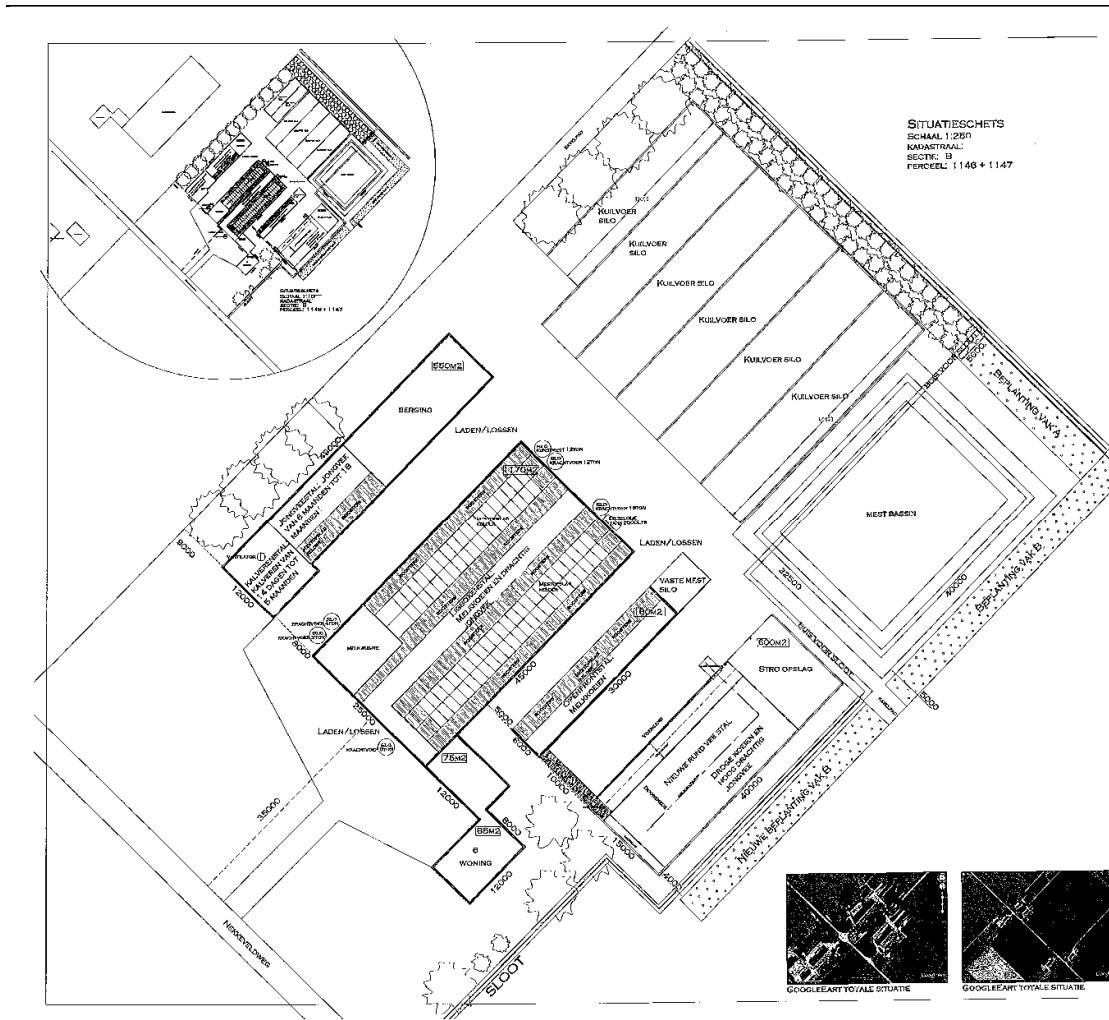
Duidelijk is wel dat er lokale omstandigheden kunnen zijn op basis waarvan een (veel) lagere vulgraad de werkelijkheid ter plaatse beter benaderd, vooral bij de melkveehouderij. Bij de melkveehouderij hangt de maximaal haalbare vulgraad namelijk heel sterk af van de regels in het bestemmingsplan die bepalen welke bouwwerken eventueel ook buiten een bouwvlak gerealiseerd mogen worden.

In de onderstaande figuur is een realistische invulling weergegeven van een nieuw ingerichte melkveehouderij waarbij het voorschrift geldt dat alle silo's binnen een bouwvlak gerealiseerd moeten zijn. In de onderstaande tabel is globaal weergegeven hoe een dergelijke bouwvlakvulling is opgebouwd.

Tabel b5.1 Bouwvlakvulling op een modern bouwvlak met een melkveehouderij

Object	Globaal benodigd oppervlak (m²)
Wonen en tuin	1000
Mest silo's	1500
Voersilo's	1800
loodsen	550
Brandcorridor om melkveestal	1400
Parkeer en manoeuvreer ruimte	540
groenstrook	2000
dierenverblijf	2000
Totaal	10.790
Vulgraad (percentage dierenverblijf op bouwvlak)	19%

De conclusie van deze analyse is dat een vulgraad op een melkveehouderij van 50 % nooit haalbaar is als de verschillende silo's die voor de bedrijfsvoering nodig zijn binnen het bouwvlak gerealiseerd moeten worden. Voor nieuw ingerichte bouwvlakken is dan een maximale vulgraad van 20 % veel aannemelijker. Op bestaande bouwvlakken in een historisch landschap waarbij rekening gehouden moet worden met landschappelijke elementen is soms sprake van een vulgraad van niet meer dan 10 %.

Figuur b5.4 Configuratie van een modern, nieuw ingericht perceel met een melkveehouderij

1.8 Gebruikte uitgangspunten in de modellering

De totale depositie van stikstof is het gevolg van meerdere bronnen. Naast de lokale veehouderijen, zijn dat de industrie, het verkeer, en de achtergrondbelasting. Omdat het de gebiedsgerichte modellering zijn opgezet ten behoeve van een bestemmingsplan voor het Buitengebied is enkel gekeken naar de effecten van de veranderingen in emissie bij de veehouderijen in het plangebied. Er is namelijk geen sprake van noemenswaardige industriële activiteiten die door het plan mogelijk worden gemaakt.

Tenzij lokale omstandigheden zorgen voor een relatief grote toename van de (recreatieve) vervoersbewegingen geldt dat de verschillen in emissies die optreden ten gevolge van de vervoersbewegingen, uitgedrukt in kg emissie/jaar, slechts een heel klein deel (meestal tussen de 0,1 - 1%) uitmaken ten opzichte van de veranderingen in de emissies uit de veehouderij.

Model parameters

Een gebiedsgerichte modellering gaat uit van een zekere mate van standaardisering van de input. De onzekerheidsmarge die daar uit voortkomt is veel groter dan de boven omschreven bijdrage vanuit verkeersbronnen. Daarom blijft de modellering beperkt tot de agrarische bronnen. Een nauwkeuriger beeld van de te verwachten effecten is niet goed te genereren op een abstractieniveau dat past bij een gebiedsgericht plan, waarvoor een gebiedsgerichte modellering is opgezet. Voor individuele projecten, waarbij veel meer details beschikbaar zijn over de afzonderlijke bronnen qua omvang en ligging, kan wel een hogere nauwkeurigheid zijn gerealiseerd. Daar is hier echter geen sprake van.

De gebouwen zijn in het model ingevoerd met allemaal dezelfde hoogte en eenzelfde schoorsteen diameter (namelijk 1 m, kleiner kan niet worden ingevoerd). Variaties in deze parameters hebben hoofdzakelijk kleine lokale effecten. Aanpassen van deze uitgangspunten aan de lokale situatie is redelijkerwijs niet goed mogelijk vanuit de gebiedsgerichte aanpak, en levert alleen in de directe omgeving van de emissiepunten een toename op de nauwkeurigheid.

Met OPS-Pro is de depositie als gevolg van de emissie van één component afkomstig van meerdere bronnen te berekenen. In de berekening spelen de eigenschappen van de component zelf een belangrijke rol (mogelijke omzettingen, gewicht, uitregenbaarheid). Voor de emissie van NH₃ zijn al deze eigenschappen bekend binnen het programma. Daarnaast spelen de ruwheid en het meteoregime een zeer belangrijke rol. Het meteoregime bepaalt namelijk in welke richting de meeste depositie plaatsvindt. De ruwheid bepaald vooral hoever de depositie reikt, of anders gezegd: is de depositie dichtbij hoger, dan is die verder weg automatisch lager. Voor het meteoregime is gebruik gemaakt van de "Long term annual average 1998-2007" zoals dat is gemeten in het deel van Nederland waar de gemeente zich bevindt. Voor de ruwheid is gekozen voor een variabele waarde die binnen het programma OPS zelf is bepaald. Met name de ruwheidsverschillen boven land en boven water kunnen merkbaar invloed hebben op de rekenuitkomsten als het gaat om kleine toenames in de orde grote van 0,05 mol/ha/jaar.

Omvang van de veestapel

Bij het beoordelen van de geïnventariseerde gegevens op realiteitszin is gezocht naar een redelijke maat voor de omvang van een veestapel op een vaak voorkomend bouwvlak. In de provincie Utrecht zijn daar maatstaven voor opgesteld, gebaseerd op info van het LEI en het rapport Grootschalige landbouw in een kleinschalig landschap. Daarbij is van de veronderstelling uitgegaan dat alle bebouwing en alle verhardingen (ook kuilvoerplaten), woning en tuin binnen het bouwperceel liggen. De maatstaven die in Utrecht gebruikt worden zijn de volgende:

- Op een bouwperceel van 1 ha maximaal 200 melkkoeien en 140 stuks jongvee
- Op een bouwperceel van 1,5 ha maximaal 325 melkkoeien en 225 stuks jongvee
- Op een bouwperceel van 2,5 ha maximaal 600 melkkoeien en 420 stuks jongvee
- Op een bouwperceel van 1 ha maximaal 8000 mestvarkens

- Op een bouwperceel van 1 ha maximaal 1150 zeugen
- Op een bouwperceel van 1 ha maximaal 100.000 legkippen
- Op een bouwperceel van 1 ha maximaal 120.000 vleeskuikens

Bij deze maatstaven moeten echter wel kanttekeningen geplaatst worden zoals blijkt als bijvoorbeeld een bouwperceel van 1 ha met een melkveehouderij nader wordt geanalyseerd. Zoals hierboven is aangegeven geldt voor een modern ingerichte melkveehouderij een maximale stalomvang van 2.000 m² op een bouwvlak van 10.000 m². Op basis van de boven genoemde Utrechtse maatstaven zouden er in die stal van 2000 m², 200 melkkoeien worden gehouden die dan 10 m² leefruimte per dier ter beschikking zouden hebben (zonder rekening te houden met het jongvee). Dit lijkt een achterhaald kental.

De maatlat duurzame veehouderij (MDV) gaat namelijk al uit van 10 m² loopruimte in een duurzame stal²². Uit overleg met LTO blijkt dat een kental van 17 m² per dierplaats voor een moderne duurzame melkveestal veel realistischer is. Naast 10 m² loopruimte is er dan ruimte voor ruim 3 m² ligruimte per dier, maar ook ruimte voor de steeds breder wordende voergang en de andere stalruimtes als de melkstal en de afkalfruimte.

Uitgaande van een dergelijke duurzame stal is het voor een melkveehouderij dan ook veel realistischer om uit te gaan van ongeveer 120 melkkoeien op een bouwvlak van 10.000 m².

1.9 Een vooronderzoek op basis van de gebiedsemissies

Het uiteindelijke doel van de gebiedsgerichte modellering is het vaststellen van effecten op de depositie nadat het plan eenmaal is vastgesteld. De depositie is echter in belangrijke mate afhankelijk van het emissieprofiel, de totale gebiedsemissie. Om de omvang van de hoeveelheid rekenwerk te beperken, en niet elk mogelijk scenario in OPS door te hoeven rekenen, is er in de methodiek een stap tussen gebouwd die de gevoeligheid van de gebiedseigenschappen bepaald voor de veranderingen in de emissievracht. Uitgangspunt daarbij is dat als de gebiedsemissie substantieel toeneemt dit ook zal zorgen voor een toename van de depositie. Voor dergelijke scenario's is het niet nodig iedere keer een depositieberekening uit te voeren. Alleen voor het Worstcase alternatief wordt deze wel uitgevoerd om de maximaal mogelijke effecten vast te kunnen stellen. Bij het planalternatief waarvan op basis van het mechanisme van interne saldering is vastgesteld dat de gebiedsemissie afneemt is een depositieberekening noodzakelijk om vast te kunnen stellen of er mogelijk sprake kan zijn van lokaal verhoogde piek-emissies.

²² Bron: WUR brochure Moderne huisvesting melkvee (2009)

2 Resultaten van het vooronderzoek

Op basis van de boven beschreven werkwijze is het onderzoek naar de emissies uitgevoerd. In dit tweede deel van deze bijlage wordt eerst toegelicht van welke specifieke kentallen is uitgegaan. Vervolgens wordt op emissieniveau weergegeven hoe gevoelig het gebied is voor bepaalde aannames, vooruitlopend op de volgende, en definitieve, versie van het MER, dat samen met het ontwerp bestemmingsplan naar buiten gebracht zal worden.

2.1 Plangebied specifieke kentallen

De eerste stap in de gebiedsgerichte modellering voor Urk is het vaststellen van de huidige gebiedsemissie. Die is bijna 14.000 kg ammoniak per jaar. In de huidige situatie is sprake van slechts vier bedrijven die daar aan bijdragen, waarvan de pluimveehouderij meer dan de helft van de gebiedsemissie veroorzaakt.

Een worst-case berekening, die uitgaat van het maximaal opvullen van de ruimte die de planvoorschriften bieden tot 2 hectare, zonder dat de bestaande stallen worden aangepast, geeft aan dat de gebiedsemissie dan kan toenemen tot een veelvoud van de huidige gebiedsemissie.

2.2 Onderzoek op basis van gebiedsemissies voor de melkveehouderij

Voor verschillende scenario's is gekeken naar de effecten op de gebiedsemissies vanuit de melkveehouderij. In dit stadium van het onderzoek zijn de twee intensieve veehouderijen buiten beschouwing gelaten. Ten eerste is er op de pluimveehouderij al sprake van relatief lage emissiefactoren op een perceel dat nu al groter is dan 2 hectare. Het lijkt in dit stadium redelijk te veronderstellen dat ontwikkelingen op dit perceel allemaal buitenplans mogelijk gemaakt zullen (moeten) worden.

Ook op de nertsenhouder is al sprake van de laagst mogelijke emissiefactor voor deze sector. Dat bied in dit stadium weinig mogelijkheden tot het toepassen van (verdergaande) interne saldering op dit perceel.

2.2.1 Scenario 1: geen omschakelaars

In de onderstaande tabel zijn de resultaten van het onderzoek naar de gebiedsemissies samengevat voor zover die betrekking hebben op de mogelijkheden die er zijn voor de twee bestaande melkveehouderijen in het plangebied.

In de huidige situatie is er sprake van een emissie van 3.294 kg/jaar. Als er geen sprake is van een uitbreiding van het aantal dierplaatsen kan, door het nemen van maatregelen aan met name de roosters in de stal, deze emissie met 54% terug worden gebracht tot 1.515 kg/jaar. Als een dergelijke techniek zou worden toegepast in samenhang met het opvullen van het bouwvlak dat nu al bij recht is toegekend, dan zou er nog steeds sprake zijn van een afname van de emissie. De berekeningen tonen aan dat die in dat geval ongeveer 1.632 kg/jaar zou zijn.

De onderstaande tabel toont ook aan dat, op basis van gebiedsgerichte interne saldering, de inzet van emissie reducerende maatregelen met een rendement van 54%, beide melkveehouderijen zouden kunnen groeien tot een bouwvlak van 1,5 hectare, zonder dat de gebiedsemissie toe zal nemen. Als gekozen zou worden voor het installeren van gaswassers op bestaande en nieuw te bouwen dierverblijfplaatsen kunnen beide melkveehouderijen groeien tot 2 hectare zonder dat de emissie uit het gebied toeneemt.

zonder omschakelaars			gebieds emissie in kg/jaar			
reductie percentage	geen extra stallen/dieren	bestaande BV opvullen	MVH groeit tot 1.3 ha	MVH groeit tot 1.5 ha	MVH groeit tot 1.8 ha	MVH groeit tot 2 ha
0	3,294	4,185	4,938	5,698	6,837	7,597
26	2,438	3,097	3,654	4,216	5,060	5,622
54	1,515	1,925	2,271	2,621	3,145	3,495
61	1,285	1,632	1,926	2,222	2,667	2,963

2.2.2 Scenario 2: wel omschakelaars

In de onderstaande tabellen zijn de resultaten van het onderzoek naar de gebiedsemissies samengevat voor zover die betrekking hebben op de mogelijkheden die er zijn voor de twee bestaande melkveehouderijen in het plangebied, in combinatie met het omschakelen van akkerbouwers naar grondgebonden melkveehouderij.

met 1 omschakelaar			gebieds emissie in kg/jaar			
reductie percentage	geen extra stallen/dieren	bestaande BV opvullen	MVH groeit tot 1.3 ha	MVH groeit tot 1.5 ha	MVH groeit tot 1.8 ha	MVH groeit tot 2 ha
0	4,615	5,581	7,010	8,088	9,706	10,785
26	3,397	4,110	5,160	5,953	7,144	7,938
54	2,069	2,507	3,141	3,625	4,349	4,833
61	1,764	2,137	2,678	3,090	3,708	4,121

met 4 omschakelaars			gebieds emissie in kg/jaar			
reductie percentage	geen extra stallen/dieren	bestaande BV opvullen	MVH groeit tot 1.3 ha	MVH groeit tot 1.5 ha	MVH groeit tot 1.8 ha	MVH groeit tot 2 ha
0	8,577	9,767	13,226	15,261	18,313	20,348
26	6,276	7,148	9,676	11,165	13,398	14,886
54	3,731	4,253	5,751	6,635	7,963	8,847
61	3,202	3,650	4,936	5,695	6,834	7,594

met 7 omschakelaars			gebieds emissie in kg/jaar			
reductie percentage	geen extra stallen/dieren	bestaande BV opvullen	MVH groeit tot 1.3 ha	MVH groeit tot 1.5 ha	MVH groeit tot 1.8 ha	MVH groeit tot 2 ha
0	12,540	13,953	19,442	22,433	26,920	29,911
26	9,154	10,185	14,193	16,376	19,652	21,835
54	5,392	6,000	8,360	9,646	11,576	12,862
61	4,640	5,163	7,194	8,300	9,960	11,067

Uit de bovenstaande tabellen blijkt dat, als er naast de twee bestaande melkveehouderijen ook de akkerbouwers zich zou toeleggen op het houden van melkvee, gebruik makend van dezelfde staltechnieken die de bestaande twee veehouderijen nu hebben²³, dan zou de gebiedsemissie toenemen tot ruim 12.500 4.000 kg/jaar als er op de plaats van de bestaande bebouwing een vergelijkbare ligboxenstal gebouwd zou worden. Als door het plaatsen van gaswassers, de emissie met 61 % terug wordt gebracht in samenhang met het opvullen van het bouwvlak dat nu al bij recht is toegekend, dan zou er nog steeds sprake zijn van een toename van de emissie tot ruim 5.000 kg/jaar. Zelfs als er alleen maar 1 akkerbouwer omschakelt naar het houden van melkvee zal dit, bij een generieke groei tot 2 ha in combinatie met de inzet van gaswassers, de gebiedsemissies doen toenemen tot meer dan 4.000 kg per jaar.

Deze berekeningen tonen aan dat er redelijkerwijs geen voorschriften/planregels kunnen worden opgevoerd om te voorkomen dat de gebiedsemissies toe zullen nemen als op alle agrarische percelen melkvee gehouden zal gaan worden. In het voorontwerp bestemmingsplan zal dan ook een gebruiksregel worden opgenomen die zal borgen dat dergelijke ongewenste effecten op kunnen treden.

Opgemerkt wordt dat in het definitief MER aanvullend aandacht zal worden besteedt aan de mogelijkheden die er voor de agrarische percelen bestaan binnen het PAS. In de Regeling PAS wordt de "autonome ontwikkeling van veehouderijen in Flevoland" namelijk aangemerkt als een prioritair project waarvoor ontwikkelruimte is gereserveerd. Op dit moment is het provinciaal beleid dat hier op toe ziet nog niet voldoende uitgekristalliseerd om de mogelijkheden op planniveau te kunnen vaststellen.

²³ Daar is nu sprake van een emissie van 13 kg/dier/jaar

Bijlage

6

Beschrijving natuurgebieden

In deze bijlage zijn de relevante instandhoudingsdoelen per gebied weergegeven die terugkomen in de ecologische effectbeoordeling. Op de meest nabijgelegen gebieden zijn de grootste effecten. Over langere afstand (Ketelmeer & Vossemeer en verder, zie bovenstaande tabel) zijn alleen indirecte effecten door stikstofdepositie te verwachten. Daarom worden voor deze gebieden hier alleen de instandhoudingsdoelen voor stikstofgevoelige habitattypen genoemd.

Natura 2000-gebied IJsselmeer

Het Natura 2000-gebied IJsselmeer grenst direct aan het plangebied. Het gebied is grotendeels Vogelrichtlijngebied en deels Habitatrichtlijngebied. Het heeft instandhoudingsdoelen voor habitattypen, habitatsoorten, broedvogels en niet-broedvogels. Deze instandhoudingsdoelen zijn in de navolgende tabellen weergegeven.

Tabel b6.1 Habitattypen met instandhoudingsdoel in IJsselmeer

Habitattypen		Stikstof- KDW gevoelig (mol/ha/jr)	
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Ja	2143
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	Nee	>2400
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	Nee	>2400
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	Ja	1214

Tabel b6.2 Habitatrichtlijnsoorten met instandhoudingsdoel in IJsselmeer

Habitatrichtlijnsoorten
H1163 Rivieronderpad
H1318 Meervleermuis
H1340 Noordse woelmuis
H1903 Groenknolorchis

Tabel b6.3 Broedvogels met instandhoudingsdoel in IJsselmeer

Broedvogels					
A017	Aalscholver	A119	Porseleinhoen	A292	Snor
A021	Roerdomp	A137	Bontbekplevier	A295	Rietzanger
A034	Lepelaar	A151	Kemphaan		
A081	Bruine Kiekendief	A193	Visdief		

Tabel b6.4 Niet-broedvogels met instandhoudingsdoel in IJsselmeer

Niet-broedvogels					
A005	Fuut	A051	Krakeend	A070	Grote Zaagbek
A017	Aalscholver	A052	Wintertaling	A125	Meerkoet
A034	Lepelaar	A053	Wilde eend	A132	Kluut
A037	Kleine Zwaan	A054	Pijlstaart	A140	Goudplevier
A039b	Toendrarietgans	A056	Slobeend	A151	Kemphaan
A040	Kleine Rietgans	A059	Tafeleend	A156	Grutto
A041	Kolgans	A061	Kuifeend	A160	Wulp
A043	Grauwe Gans	A062	Toppereend	A177	Dwergmeeuw
A045	Brandgans	A067	Brilduiker	A190	Reuzenster
A048	Bergeend	A068	Nonnetje	A197	Zwarte Stern
A050	Smient				

Natura 2000-gebied Ketelmeer & Vossemeer

Natura 2000-gebied Ketelmeer & Vossemeer ligt op 5 km afstand ten zuidoosten van het plangebied. Er gelden instandhoudingsdoelen voor broedvogels en niet-broedvogels in het gebied. Over de tussengelegen afstand zijn geen effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelen voor vogels. Dit gebied zijn dus verder buiten beschouwing gelaten.

Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer

Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer ligt op 12 km afstand ten zuidwesten van het plangebied. Dit gebied is ligt in dezelfde windrichting ten opzichte van het plangebied achter het Natura 2000-gebied IJsselmeer en heeft dezelfde referentiedatum (zie tabel 4). Daarom is het niet nodig dit gebied op te nemen in de ecologische effectbeoordeling. Als effecten op het IJsselmeer uit te sluiten zijn, dan geldt dat ook voor het Markemeer en IJmeer.

Natura 2000-gebied Rijntakken, deelgebied Uiterwaarden IJssel

Natura 2000-gebied Rijntakken, deelgebied Uiterwaarden IJssel, ligt op 13 km afstand ten zuidoosten van het plangebied. Het ligt in dezelfde windrichting ten opzichte van het plangebied achter het Natura 2000-gebied Ketelmeer & Vossemeer en heeft dezelfde referentiedatum. Voor het Ketelmeer & Vossemeer gelden echter geen instandhoudingsdoelen voor stikstofgevoelige habitats. Daarom is het nodig om de stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebied Rijntakken, deelgebied Uiterwaarden IJssel, mee te nemen in de ecologische effectbeoordeling. De instandhoudingsdoelen voor de habitattypen zijn hieronder weergegeven.

Habitattypen	Stikstof KDW - gevoeli) g	Doelstelling (mol/ha/jr oppervlakte g	Doelstellin g kwaliteit
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Ja	2143	>
H3260 Beken en rivieren met waterplanten (grote fonteinkruiden)	Nee	>2400	=
H3270 Slikkige rivieroeveren	Nee	>2400	>
H6120 Stroomdalgraslanden	Ja	1.286	>
H6430 A Ruigten en zomen (moerasspirea)	Nee	>2400	=
H6430 C Ruigten en zomen (droge bosranden)	Ja	1857	>
H6510 A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	Ja	1429	>
H6510 B Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	Ja	1571	>
H91E0 A Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)	Nee	2429	=
H91E0 B Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	Ja	2000	>
H91F0 Droge hardhoutoibossen	ja	2071	>

Natura 2000-gebied Zwarte Meer

Natura 2000-gebied Ketelmeer & Vossemeer ligt op 14 km afstand ten zuidoosten van het plangebied. Er gelden instandhoudingsdoelen voor habitattypen, habitatsoorten, broedvogels en niet-broedvogels in het gebied. Over de tussengelegen afstand zijn geen effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelen voor habitatsoorten, broedvogels en niet-broedvogels. Deze doelen voor dit gebied zijn dus verder buiten beschouwing gelaten. De instandhoudingsdoelen voor habitattypen zijn wel meegenomen in de ecologische effectbeoordeling. De doelen zijn hieronder weergegeven.

Habitatype n	Stikstofgevoeli g	KDW (mol/ha/jr)	Doelstellin g oppervlakte	Doelstellin g kwaliteit
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Ja	2143	>	>
H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea)	Nee	>2400	=	=
H6430B Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	Nee	>2400	>	>

Natura 2000-gebied De Wieden

Natura 2000-gebied De Wieden ligt op 20 km afstand ten oosten van het plangebied. Er gelden instandhoudingsdoelen voor habitattypen, habitatsoorten, broedvogels en niet-broedvogels in het gebied. Over de tussengelegen afstand zijn geen effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelen voor habitatsoorten, broedvogels en niet-broedvogels. Deze doelen voor dit gebied zijn dus verder buiten beschouwing gelaten. De instandhoudingsdoelen voor habitattypen zijn wel meegenomen in de ecologische effectbeoordeling. De doelen zijn hieronder weergegeven.

Habitattypen	Stikstof-gevoelig	KDW (mol/ha/jr)	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H3140 Kranswierwateren	Ja	2143	>	>
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Ja	2143	>	>
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	Ja	786	>	>
H6410 Blauwgraslanden	Ja	1071	>	>
H6430A Ruigen en zomen (moerasspirea)	Nee	>2400	=	=
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	Ja	1214	>	=
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	Ja	714	=	=
H7210 Galigaanmoerassen	Ja	1571	>	>
H91D0 Hoogveenbossen	Ja	1786	=	>

Natura 2000-gebied Weerribben

Natura 2000-gebied Weerribben ligt op 21 km afstand ten noordoosten van het plangebied. Er gelden instandhoudingsdoelen voor habitattypen, habitatsoorten en broedvogels in het gebied. Over de tussengelegen afstand zijn geen effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelen voor habitatsoorten en broedvogels. Deze doelen voor dit gebied zijn dus verder buiten beschouwing gelaten. De instandhoudingsdoelen voor habitattypen zijn wel meegenomen in de ecologische effectbeoordeling. De doelen zijn hieronder weergegeven.

Habitattypen	Stikstof-gevoelig	KDW (mol/ha/jr)	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H3140 Kranswierwateren	Ja	2143	>	>
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Ja	2143	>	>
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	Ja	786	>	=
H6410 Blauwgraslanden	Ja	1071	>	>
H6430A Ruigen en zomen (moerasspirea)	Nee	>2400	=	=
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	Ja	1214	>	>
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	Ja	714	=	=
H7210 Galigaanmoerassen	Ja	1571	>	>
H91D0 Hoogveenbossen	Ja	1786	=	>

Natura 2000-gebied Rottige Meenthe & Brandemeer

Natura 2000-gebied Weerribben ligt op 22 km afstand ten noordoosten van het plangebied. Er gelden instandhoudingsdoelen voor habitattypen en habitatsorten. Over de tussengelegen afstand zijn geen effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelen voor habitatsorten. Deze doelen voor dit gebied zijn dus verder buiten beschouwing gelaten. De instandhoudingsdoelen voor habitattypen zijn wel meegenomen in de ecologische effectbeoordeling. De doelen zijn hieronder weergegeven.

Habitattypen	Stikstof-gevoelig	KDW (mol/ha/jr)	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Ja	2143	>	>
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	Ja	786	>	>
H6410 Blauwgraslanden	Ja	1071	>	>
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	Ja	1214	>	>
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	Ja	714	=	=
H7210 Galigaanmoerassen	Ja	1571	=	=
H91D0 Hoogveenbossen	Ja	1786	=	=

Natura 2000-gebied Veluwerandmeren

Natura 2000-gebied Veluwerandmeren, ligt op 20 km afstand ten zuidoosten van het plangebied. Er gelden instandhoudingsdoelen voor habitattypen, habitatsorten, broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten in dit gebied. Het ligt in dezelfde windrichting ten opzichte van het plangebied achter het Natura 2000-gebied Ketelmeer & Vossemeer en heeft dezelfde referentiedatum. Voor het Ketelmeer & Vossemeer gelden echter geen instandhoudingsdoelen voor stikstofgevoelige habitats. Daarom is het nodig om de stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebied Veluwerandmeren, mee te nemen in de ecologische effectbeoordeling. Over de tussengelegen afstand zijn geen effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelen voor habitatsorten, broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten. Deze doelen voor dit gebied zijn dus verder buiten beschouwing gelaten. De instandhoudingsdoelen voor de habitattypen zijn hieronder weergegeven.

Habitattypen	Stikstof-gevoelig	KDW (mol/ha/jr)	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H3140 Kranswierwateren	Ja	2143	=	=
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Ja	2143	=	=

Beschermd natuurmonument Toppad Urk

Beschermd natuurmonument Toppad Urk ligt binnen het plangebied. Daarom zijn voor dit gebied in de ecologische effectbeschrijving zowel indirecte als directe effecten behandeld. De duinrietvegetatie en de vegetatie op de zandrug in het gebied zijn floristisch bijzonder. Beschermd Natuurmonument Toppad Urk is ontstaan door zandwinning. Daardoor is het kalkrijke zand aan het oppervlak gekomen. De buffercapaciteit van dat substraat is hoog, de stikstofgevoeligheid laag. Het gebied is van belang voor weidevogels, trekvogels en broedvogels. Het is daarom gevoelig voor verstoring. Verder is het gebied gevoelig voor verdroging, verlanden en is ligt het geïsoleerd (ongunstig voor uitwisseling van bepaalde fauna en flora). (gemeente Urk, 2015).

Beschermd natuurmonument Staartweg Urk

Beschermd natuurmonument Straatweg Urk ligt binnen het plangebied. Daarom zijn voor dit gebied in de ecologische effectbeschrijving zowel indirecte als directe effecten behandeld. Het gebied heeft een oppervlak van 6 ha en bestaat uit moeras, graslandvegetaties en bos. Uit Arcadis (2013) is op te maken dat dit een kruiden- en faunarijk grasland is dat overeen komt met het natuurdoeltype NDT 3.39 (Bloemrijk grasland van het rivieren- en zeeleigebied). Deze kent een KDW van 1400 en is dus gevoelig voor stikstof. In het ontwerp-bestemmingsplan wordt verder genoemd dat het gebied botanisch waardevol is vanwege haar natte duinvallei. Ook dit vegetatietype is stikstofgevoelig. Het gebied is gevoelig voor verstoring omdat er onder andere bruine kiekendief, kuifeend en baardmannelijke broeden.